Israel la 70 de ani

a.hanit

Israel la 70 de ani

Mai 2018

Un proiect AZOCLR & Editura SAGA, omagiu Statului ISRAEL la 70 de ani de la înființare.

Cu participarea membrilor AZOCLR și a multor simpatizanți din lumea largă.

Editor: Adrian Grauenfels

Editura SAGA

Coperta 1: Anath Hanit
Coperta 4: Filomela Elena Bucur
Fotografii, grafică: Anath Hanit, Luiza Kohn, AG, Beatrice Bernath, dr.Ruth Oren, Saul Steinberg, Natalie Schor, Internet, Exhibitions - Europeana Collections
Caricaturi: Eduard Mattes, Eugen Kaitaz, Andy Ceaușu
Corecturi: Otilia Rossetti, Viorel Maier
Tehnoredactare: Adrian G (SAGA) - Editia a II- a

Mulțumiri speciale sponsorilor și artiștilor care au luat parte și au facilitat producția acestui album:
Dr. Dorel Schor și doamnele: Lucica Vainer, Lydia Elron, Iris Lackner, Anath Hanit, Filomela Elena Bucur

INDEX

Motto:

Pe-un picior de plai,
Pe-o gură de rai,
עם ישראל חי!
Otilia Rossetti

Baruch Elron "Violonistul"

Martin Ladislau Salamon **Israel, frumoasa Pasăre Phoenix**

„Cel mai mare miracol al acestor timpuri, un eveniment nemaipomenit în istoria omenirii: renașterea, după două mii de ani, a unui popor risipit în toate colțurile lumii.” Așa descrie scriitorul american Leon Uris – autorul celebrului roman ”Exodus”, devenit best-seller la începutul anilor șaizeci ai secolului trecut – nașterea Statului Israel.

Pe bună dreptate: la un asemenea deznodământ spectaculos nu se puteau aștepta nici cei mai înfocați și vizionari membri ai mișcărilor sioniste europene, anterioare celei de-a doua conflagrații mondiale. Zămislit din cenușa crematoriilor lagărelor de concentrare naziste, statul evreu – această frumoasă Pasăre Phoenix a civilizației umane – a devenit, în doar 70 de ani de la creare, o țară modernă, puternică, emancipată.

La făurirea și dezvoltarea Israelului au pus umărul, printre primii, și evreii originari din România. În număr total de peste 400 de mii, aceștia au început să „urce” pe Pământul Făgăduinței încă din timpul Palestinei mandatului britanic, urmând ca, după 1948, supraviețuitorii Holocaustului și a pogromurilor și urmașii lor să părăsească România comunistă, pentru a se alătura celorlalți „olimi” în efortul comun de apărare și consolidare a tânărului stat Israel.

Modul în care au făcut-o, prin ce experiențe au trecut, ce au găsit în Canaan în loc de „lapte și miere”, cum au contribuit ei la transformarea unui pământ arid într-unul fertil – despre toate aceste lucruri și încă despre multe-multe altele putem citi în acest album, care omagiază împlinirea a șapte decenii de la crearea statului Israel. Șapte decenii în care Israelul a devenit o țară respectată, admirată de tot mapamondul, datorită și acestor oameni, care nu au uitat însă nici plaiurile unde s-au născut, și nu au încetat să iubească România, să vorbească și să creeze în limba română.

În numele unei Românii care a devenit mai săracă prin plecarea lor, dar pe care au făcut-o să fie mândră de această diasporă lingvistică și culturală a sa, le mulțumesc pe această cale autorilor și contributorilor din acest album. Un valoros document de istorie orală, care vede lumina tiparului în 2018, anul împlinirii a șaptezeci de ani de la declararea independenței statului Israel și a unui secol de la crearea României moderne.

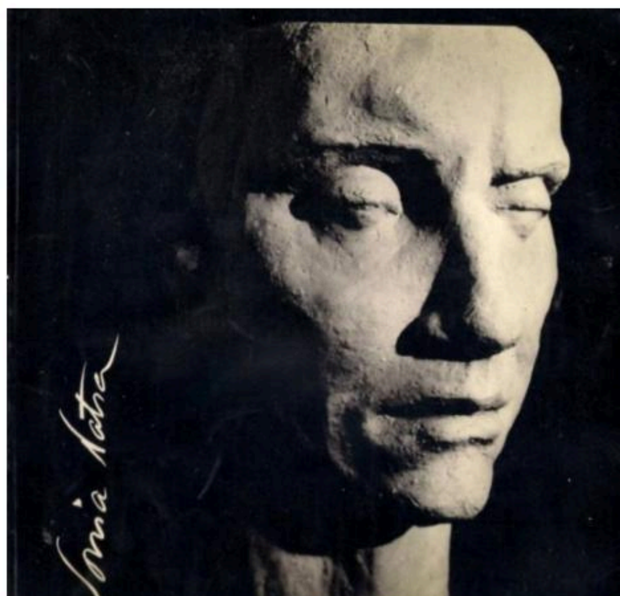
Mazal tov, Israel! La mulți ani, România!

Istoria și patrimoniul evreilor de origine română numără sute de ani. Este o moștenire cu o lungă istorie culturală, științifică, comunitară și religioasă care a înflorit în România și a continuat aici în Statul Israel. Evreii care au plecat din România în Israel, circa 400.000 de persoane, au produs a doua mare emigrație din istoria țării. Această "alia" s-a integrat în toate domeniile și a contribuit efectiv la dezvoltarea, întărirea și succesul noului, tânăr stat. Ca o dovadă de înaltă apreciere, 40 de originari din România au fost distinși și onorați cu prestigiosul "Premiu Israel" anual decernat, celor evidențiați prin excelența muncii lor. În toate domeniile culturale găsim nume răsunătoare: Nahum Gutman, Marcel Iancu, Reuven Rubin, Baruch Elron, și mulți, mulți alții. Viața israeliană a îmbrățișat pe cei mai talentați artiști care s-au integrat pe scena culturală a țării: în literatură, ziaristică, teatru, muzică, balet, pe micul și marele ecran, în galerii și muzee. A.M.I.R, organizația unitară a imigranților români în Israel, are gravată pe frontispiciul său continuarea prezervării moștenirii culturale a emigranților români și se simte onorată să menționeze cu extremă satisfacție realizările noastre, acum, cu ocazia zilei de naștere 70 a Statului Israel.

Micha Harish - Președinte A.M.I.R

Sculptor: Sonia Natra (născută 1925)

Dr. Aurel Vainer **PREȘEDINTE FCER**

"ISRAEL 70 - Moment de mare satisfacție și bucurie"

Au trecut 70 de ani de când David Ben Gurion, conducătorul mult respectat, a rostit Proclamația de Independență a Statului Israel, prin care, în fapt, a reînființat juridic Statul Evreilor - Medinat Israel. Această frumoasă aniversare este de majoră importanță, atât în lumea evreilor de pe întreg globul, cât și pentru cei care au fost alături de poporul evreu în lupta sa pentru a reclădi în Țara Sfântă, un stat puternic al evreilor de pretutindeni. De-a lungul istoriei multimilenare a poporului evreu, bucuriile și suferințele, victoriile și înfrângerile au avut ca însoțitor permanent un vis de aur, revenirea pe meleagurile Țării Sfinte, primite ca un dar suprem de la Dumnezeul nostru, unic - Adonai Eloheinu, Adonai Ehad!

În cele șapte decenii de existență, de luptă, de construcție, de promovare consecventă a democrației, de implementare în traiul de toate zilele a cunoscutelor comandamente, evreii din Țara Sfântă, dar și din Diaspora, au fost călăuziți de marile principii și valori ale iudaismului, de libertate și justiție pentru toți. Ne-au însoțit întotdeauna dorința și speranța de „Shalom„ în casele și în țările în care locuim și, în final, de pace în lume.

Precum, nu unul, ci foarte mulți tineri din România anilor '40 -'50, am sperat și am dorit cu ardoare să devenim participanți direcți și activi la edificarea statului modern al istoriei contemporane, deși aripile ne-au fost frânte în timp și nu am ajuns să trăim efectiv ca cetățeni ai acestui minunat stat înfloritor. Am fost și suntem mereu alături de tot ceea ce înseamnă Statul Israel. Am vizitat de mai multe ori Israelul, de vreo 40 de ani încoace și, ori de câte ori am revenit la Tel Aviv, Ierusalim, Haifa și în multe alte zone și localități ale Israelului, am resimțit vigoarea și inteligența de neasemuit a cetățenilor săi, spiritul lor inovator, indiferent de țara lor de proveniență. M-am bucurat enorm de progresele sale necontenite, admirând peisaje renăscute, un relief reconfigurat și o viață mereu înfloritoare, în locuri altădată inaccesibile condiției umane. Poate că cel mai mult ne bucură faptul că, astăzi, în Israel trăiesc aproximativ șapte milioane de evrei, ceea ce ne determină să vorbim de faptul că numărul total al evreilor din lume a recuperat pierderile din anii Holocaustului. Sunt dovezi certe că rostirea în cântece a cuvintelor ,,Am Israel Hai" – "Poporul Israelului trăiește" sunt pe deplin adevărate. De regulă, o aniversare implică întotdeauna să primești urări și felicitări frumoase, recunoscătoare pentru reușitele de până acum, dar și urări de bine, progres și bunăstare în viitor.

De aceea, închei aceste gânduri și rânduri, din partea mea și a tuturor evreilor din România contemporană, cu urarea noastră evreiască "Mazal Tov" și cu dorința certă ca poporul Israel să se afle într-o continuă existență activă, plină de viață, mereu în creștere și înflorire permanentă. "Shalom Israel, bucurii și pace în Statul Israel, la a 70-a sa aniversare"!

Doina Meiseles* **Ierusalimul, capitala eternă a Statului Israel**

Fără îndoială că unul din cele mai minunate daruri pe care le-a primit Israelul în cinstea Zilei Independenței, la aniversarea a 70 de ani de existență, este decizia istorică a președintelui Trump de a recunoaște Ierusalimul drept capitală a Israelului și de a muta – în sfârșit – Ambasada Statelor Unite de la Tel Aviv la Ierusalim.

Aceasta a produs, așa cum era de așteptat, puternice reacții negative din partea întregii lumi musulmane, dar culmea... și din partea țărilor europene! E pur și simplu de neînțeles refuzul lumii civilizate de a recunoaște o realitate evidentă: Ierusalimul este „de facto" capitala Israelului și nici unui stat din lume nu i se poate refuza dreptul de a-și stabili capitala acolo unde dorește. Președintele Trump a fost criticat cu vehemență pentru recunoașterea formală a Ierusalimului și pentru intenţia de a muta Ambasada americană în capitală. De fapt acesta doar a concretizat ceea ce toţi preşedinţii americani din ultimii 20 de ani au "intenţionat" doar declarativ. Oare toţi uită faptul acesta? Prin celebrul document „Jerusalem Embassy Act" votat cu o majoritate absolută de către Congresul American în anul 1995, Statele Unite se obligau să-și mute Ambasada la Ierusalim. Atât Clinton cât și Bush, Obama, și recent Trump, au promis solemn în campaniile lor electorale că vor face acest lucru. Se pare însă că, spre deosebire de predecesorii săi, președintele Trump are de gând să-și țină promisiunile făcute. Și atunci de ce tot scandalul stârnit în întreaga lume? De ce declarația lui Trump este considerată „o gravă provocare care amenință procesul de pace în Orientul Mijlociu"? Trebuie spus, în primul rând, că acest așa zis „proces de pace" israelo-palestinian este practic inexistent. Ultima dată când s-au încercat negocieri de pace cu palestinienii a fost în urmă cu 18 ani la Camp David.

Deși palestinienilor li s-au oferit atunci privilegii greu de refuzat, Arafat a părăsit masa negocierilor fără prea multe explicații. Declarațiile sforăitoare și goale de orice conținut ale așa zisei „comunități internaționale" care prezintă „soluția a două state" ca fiind singura viabilă, sunt eronate. Nici israelienii și nici palestinienii nu cred în ea. Nimeni dintre cei care cunosc realitatea din Orientul Mijlociu nu-și poate imagina că Israelul s-ar retrage vreodată la "granițele" din 1967 – imposibil de apărat – ajungând de bună voie la situaţia unui stat vulnerabil, pe care Iranul amenință deschis că îl va șterge de pe fața pământului. Israelul este un stat suveran a cărui capitală este Ierusalimul (așa cum Parisul este capitala Franței sau Madridul capitala Spaniei). Nicio hotărâre O.N.U., nici o amenințare a terorismului islamic – care de altfel amenință și lovește cu violență țările Europei, nu va schimba realitatea. Nici chiar ameninţările lui Erdogan nu pot schimba realitatea. Apropo, de ce acelaşi Erdogan, preocupat de dreptul palestinienilor la autodeterminare, nu crede că acest drept li se cuvine şi kurzilor,- ei doar luptă pentru dreptul de a avea o țară de atâta vreme. Turcia însă se împotriveşte violent sub motivul că „aceasta i-ar periclita securitatea!" Israelul nu are acelaşi drept ca Turcia de a-şi apăra securitatea? Lozinca „Ierusalimul capitală a două state" este o ficțiune absurdă inventată în ultimii ani. Pentru cei care nu știu, sau vor să uite deli-

berat, este bine să cunoaştem câteva fapte istorice. Din adâncurile istoriei, Ierusalimul a fost capitala politică a unui stat evreiesc şi centrul religios al Iudaismului. El a rămas acelaşi loc sfânt în tradiţia evreiască milenară şi după pierderea suveranității sale asupra oraşului odată cu cucerirea romană. De atunci, evreii oriunde s-ar afla, repetă fără încetare:
"De te voi uita Ierusalime, să mi se usuce mâna dreaptă." În Coran, cartea sfântă a musulmanilor, Ierusalimul nu este amintit nici măcar o singură data. Este chiar îndoielnic că profetul Mohamed ar fi cunoscut existenţa Ierusalimului. Când califul Omar al doilea cucereşte oraşul, numit pe atunci Aelia Capitolina, el îi cere patriarhului Sofronius, conducătorul orașului, să-i arate „un loc unde să poată mulțumi lui Alah pentru victorie”. Deci, intrând în oraş el nu avea habar că ar exista un loc sfânt pentru Islam în oraşul cucerit. Altfel s-ar fi îndreptat direct acolo; aşa cum soldaţii israelieni s-au îndreptat imediat spre "Zidul Plângerii" când au intrat în Oraşul Vechi în 1967. Ierusalimul a devenit important pentru conducătorii Islamului dealungul istoriei doar când acesta a căpătat o relevanță politică. Pentru prima oară, în anul 691 e.n., Califul Abdul Malek ordonă construirea unei moschei ce se va numi apoi "Cupola Stâncii" care să fie loc de pelerinaj în locul Meccăi; aceasta pentru că la Mecca conducătorul local Ibn Zubayr, un rival politic, obligă pe credincioși să-i jure credință lui şi nu califului de la Damasc.

Dar după ce această poveste s-a încheiat, istoria majoră nu mai aminteşte Ierusalimul timp de 400 de ani. Ierusalimul revine în atenţia Islamului doar în 1099, când cruciații cuceresc orașul și îi dau o importanţă politică prin întemeierea Regatului Ierusalimului”. Din cauza importanței date orașului de către cruciați, sultanul Saladin (Salah ad Din) vede în cucerirea Ierusalimului din mâinile creştinilor o victorie politică. El reușește să cucerească orașul în 1187 și începe o campanie care creează legenda că Ierusalimul ar fi un loc sfânt pentru Islam, care continuă până azi. Totuși după moartea sa în anul 1193, timp de peste 700 de ani, Ierusalimul dispare din istorie. De abia în secolul al 19-lea, odată cu revenirea evreilor din prima alia în Țara Sfântă și mai ales în Ierusalim, orașul își recapătă importanța politică în lumea musulmană. Cel care aduce Ierusalimul în centrul luptei politice prin anii 1920 este muftiul Ierusalimului Hadj Amin al Husseini – aliatul lui Hitler. O dovadă covârşitoare a lipsei de importanță religioasă a orașului ne-o dă regimul iordanian. În 1951 regele Transiordaniei anexează Iehuda și Șomron şi devine „curatorul locurilor sfinte musulmane” din Ierusalim. Cât este de curios că, fiind suveran peste "al treilea loc sfânt" pentru musulmani (după Mecca şi Medina), el continuă să transmită la radio predica și rugăciunea săptămânală de vineri din Aman și nu din Ierusalim. Oare ce ce? Probabil că europenii nu cunosc istoria iar în privința organizației O.N.U. aceasta va rămâne în istorie ca o rușinoasă pată pe obrazul întregii omeniri. „Ierusalimul este și va rămâne capitala eternă și indivizibilă a Israelului” așa cum a subliniat recent Primul Ministru Beniamin Netaniahu.

** **Doina Meiseles** –Vicepreședinte AZOCLR, Director ”Jurnalul Săptămânii”*

Zwika Bercovits **Consul Onorific al României în Israel**

M-am născut în România, în Târgu-Lăpuş, un oraş străvechi, atestat încă din 1291, din legendarul ţinut al Maramureşului. M-am născut într-o familie care a cunoscut tragedia Holocaustului. Familia mamei mele a fost deportată la Auschwitz, unde și-a cunoscut sfârşitul, mama fiind singura supraviețuitoare. Tatăl meu a trecut prin mai multe lagăre de concentrare şi tabere de muncă, unde a trăit chinuri greu de descris în cuvinte, la limita vieții și a morții, dar a supraviețuit și el. Părinții soției mele născută la Tg. Mureș au fost deasemenea deportați și foarte puțini din familie s-au salvat. Copilăria și adolescența mea, după război, într-o țară și un loc binecuvântate de Dumnezeu, au purtat cu sine, această umbră a istoriei, această spaimă mută a unor fapte și evenimente de neconceput pentru orice logică și orice rațiune. Am făcut şcoala, gimnaziul și studiile liceale la Liceul Teoretic din Târgu Lăpuş. Altfel spus, m-am format în sistemul românesc de învățământ, în valorile solide ale acestuia, am învățat de la dascălii români, care mi-au pus bazele personalității și m-au format pentru viață. Studiile universitare le-am urmat la Institutul de Medicină şi Farmacie, Facultatea de Medicină Generală, din Cluj-Napoca. În această Facultate, şcoală de prestigiu a medicinii româneşti, m-am format ca medic, dar și ca om. De la profesorii mei, personalități ale mediului academic, somități ale științelor medicale, am învățat medicină, dar și un set de valori fundamentale, de ordin moral și spiritual, care au contribuit în chip hotărâtor la desăvârşirea mea ca om. Ceea ce am reuşit să fac mai târziu în viață, ceea ce sunt azi ca profesionist al medicinii și ca om le datorez, în mare măsură, Școlii de Medicină din Cluj și profesorilor mei. În 1975, am ales să plec cu familia în Israel, unde am început o nouă viață, cu toate dificultățile unui nou început, într-o țară nouă, și ale unui drum nou al existenței. După o serie de stagii și specializări în spitale de prestigiu din Israel, am devenit medic specialist în pediatrie la Spitalul Bikur Holim din Ierusalim. În anul 1985, mi-am înființat propria clinică de medicină pediatrică și generală în Ierusalim, pe care o coordonez și în prezent, un aşezământ medical care se bucură de apreciere în sistemul de sănătate din Israel. Ca urmare a activității mele și a rezultatelor obținute, din anul 2009, la obținerea de către Benjamin Netanyahu al celui de-al doilea mandat de premier, am fost desemnat oficial ca medic personal al prim-ministrului israelian. Pentru mine, este o înaltă onoare și, în acelaşi timp, o recunoaştere profesională într-o țară cunoscută ca una dintre cele mai avansate din lume în domeniul medicinii, cu mulți medici de elită de nivel mondial, cum este Statul Israel. Chiar dacă începuturile nu au fost uşoare, pot spune astăzi că Israelul mi-a oferit cu căldură și generozitate platforma necesară pentru a deveni un specialist în profesie. Acum, în pragul aniversării a 70 de ani de la înființarea Statului Israel – care a înregistrat în acest scurt răstimp imense realizări pe plan mondial în domeniul tehnologic, cultural, științific, etc – pot spune că sunt mândru că fac parte din poporul israelian. Deși trăiesc de peste 40 de ani în Israel unde sunt perfect integrat, nu am uitat nici un moment țara în care m-am născut – România. În anul 2015 mi s-a acordat titlul de Consul Onorific al României în Israel și în această calitate m-am implicat cu toată energia pentru întărirea continuă a relațiilor de colaborare în toate domeniile între Israel și România. În Israel există o puternică comunitate de cetățeni de origine română

care deşi au venit în urmă cu mulți ani, n-au uitat România. Aceştia continuă să întrețină legătura culturală și lingvistică cu țara lor de origine. Este vorba despre nenumărați oameni care s-au realizat în Israel și au contibuit din plin la construirea Israelului modern, o țară puternică, căminul național al evreilor din toată lumea. **La mulți ani Israel!**

Lia Konig * **Destinul meu se împletește strâns cu cel al Statului Israel**

Salut inițiativa Asociației Ziariştilor și Oamenilor de Cultură de Limbă Română și a Editurii Saga de a edita un album, la aniversarea a 70 de ani de la proclamarea Statului Israel. Ce pot spune eu, la această aniversare emoționantă a țării, cu destinul căreia se împleteşte în mod strâns viața și cariera mea pe scena israeliană, este că...la venirea noastră în Israel, în 1961, tânărul stat tocmai își sărbătorea Bar Mitzwa. Am venit din România comunistă în luna aprilie a anului 1961 împreună cu regretatul meu soț, actorul, regizorul, poetul Zvi (Herşală) Stolper (z.l) și primul „Iom Atzmaut" petrecut în Israel ne-a umplut sufletele de mândrie și fericire. Eram foarte tineri și naivi și nu ne gândeam deloc la ceea ce ne așteaptă, nu bănuiam măcar că viața mea se va contopi strâns cu destinul noii noastre patrii, al Teatrului Național „Habima" (care a împlinit recent 100 de ani), cu scena și publicul israelian minunat, de la care absorb întreaga mea energie și putere de muncă. Acum, în pragul celei de-a 70-a aniversări a țării noastre, revăd cu ochii minții, filmul întreg al celor 57 de ani care s-au scurs de atunci.

Acest film mi se derulează în fața ochilor și sunt uimită, mândră și profund impresionată de realizările imense pe care micul stat în care am sosit în 1961 le-a făcut în toate domeniile. Faptul că la fiecare doi pași există acum un teatru, o sală de spectacole dovedește că în acești ani nu numai industria, științele, economia, sau medicina au făcut importanți pași înainte, dar și cultura. Fără îndoială că, așa cum am mai spus, viața și cariera mea se împletesc extrem de strâns cu teatrul, cultura, scena israeliană în general și cea a Teatrului Național „Habima" în special. Nu pot să închei aceste rânduri fără a sublinia că vestea alegerii mele, pentru a aprinde o făclie în cinstea Statului Israel la 70 de ani, m-a emoționat și bucurat imens. A fost

o surpriză, la care nu m-am aşteptat, dar este o mare mândrie şi onoare să pot spune în seara respectivă „LE TIFERET MEDINAT ISRAEL" şi aceasta nu este o banală formulă..., ci exact ce simte fiecare adevărat israelian sau iubitor al acestui neasemuit Israel, o adevărată minune a istoriei moderne.

* *Laureată a Premiului Israel pe anul 1987.*

Dr. Nathan Cohen* — 70 de ani de la înființarea Statului Israel

Scriu câteva rânduri în retrospectiva a 70 de ani de muncă, viață și totodată luptă neîncetată, pentru a supravețui și a apăra ceea ce am cucerit cu greu, precum și încercările permanente ale poporului nostru de a ajunge la o pace durabilă cu cei pe care i-am găsit pe meleagurile strămoșilor noștri. Aliaua din România a fost și este sionista. Părinții mei, Moshe și Rivca, z"l, prin organizația "Dror HaBonim", doreau să imigreze în "Eretz Israel". Au depus acte pentru a emigra spre Palestina mult înainte de anul 1950, primind doar refuzuri de la guvernul român, fără nicio explicație. Când o familie din Hârlău (unde m-am născut) primea răspuns negativ, toată comunitatea era în doliu. Ca să poți primi "aprobarea" trebuia să știi pe cine să mituiești. Abia în 1963 ni s-a permis să părăsim România spre "Ertz Israel" (părinții cu cei trei frați ai mei) cu niște bagaje fără valoare utilă, plătind din plin pentru a le trece frontiera. A trebuit să plătim pentru casa particula-ră pentru care părinții au muncit o viață s-o cumpărăm și a fost confiscată de comuniști. Eu am avut un lănțișor de aur care a fost confiscat la vamă de către grănicerii români sub pretextul că nu putem prăda România. Toate acestea arată că noi, originarii din România, am fost și rămânem o alia Sionista, și, cu toate că ni s-a luat tot, nu ne-am uitat în urmă, ținta era să ajungem în "Eretz Israel". Am călătorit cu trenul până lângă Viena, unde am fost adăpostiți într-o tabără intermediară, cu multe familii din România. Aici au fost organizații anti-sioniste care au vrut să plecăm spre America și nu spre Israel, dar părinții au refuzat. Am plecat spre Veneția și cu vaporul la Haifa. Aici am fost preluați, și duși cu un camion (fără a fi întrebați unde dorim să ajungem) în localitatea Aderet, la granița cu Iordania, lângă orașul Beit Shemesh. A doua zi ni s-a explicat că se intenționează să se facă un moshav pentru români. Chiar și polițistul satului și patronul alimentarei erau de origine română. La început toți au lucrat la săpat, la drumuri și au pregătit terenurile pentru agricultură, în soare, la temperatura de peste 40 de grade, pentru a putea aduce pâine familiilor lor. Au făcut și pregătire militară pentru a se putea apara în caz de nevoie. Nu s-a luat în considerație că originarii din România au venit pregătiți, intelectuali cu diplome de ingineri, doctori și meserii libere, prin care puteau aduce un aport substanțial în dezvoltarea și reconstrucția țării. Dar totuși suntem mândri că am reușit să cucerim locul care ni se cuvine în societatea israeliană, să aducem contribuția noastră în toate domeniile de activitate (academie, armată, universități, economie, învățământ). Mulțumim statului Israel că am ajuns pe Pământul Sfânt, că am reușit să aducem contribuția noastră alături de celelalte etnii. Fiind copil, am fost trimis să învăț limba ebraică la un Kibutz lângă Haifa. Am făcut armata la Infanterie și am reușit să-mi termin studiile universitare cu ajutorul părinților mei ce au lucrat greu să ne întrețină. Educația pe care am primit-o, am transmis-o și copiilor noștri. Ei au fost îndrumați să lupte, la fel precum părinții mei, care s-au sacrificat pentru un viitor mai bun copiilor lor. Urmez exemplul părinților mei. Tata era Președintele Comunității evreiești din Hârlău și responsabil cu Sinagogile, putând astfel să sprijine ajutorarea a zeci de evrei

nevoiaşi, ca să-şi facă sărbătorile în familie sau alături de celelalte familii, sau prin ajutor financiar şi asistenţă medicală. În prezent organizăm comemorarea celor ucişi pentru motivul că au fost evrei (vapoarele Struma şi Mefkure şi pe martirii progromurilor din Dorohoi, Iaşi şi Transilvania). Noi, originarii din România, ne-am cucerit un loc de frunte la construirea şi dezvoltarea statului Israel, ca alia muncitoare, pregătită fizic şi intelectual, să se sacrifice pentru o patrie în care demnitatea omului să fie respectată indiferent de religie. Noi am fost printre primii ce au pus bazele multor localităţi agricole, oraşe şi am adus ţării multă onoare prin cadrele valoroase nu numai pe plan local ci şi internaţional. La mulţi ani Israel!

** Dr. Nathan Cohen - Preşedinte HOR Beer Sheva şi Negev, Vice-preşedinte HOR în Israel*

Colette Avital* — Israelul - un miracol al istoriei moderne

Mi se întâmplă uneori să îmi amintesc de o zi însorită, în Mai 1950, când am coborât, împreună cu părinții mei, din vaporul Transilvania. În port la Haifa, ne aștepta unchiul Alexandru, Alecu, cu o portocală în mâna. Am ajuns în Orient, mă gândeam, căci totul în jurul nostru era nou, colorat, exotic dar mai ales foarte cald.

Priveam cu curiozitate totul – iar prin ferestrele autobuzului care ne ducea la Tel-Aviv, nu vedeam decât dune, kilometri de dune de nisip. Și din când în când câte o căsuța modestă. Între o localitate numită Hedera, și alta, Herzlia. Israelul era o țară nouă, mică, cu o populație care se dublase în numai doi ani de existență: de la 600.000 de israelieni locali, se adăugaseră cam același număr de "olim", noi veniți ca și noi, fără nici un ban în buzunar, în afara unei modeste valize cu câteva haine și câteva fotografii aduse de "acolo". Și țara noastră nouă se zbătea că să supraviețuiască – în fața dușmanilor care o înconjurau, și în fața lipsei cumplite de fonduri necesare pentru a hrăni populația, sau pentru plata curentului electric.

Alimente nu erau. Fiecare din noi a căpătat un carnet de rații, stăteam zilnic la coadă ca să putem cumpăra câțiva cartofi, o dată pe săptămână, joi, puteam cumpăra un pește viu care înota până a două zi în cadă, și apoi era "ucis" de tatăl meu; iar eu copil fiind, aveam drept la un ou pe săptămână. Carne nu exista. Și mama mea ducea dorul unui măr. Mă gândesc la toate acestea când văd în ce ritm impresionant a crescut țara asta, și ce a putut realiza în 70 de ani.

Suntem acum 8 milioane de cetățeni, cu un belșug incredibil din tot ce există în lumea asta, am devenit una din cele mai avansate țări din lume în știință, medicină și technologie modernă. Și când îmi amintesc că toate acestea au fost realizate nu în Elveția, o țară fără dușmani și cu o climă ideală – ci la noi, o țară zguduită de crize, cu mai multe războaie decât pot număra pe cele zece degete ale mele – nu pot considera transformarea decât un miracol.Țara noastră a făcut imposibilul posibil. Sistemele noastre de irigare sunt utilizate peste tot în lume – din California în Maroc. Un sistem medical nou a înlocuit operațiile chirugicale și îndepărtează criogenic tumorile canceroase. Armata israeliană poate vedea pericolele din spatele zidurilor. Și chiar în domeniul unei boli îngrozitoare care atinge mulți oameni în vârstă, Alzheimerul, oamenii noștri de știință au inventat un aparat care descifrează semnalele creierului uman pentru a detecta boala. Iar în Africa, cetățenii care nu au acces la apă potabilă, pot capta acum apă din aer, tot datorită unei invenții Israeliene. Și poate totuși, toate progresele imense pe care le-am făcut, în fața atâtor dificultăți, nu sînt un miracol. Ele sunt rezultatul unei munci grele, susținute, a unor oameni determinați, creativi, care au știut

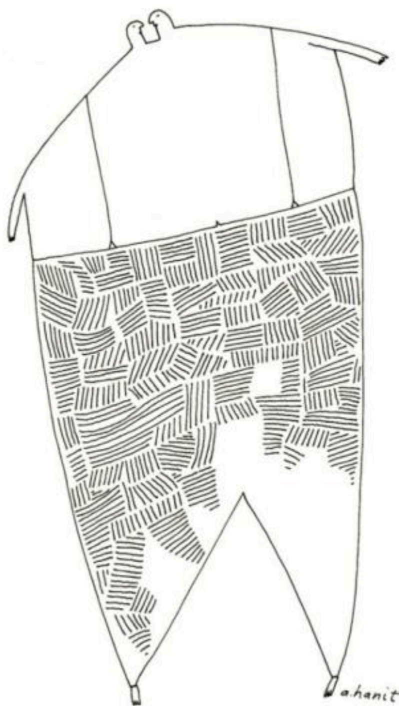
să rezolve dificultățile, producând valoare. Cred că acesta este spiritul israelian. Sunt recunoscătoare țării care mi-a permis refugiul, țară care a devenit patria mea adevărată. Eu sunt mândră de ea.

** Diplomată și politiciană israeliană originară din România, care a îndeplinit funcția de deputat în Knesset. A candidat pentru funcția de președinte al statului Israel în anul 2007. Deține funcția de președinte al Centrului organizațiilor supraviețuitorilor holocaustului aflați în Israel.*

Dragoş Ciocîrlan* — **Anul viitor la Ierusalim**

70 de ani de la proclamarea statului Israel, altfel spus 70 de ani de independență renăscută a statului evreu în patria străbună. Înaintea celor 70 de ani de istorie modernă, au fost mii de ani pe care nici ONU, nici UNESCO nu-i pot șterge. Există o legătură între Pesach, Holocaust și Ziua Independenței pe care poporul evreu nu o va uita niciodată. După răscoala lui Bar-Kochva când evreii au plecat în diaspora, fiecare promisiune și legământ i-au ajutat să supraviețuiască și au reușit. Ce poate să fie mai frumos decât urarea: **Și la anul la Ierusalim!** Dumnezeu să binecuvânteze această țară cu pace și prosperitate.

** Dragoş Ciocîrlan este corespondent pentru Radio România*

Scurt sondaj de opinie pentru Israel la 70 de ani

Dr. Guttman Iuliu

Va răspund la sondajul de opinie la 70 ani dela înfiinţarea statului Israel. Sunt un medic pensionar, de 91 ani. Provin din orăşelul Beiuş, judeţul Bihor. Am emigrat în 1970. Prima întrebare, cum m-am integrat în Israel? Foarte bine, nu am avut probleme. Întrebarea a doua, dacă mă simt Israelian pe deplin? Da absolut, dar continui să apreciez cultura română, mediul în care am crescut şi m-am format intelectual. Şi nu am uitat mulţi oameni buni din jurul meu, dar nici pe cei răi, nici antisemitismul ce m-a atins. - Ce nu mă satisface în Israel? Politica, nivelul de judecată, limbaj, nivelul moral, probleme sociale rezolvabile dar ignorate. - Ce apreciez mai mult în Israelul modern? O ţară mică, în război neîntrerupt, cu imigraţie mare din toată lumea, grupuri de oameni cu caractere şi culturi diferite, se adaptează şi se simt acasă, cu toate frecuşurile inevitabile. Şi încă ceva: Realizările culturale, ştiinţifice, sociale. - Şi în sfârşit, cum văd viitorul Israelului? Cu îngrijorare şi teamă. Cu stimă, Dr. Guttman Iuliu

Eva Rona

1. Pe data de 9 mai 1990 am ajuns în Israel, împreună cu familia mea. Faţă de ţara de unde am venit - România - Israelul însemna pentru noi ”raiul de pe pământ”. Repede şi uşor ne-am integrat în Israel. Eu am fost angajată imediat la ziarul săptămânal în limba maghiară ”HET TUKRE”. Am luat parte la cursul de limba ivrit. Deci, nu mă loveam de probleme în adaptarea la noua mea ţară.
2. Mă simt pe deplin israeliană fericită. România natală va rămâne în amintirea mea o ţară frumoasă cu oameni buni.
3. Cu greu găsesc ceva ce nu mă satisface în Israel la cei 70 de ani ai săi. Poate propaganda trebuie întărită cu mai multe exemple pozitive din Israel, întipărind în capul duşmanilor noştri din lume, adevărul adevărat...
4. Apreciez foarte mult în Israelul modern: libertatea presei, egalitatea în drepturi a miilor de imigranţi din diferite ţări.
5. Israelul peste 30 de ani, la vârsta de 100 de ani va deveni ”Muzeul Istoric” al poporului evreu din lumea întreagă!

Getta Berghoff

1) Integrarea a fost grea, ca orice început. Limba n-am ştiut-o decât foarte puţin, deci şi integrarea ar fi devenit perfectă pe parcursul anilor dacă aş fi stăpânit şi ebraica după dorinţa mea.

2) Mă simt pe deplin israeliană, de România mă leagă cele cîteva morminte și dorul de frumusețile acestei țări.

3) Ce nu mă satisface în cei 70 de ani ai țării? Multe! Reparații imediate sunt imposibile. Noi, fiecare dintre noi trebuie să ne corectăm, să fim altruiști şi nu egoişti, să fim corecţi, să ne bucurăm prin faptele noastre că avem o țară, și să ne dovedim demni şi mândri de ea, să nu uităm sacrificiile făcute şi nici pe duşmanii noştri, nici pe ei să nu-i uităm.

4) In Israelul modern apreciez tot ce s-a realizat, tot ce am construit când cu o mână, când cu cealaltă - am fost nevoiţi să ne apărăm viaţa.

5) Un Israel puternic, civilizat, o generație nouă, minți sănătoase şi oameni curajoşi.

Un naufragiat așteptând de ani de zile pe o insulă pustie, vede într-o zi cu mare încântare o navă și apoi o barcă apropiindu-se de țărm. Când barca ajunge la țărm, unul din ofițeri îi înmânează bietului naufragiat un teanc mare de ziare și-i spune:
- Căpitanul vrea să citești toate ziarele astea și apoi să ne anunți dacă mai vrei să fii salvat!

Carol Feldman ... 67 !

Fiind unul dintre cei mulți cărora actualul nostru război* nu le dă tihnă sufletului și minții, ambele fiind "mobilizate" în acest labirint al focului neîncetat, caut cu încăpățânare sclipiri de lumină... Sclipiri cu care, sper, în veşnic tânăra mea naivitate, să pot încropi puzzle-ul atât de jinduitei lumini...

Pacifist din fire fiind am declarat – în scris, chiar – în anii adolescenţei mele destul de romantice, cum că m-aş considera un om fericit dacă la "întocmirea bilanţului vieţii mele" voi putea consemna, printre altele, că nu am fost niciodată nevoit să ţin o armă în mâna mea, cu care să trag în cineva. (Se pare că am fost prevăzător, neconsemnând :"Să nu mai ştiu direct de vreun război" – după ce-l trăisem în copilărie pe cel de al doilea al întregii lumi).

Dumnezeu, care a fost bun cu mine aproape toată viaţa, mi-a ascultat această supra-dorinţă, probabil cu un zâmbet: "Minte şi suflet de copil!"... Știa El ce știa!...
Știa că voi trăi majoritatea vieții mele în țara pe care El ne-a dat-o și că acolo, cu toate realizările viselor adolescenţei, visul acesta al meu, ca să nu ţin o armă în mână şi să nu trag în nimeni, se pare că e "mama viselor", care, din păcate (multe), nu ştiu când ar putea deveni o realitate. Aproape sigur că eu nu o voi mai vedea.

Deci, în "bilanțul vieții mele",sub coloana "deficit", notez: Nouă războaie trăite în 50 de ani

de viață în Israel; eu consider "acțiunile militare" care-s numite cu tot felul de nume cu rezonanță, ca și aceea de acum - "Țuk eitan" *) - (Stâncă viguroasă) ca fiind războaie.

Așadar, fostul adolescent pacifist-visător, înaripat iluzoriu cu aripi de porumbel alb și cu o ramură de măslin în mână, a fost "blagoslovit de soartă" să facă trei războaie pe front și încă șase prin adăposturi, camere izolate, cu mască de gaze, cu tranzistorul lipit de ureche, cu alarme și cu ochii țintă în televizor... Ceva din visul acela, ca să nu trebuie să trag cu pușca în cineva, s-a împlinit – am tras cu tunul! Am fost artilerist. Eu știu?! Poate de asta în războiul de Iom Kipur am și fost rănit...

Dar rana sufletului, rana cauzată de războaiele în care n-am mai fost combatant, repetate periodic – expresie a urii neîncetate – m-a făcut să mă simt tot timpul pe front. Cu durere. Cu tristețe. Cu veșnica, fără răspuns întrebare: PÂNĂ CÂND?

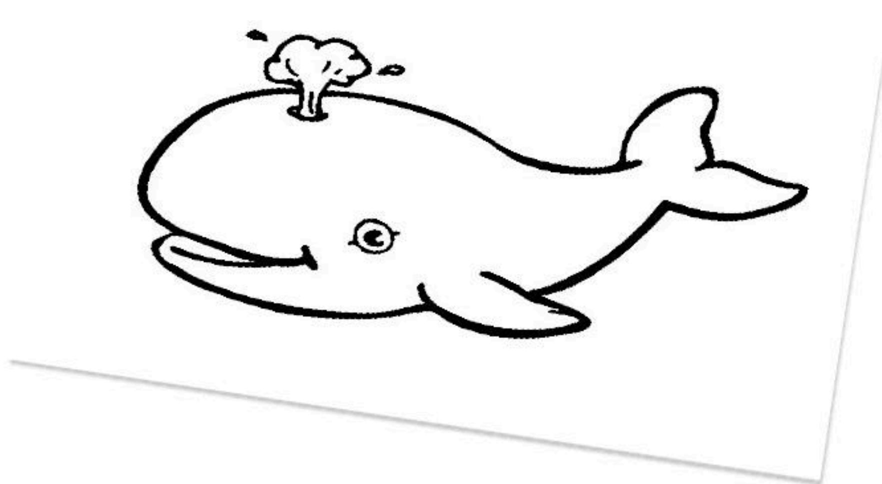
Am scris de mai multe ori în câteva din povestirile mele cu substanță autobiografică, despre convingerea mea că... "...nu cred că în viața omului există întâmplări, în ciuda unor aparențe. E convingerea unui credincos, departe de fanatism..."

Plângem cu toții, simțind durerea prețului cumplit pe care războiul îl cere în vieți omenești, pentru urgia lui. Durerea celor loviți direct de acest "preț" e inestimabilă! Iată, din nou, acest cumplit și inevitabil rezultat al confruntărilor armate este resimțit și în acest război. Războiul nostru care continuă de zeci de ani...

Săptămâna trecută, buna mea Betty, cu ochii înlăcrimați, depărtându-se o clipă de "cuplajul" cu televizorul, mi-a spus: "Scrie, scrie despre asta! Auzi: la spitalul "Soroca" din Beer Sheva s-au născut azi 67 de bebeluși. 67! Este același număr ca al celor căzuți dintre ai noștri în războiul de acum! 64 de militari și trei civili. 67! E uimitor! Scrie!" Iată că am scris. Nu, nu este o întâmplare!

*) Acțiunea militară "ȚUK EITAN"

August 2014.

Avigdor Arikha - Sala de mese a Kibutzului - 1947

Marcel Iancu - Rufe la uscat

Mediterana. Faleza Tel Aviv-Yaffo. Loc de promenadă, sub muzică de valuri şi-amurg de portocală învăpăiată. Inaintez, pe trotuar, pe lângă mașinile în viteză, înaintez printre localnici şi turişti, printre negustori cu tot felul de mărunţişuri şi cumpărători sau gură-cască, printre caricaturişti care-ţi fac portretul pe loc, printre oameni bucuroşi sau trişti, printre grupuri de tineri, ca şi printre singurateci fără umbră, ce trec de colo-colo, ori printre perechi înlânţuite trup şi suflet... Mă apropii şi mai mult de apa mării, văzându-mi degajat de drumul meu. Şi, deodată, mă trezesc că am în faţă unul din cele mai vechi oraşe-cetate şi porturi din lume – aureolatul Yaffo! Yaffo, azi parte indestructibilă a Tel Avivului. Yaffo şi marea!

.... Şi valul mării te ia şi te duce în larg, iar când te întoarce din nou pe uscat, te poţi trezi – cu puţină bunăvoinţă, desigur! – cu 4.000 de ani în urmă. In acel timp Yaffo exista deja aici. El era aici încă din vremurile acelea, ale Bibliei. Lemnul de cedru adus din Liban, necesar construirii Primului şi apoi, după atât amar de vreme, celui de al Doilea Templu, pe aici a venit, prin Portul Yaffo, luând drumul Ierusalimului. Pe atunci, nici nu apăruseră pe lume multe din ţările şi popoarele de acum...

Era demult. Atât de demult!...

De fapt, Cetatea (aflată la o înălţime de 40 de metri), cu portul ei de jos, cu bărci şi vaporaşe şi yahturi sau mici corăbii, vase de pescuit, dar şi de turism şi de tot felul de plăceri, Cetatea aceasta, cu ziduri de piatră de culoarea nisipului, cu străduţe coridor urcând şi coborând, întortocheate, având pavaj din dale de piatră veche, lustruite de timp şi de istorie, Cetatea care conţine şi Mănăstirea şi Biserica Sfântul Petru, alături de tot felul de vestigii istorice, ei bine, locul acesta este, nici mai mult, nici mai puţin decât acel Yaffo Atica (Yaffa Antică). E orăşelul care are în apropierea sa pe celălalt Yaffo, fără cetate şi port, oraşul cu străzi şi case vechi, acel Yaffo mai aproape totuşi, ca aspect, de zilele noastre. El are alt farmec specific, e cu alte istorii, strâns legate între ele, având însă o altă temperatură de culoare, alt halou, alte dureri şi bucurii, şi, câteodată, alte noi înţelesuri... Dar toate, la un loc, precum nişte ape care se adună, se varsă în istoria mare, în marea cea mare, navigând şi în acest amurg melancolic spre soare – cu ce să-l compar, dacă nu cu o portocală de sidef cărămiziu?!

Primul meu contact cu Yaffo e de când eram copil, în România, la Bacău. Habar n-aveam ce este, de fapt, acest Yaffo, un nume cu sunet oriental şi insolit. Dar aromele unei portocale, prima din viaţa mea şi gustul acela răcoros, dulce-acrişor, erau de poveste de iarnă. Şi a rămas întipărit în sufletul meu numele acela, fără să-l cunosc măcar, fără să-l înţeleg ca acum.. Nu ştiam pe atunci că portocala aceea vine dintr-o ţară a verilor permanente. Ştiam doar că e de undeva, de departe, dintr-un loc cu numele Yaffo. Atât. Scria pe portocală cuvântul ăsta misterios, de poveste, de rugăciune, de Biblie. Dar eu nu ştiam nici ce-i Biblia, nici ce-i rugăciunea. Ştiam doar să mănânc fructul acela, cu sufletul, cu şoapta primei poezii inconştiente... Bunica mi-a citit de pe portocală numele de obârşie al parfumului depărtării. Şi

s-a uitat lung, undeva, în gol. Habar n-aveam, pe atunci, de orangeriile de aici, din Israel, care au făcut faimă şi renume oamenilor şi locurilor acestea. Din sudoarea muncii oamenilor de aici, de la „pardes" (livada de citrice –n.n.) s-a născut parfumul unic şi special al portocalei de Yaffo; este un parfum deosebit, de istorie, de legendă şi de vis. Un parfum aparte, cu farmec de clipă, de efemer şi durată. Un parfum de soare, de mare, de iubire, de împlinire. Cred că dacă sudoarea acelor oameni ar fi fost concentrată aici numai spre producerea acestor minunate fructe, îndrăgostiţii şi-ar fi oferit, în loc de flori – portocale.

Şi dacă tot plutim între realitate, vis şi istorie, şi tot suntem deja în acest Yaffo minunat şi unic, vă propun să privim îndelung marea, să contemplăm infinitul până unde se poate, să ne tragem sufletul şi să inspirăm adânc. Permiteţi-mi să cojesc acum doar două portocale, iar miezul lor, care conţine două mari şi teribile poveşti de dragoste, legate tocmai de Yaffo, să vi-l ofer cu plăcere și modestie. Vă este destinat. Gustaţi!

Dar, mai întâi, să ne facem un chef, şi să urcăm pe vaporaşul de turism numit chiar „Kef". Ne instalăm confortabil pe punte. Pornim. Ne detaşăm, la această oră a înserării, de malul presărat cu perle de lumină, care dantelează Litoralul Tel Avivului şi al Yaffo-ului, cele două oraşe azi fiind sudate între ele. Pornim într-o scurtă croazieră, pe lângă malurile moderne şi vechi ale Mediteranei israeliene. Valurile pe care plutim, vântul care ne răcoreşte feţele, înserarea care ne învăluie și ne mângâie, şoptesc vorbe de dragoste şi patimă. Ascultaţi şi priviţi cu atenţie: vraja străvechilor vremuri în care s-au petrecut iubiri nemaipomenite, se reînfiripă acum. Poate n-aţi băgat de seamă, dar la ieşirea noastră din portul Yaffo, am trecut pe lângă câteva stânci. Una dintre ele este „Stânca Andromedei". Ea există aievea şi cine ştie să asculte glasul valurilor, are ce auzi!...

Lăsaţi deocamdată deoparte imaginea care ne-a rămas de la muzicile şi vinul şi nopţile albe din Cetatea de azi, multe organizate chiar de Primăria metropolei mediteraniene. Lăsaţi realitatea imediată! Acum navigăm, navigăm ca farmecați, pătrunzând, prin ceaţa uşoară, subţire, vaporoasă, bleu-marin şi gri, în vremuri de vitejie şi de nedesluşiri ale istoriei acestor locuri, ale acestor valuri cu un farmec aparte, al lor, mereu altul. Iat-o pe Andromeda, frumoasa Andromeda, fiica regelui Cefeus, legată cu lanţuri de stâncă, pentru a fi sacrificată, urmând a muri pentru o vină care nu este a ei. Ea e lăsată pradă unui monstru marin, trimis de Zeul Mării – Poseidon. Dacă nu vă imaginaţi în destulă măsură această femeie minunată, frumoasă şi tragică şi disperată, arcuită înspre sine în durerea ei, această femeie goală, pe stânca udă, căci probabil valurile i-au smuls îmbrăcămintea, dacă nu-i conturată suficient în inima voastră această femeie tristă, speriată şi neajutorată, aşteptând împlinirea destinului ei crud şi nedrept, puteţi căuta o reproducere după minunatul tablou pe această temă, al lui Gustav Paul Dore, de la a cărui moarte au trecut vreo 130 de ani. In acest tablou, femeia disperării şi a sacrificiului printr-o moarte de o cruzime formidabilă, tresaltă parcă prin dramatism şi nevinovată frumuseţe. O obsedantă frumuseţe, cu zbaterile ei interioare şi cu încrâncenarea neputincioasă de a supravieţui!...

De ce această soartă a Andromedei? Legenda răspunde: Pentru a fi pedepsită trufia mamei sale, Cassiopea, care s-a lăudat cu frumuseţea sa, ridicând-o peste cea a nimfelor mării

(nereidele) - de fapt o ofensă grozavă la adresa orgoliului sanctităţilor mării şi al rudelor acestora. Mitologia greacă le menţionează, le descrie, le ţese în fir de aur şi tragedie... Monstrul marin se apropie. In zadar valurile se împotrivesc. In zadar cerul se-ntunecă şi se cutremură. Monstrul o va ucide! Navigăm prin vremuri de istorie şi poveste.

Suntem deci pe mare, pe locurile unde s-a desfăşurat, cândva, dramatica zbatere între viaţă şi moarte a Andromedei. Dar iată, ne întoarcem spre portul şi cetatea Yaffo. Peste apele întunecate ale serii zărim însăşi Stânca din Legendă. Aşa o fi văzut-o – ba chiar, poate, şi mai bine – „cel mai frumos dintre bărbaţi", cum îl numeşte Homer pe Perseu. A văzut-o, se-nţelege, şi pe frumoasa Andromeda şi, ca-n orice poveste minunată, s-a îndrăgostit de ea. Fulgerător. S-a îndrăgostit de setea ei de viaţă, de disperarea ei, de nevinovăţia ei, de arcuitul şi încordatul ei trup, supus valurilor şi răutăţii oarbe, declanşate de răzbunări şi orgolii inutile, de prejudecăţi şi nimicnicie. In acest timp, Monstrul şi frumoasa mării sunt la un pas de a împlini, unul în faţa celuilalt, tragicul destin hotărât de Poseidon. Perseu însă - împietreşte monstrul şi salvează prinţesa înlănţuită. Andromeda e liberă şi îşi urmeză iubitul !

Inutil să ne mai întrebăm de ce l-a iubit!

...Şi-acum, înainte de a coborî de pe puntea vaporului nostru (care tocmai a ancorat), înainte de a ne bucura , din nou, de nopţile mirifice din Yaffo-Tel Aviv, să ridicăm ochii spre cerul cu spuma lui de stele, clipocind romantic şi liniştit. O constelaţie din Calea Laptelui se numeşte „Andromeda". O alta – „Perseu". Sunt acolo, sus, spre admiraţie şi-aducere aminte. Dragostea, precum se vede, e eternă şi strălucitoare ca marea, ca stelele. Ca dorinţa noastră de bine şi de frumos.

Trecem printre străduţele cu nume din zodiac, din „Yaffo Atica". Trecem pe lângă galerii cu tablouri frumos înrămate (Nu, nu încercaţi să-l găsiţi aici pe cel al Andromedei...). Trecem pe lângă un chioşc din apropierea unui soldat care este în uniforma armatei lui Napoleon. Ostaşul armatei franceze e din ghips, colorat cum se cuvine şi dispus parcă să converseze cu noi.

Suntem în spaţiul central al Cetăţii, în apropiere de Biserica Sfântul Petru. Câţiva astfel de militari napoleonieni – străjuiesc împrejmuirea închisă a unor descoperiri arheologice. Dar despre prezenţa Marelui Impărat în Yaffo, poate altădată. Acum ne apare, pe un ecran închipuit, o altă poveste de dragoste. Ea ne apare ceva mai limpede în minte, când ne reamintim că puternicul general roman Marc Antoniu, înamorat până peste suflet de regina Cleopatra a Egiptului, dăruise Cetatea şi portul Yaffo, în întregime, iubitei sale, fascinantei sale iubiri.

Cleopatra era o femeie teribilă, cu o voinţă aparte şi un farmec extraordinar. Şi, dacă vreţi să ştiţi, nici măcar nu era frumoasă! Dar o femeie nu trebuie să fie numaidecât frumoasă, ci trebuie să fie cu adevărat Femeie. Şi Cleopatra era! Avea un glas aparte, cu inflexiuni speciale, cu tăceri şi vorbe spuse cum şi când trebuie. Era deşteaptă! Şi cu asta am spus doar o parte din adevărul însuşirilor sale de excepţie, chiar misterioase. Inclin să cred că nici ea nu şi le ştia, conştient, pe toate. Sex, politică, ambiţii, minciună, demnitate, viclenie, dragoste, patriotism, nimicnicie – toate acestea sunt strâns legate de femeia asta.

...Roma a-tot-puternică era desigur un pericol esenţial pentru Regatul Egiptului! Iar tânăra regină, Cleopatra, imediat cum a venit la putere Caesar, învingătorul (înainte de Antoniu) i-a trimis acestuia, în semn de atenţie şi curtuoazie, drept dar regesc, un superb şi mare covor oriental. Când l-a desfăşurat în palatul său din Alexandria, nu mică i-a fost mirarea lui Caesar, constatând că dă peste însăşi atât de tânăra Regină a Egiptului: Cleopatra! Ea trecuse, înfăşurată în covor, de gărzile de protecţie ale înaltului demnitar roman, trecuse de formalităţi şi convenţii. Direct la obiect! Direct la subiect!...

A fost amanta lui. „Metresa", cum o numeau nemulţumiţi romanii. Iar el i-a fost, în inima lui, de-apururea amant! Dragoste nebună. Dragoste şi interes. Patimă, iubire, dorinţe de mărire. Romanii dezaprobau această legătură, dar cei doi continuau pe drumul lor, fără să ţină prea mult seama de nimeni şi nimic. Fulgere şi înfruntări. Frământări. Zbateri. Dar pasiunea mistuitoare a iubirii, în primul rând, era mai puternică decât ori ce! „Poveste de dragoste, de zi şi de noapte;/ E-o ploaie-nsoţită de sute de şoapte,/ Plouă iubit-o şi orice sărut/ Este un fulger, pe care l-ai vrut !"... (Cred că poetul a intuit bine o secvenţă, doar una, din pătimaşa simţire a lui Caesar). Dar Caesar e asasinat! Antoniu îl urmează. El e noua ţintă a Cleopatrei. Ea vine la Tarsus. Se întâlneşte cu prea puternicul Antoniu. Iau cina împreună. Se îndrăgostesc. Nu-i de zâmbit! Pur şi simplu, se îndrăgostesc unul de altul. Exotismul şi senzualitatea ei rafinată îl subjugă pe urmaşul lui Caesar. Cleopatra avea în sânge arta seducţiei şi ştia să folosească toate atuurile sale, pentru cucerirea unui bărbat precum Antoniu. Dar tot ea este cea din cauza căreia marele îndrăgostit se sinucide, crezând, printre altele, că iubita lui, Cleopatra, a murit. Apoi se sinucide şi ea, punându-şi, cum zice legenda, o viperă la piept, în dreptul inimii. S-a încheiat astfel una din cele mai mari pagini de dragoste, din istoria şi legendele lumii.

S-a încheiat?

Yaffo, Cetatea dăruită cândva Cleopatrei, înclină să spună că nu. E vorba de o dragoste fără sfârşit. E o dragoste tragică, e drept, dar tragicul, când este sublim, implică o continuare dincolo de viaţă şi dincolo de timp. La fel şi iubirea.

...Valuri se sparg de stânci şi de ziduri.

Istoria vine din larg şi pleacă în larg. Legendele ei, de asemenea. Apele Mediteranei vin la zidurile Oraşului-Cetate, precum evreii la Zidul Plângerii.

Yaffo. Yaffo, mână-n mână cu Tel Avivul. Case, ziduri, pietre – tot atâtea atâtea posibile poveşti de iubire. Ba, poate, chiar şi mai multe.

Opresc o tânără doamnă, pe-o uliţă cu dale de piatră veche. Îi ofer, fără cuvinte, o portocală.

O ia, zâmbeşte şi pleacă.

---

* *(Un reportaj literar, preluat din volumul: „DRAGOSTE ŞI PARFUM DE PORTOCALĂ" autor Roni Căciularu)*

Marc Chagall

Marc Chagall – pictor.
Născut la Liozna, Vitebsk, 1887,
stabilit în Franța, 1923.
Picturi, vitralii și tapiserii pe
teme biblice și iudaice,
influențate de folclorul evreiesc.
Decedat la Saint-Paul-de-Vence,
Franța, la 28 martie 1985.

Lucian-Zeev Herşcovici

DUPĂ 51 DE ANI: ÎNSEMNĂRILE UNUI LOCUITOR AL IERUSALIMULUI

Anul trecut s-au împlinit 50 de ani de la reunificarea oraşului Ierusalim, iar anul acesta 51 de ani, dată care coincide cu 70 de ani de la întemeierea statului Israel. Ierusalimul este capitala Israelului, a poporului lui Israel încă din timpul regelui David, de 3000 de ani. În sfârşit recunoscută ca atare de către preşedintele american Donald Trump. Cu alte cuvinte, recunoaşterea unei situaţii existente de fapt. Oraşul celor trei religii avraamice, capitala monoteismului. Centru cultural al întregii lumi. Întâmplător, de asemenea oraşul meu. Oraşul fusese împărţit în anul 1948, partea sa răsăriteană, incluzând şi oraşul vechi fiind ocupată de armata iordaniană. Reunificarea a avut loc în urma războiului de şase zile, din luna iunie 1967, când armata iordaniană a atacat Israelul, regele Hussein voind să participe la împărţirea prăzii alături de Egipt şi Siria. Perioada împărţirii oraşului a fost una de decădere, de provincializare şi de ruinare a lui. Cartierul evreiesc din oraşul vechi a fost distrus. În partea israeliană, oraşul era izolat, cartierul elegant Mamila devenise sărac, ruinat, linie de frontieră supravegheată de Organizaţia Naţiunilor Unite. Accesul dintr-o parte a oraşului în alta era interzis. Clădirea ”Notre Dame” era împărţită în două. Absurdul era împărţirea oraşului pe cartiere pe baze etnico-religioase şi pe baza liniei frontului de la încetarea focului în 1948. Tragedia era creşterea urii între oameni pe o asemenea ”bază”.

Ce a însemnat reunificarea Ierusalimului? Răspunsul este: readucerea oraşului la poziţia lui normală. Renaşterea lui ca oraş istoric şi cultural, ca ”Oraş Sfânt” pentru trei religii, în limba ebraică ”Yir HaQodeş”, în limba greacă ”Hierosolima”, în limba arabă ”Al-Quds” (denumire folosită şi în prezent ca toponim), în limba engleză ”Jerusalem”, în limba română ”Ierusalim”. Începutul refacerii echilibrului său demografic. O reunire între diferitele aspecte ale istoriei lui, de la începuturi ca ”Ursalim” şi apoi ca oraş-capitală a regelui israelit David, până la capitala Israelului contemporan, ”Yerushalayim”. Un oraş care reuneşte vechiul cu noul, în care locuiesc evrei, creştini şi musulmani laolaltă. Evrei din toate grupurile iudaice, creştini de toate religiile creştine, musulmani din ambele religii musulmane. Din nenorocire, relaţiile dintre ei nu au fost totdeauna bune şi apropiate, din cauza fanatismelor şi a intereselor politice. Mă gândesc la faptul că, dacă relaţiile dintre oameni s-ar îmbunătăţi, ar fi un oraş ideal. Este adevărat, fiecare va trăi conform tradiţiei lui, a spiritului lui, dar cu toţii vor fi o unitate: Ierusalimul. Îmi amintesc de piesa de teatru ”Take, Ianke şi Cadâr”, de Victor Ion Popa. La sfârşitul ei apărea întrebarea, cum vor putea cei trei negustoraşi de la marginea Bârladului – un român creştin ortodox, un evreu şi un turc musulman, care oricum erau prieteni şi nu se concurau între ei, dar se temeau de fanatici care i-ar fi boicotat – să-şi deschidă un magazin comun. Mai ales după ce fiul lui Take a decis să se căsătorească cu fiica lui Ianke. Şi cum s-ar numi acest magazin? Ideea este a fiicei lui Ianke: ”Ierusalim”, fiindcă la Ierusalim locuiesc laolaltă credincioşii tuturor celor trei religii, oamenii de toate neamurile.

Un mesaj umanist cu adevărat, care poate fi adoptat de toți oamenii. Și, mai ales, de toți ierusalmitenii.

Anul trecut organizația UNESCO a votat o hotărâre pe care nimeni nu o poate lua în serios. Nici măcar votanții ei. Cum că, adicătelea, evreii n-ar avea nicio legătură istorică cu Ierusalimul. Cu alte cuvinte, nici textele literare, nici rezultatele săpăturilor arheologice n-ar avea nicio importanță, n-ar fi credibile. Politică și istorie, mai ales politică, politizarea atât a Bibliei Ebraice și a Noului Testament, cât și a unor cercetări istorice și arheologice din ultimele două sute de ani. Dacă evreul Yehoshua ben Yosef, devenit Iisus Christos, ar auzi asemenea lucru, s-ar ... cruci. S-ar îngrozi. Tocmai el, care voia bunătatea, mărinimia, milostenia, prietenia între toți locuitorii Ierusalimului. În ziua în care am auzit de votul (repetat) la UNESCO, mi-a venit să strig, precum scriitorul evreu Isaia Răcăciuni, fratele maestrului N. Stroe: ”Dați-ni-l înapoi pe Iisus”. Sunt evreu israelian, ierusalmitean, dar nu consider că cineva are dreptul să nege existența unui personaj istoric atât de important, chiar dacă nu acceptă o parte a gândirii lui filosofice și teologice. În fond, dealungul istoriei omenirii au existat numeroși filosofi și teologi care au susținut puncte de vedere diferite, pe care nu le-am adoptat, pe care le-au adoptat numai o parte a oamenilor. Dar nu înseamnă să nu respect gândirea lor. Iar rămășițele arheologice, ca peste tot în lume, oricâte dispute și polemici ar trezi, nu pot fi negate. Nici textele istorice ”laice”, precum scrierile lui Yosef ben Matitiyahu (Josephus Flavius), nici cele ale istoricilor greci și romani contemporani Ierusalimului antic.

Dar Ierusalimul de astăzi nu are nevoie de justificări. Oamenii trăiesc. Orașul există, trăiește, viața pulsează în interiorul lui, fie în zona sa estică, fie în zona sa vestică. Atunci când cineva vorbește în continuare despre ”Ierusalimul răsăritean” și ”Ierusalimul apusean”, cred că omul respectiv ori nu înțelege realitatea, ori nu vrea s-o înțeleagă. Nu există două Ierusalimuri, ci unul singur. Lucru pe care pot să-l confirme locuitorii săi nepolitizați, cinstiți, corecți. Lucru pe care pot să-l confirme numeroșii turiști și pelerini care vin să-l viziteze, să vadă clădirile lui istorice și să se roage la Locurile Sfinte de pe teritoriul său. Zidul de Apus (Zidul Plângerii), Mormântul regelui David, Biserica Sfântului Mormânt (al lui Iisus Christos), Biserica Gethsemani, Biserica Mormântului Fecioarei Maria, Moscheea lui Omar, Moscheea Al-Aksa, zidurile orașului și porțile lor, orașul dintre ziduri cu străduțele și bazarul său, Muzeul Israel cu Palatul expoziției manuscriselor de la Marea Moartă, Muzeul Rockfeller, Memorialul Yad Vashem, campusurile Universității Ebraice, cartierul ultrareligios ”Meah Shearim”, moara lui Montefiore și cartierul ”Yemin Mosheh”, bazarul ”Mahaneh Yehudah”, cartierul de factură ”europeană-germană” Rehaviyah sunt numai câteva dintre bijuteriile Ierusalimului, mult mai numeroase. Fiecare om, indiferent de naționalitate și religie, care vine să le vadă și vrea pace este binevenit. Îmi aduc aminte de expresia ”Yir Shalom” (Orașul Păcii) și de cântecul ”Yerushalayim shel zahav”, de Noemi Shemer. Cântecul lansat puțin înaintea izbucnirii războiului de șase zile de cântăreața, devenită celebră, Shuly Nathan. Ierusalimul de aur. După câte îmi amintesc, acest cântec a fost tradus și în limba română la timpul respectiv, iar câteva fete evreice din București îl cântau, în

română și ebraică, pline de entuziasm. Cântecul plăcea și multor români creștini. Nimeni nu voia război, dar toți voiau un singur Ierusalim, Orașul Sfânt, ceea ce simboliza atât credința și istoria, cât și o lume mai bună. Îmi aduc aminte de acest lucru atunci când aud muzica rugăciunilor evreiești la Zidul de Apus, cărora li se adaugă strigările muezinului și rugăciunile muzicale musulmane de la moscheile de pe Muntele Templului, și ca un acompaniament la toate se aude cum bat clopotele la bisericile creștine. Libertatea religioasă și a respectării tradițiilor religioase și folclorice este garantată tuturor. Ca și libertatea de acces la Locurile Sfinte.

Capitala Israelului înseamnă și centrul lui administrativ. Ministerele și alte instituții centrale israeliene funcționează la Ierusalim, cu unele excepții. Dar nu este suficient. Ierusalimul unit trebuie acceptat de întreaga lume ca una dintre capitalele culturale mondiale, alături de Athena, Roma, Istanbul, Paris, Moscova, Mecca, Londra, Cairo, Berlin, New York, câteva orașe magnifice culturale și sfinte din India, China, Japonia, țările din Indochina, Mexic, Peru și altele. Sper că Ambasada SUA se va muta la Ierusalim de facto și că mutarea ei va fi urmată de mutarea altor ambasade. Și, mai mult decât alte lucruri, orașul necesită investiții și îmbunătățiri în toate cartierele, inclusiv în cele arabe. Iar peste toate, se impune construirea unor punți între oameni. Evreii și arabii trebuie să se obișnuiască să trăiască împreună, unii alături de alții. Am văzut cazuri de arabi care nu vor legături cu evreii și care au devenit teroriști asasini, sau de evrei care reacționau negativ atunci când erau întrebați despre antichități și locuri sfinte musulmane sau creștine. Fanatismele nu trebuie tolerate, ci respinse, indiferent de care parte ar fi. Aș putea adăuga pagini lungi și triste în acest sens. Dar prefer să păstrez caracterul sărbătoresc al celei de a 70-a Zi a Independenței Israelului și al celei de a 51-a Zi a Reunificării Ierusalimului. Cred că educația copiilor și tineretului de a învăța să-și respecte aproapele, indiferent de etnia și religia lui, de ambele părți, va ajuta mult în acest sens. Este important a se crea posibilități pentru ca tineretul și copiii de etnii și religii diferite să se poată împrieteni între ei, să poată colabora, învăța împreună și lucra împreună. Fără politizare, fără fanatism: într-un stat democratic părerile sunt libere, dar fanatismele interzise. Nici amestecul unor instituții străine nu este benefic, ci dimpotrivă. Poate ar fi necesară o înțelegere între reprezentanții tuturor religiilor existente în oraș. În fond, cu toții cred în același Dumnezeu Unicul, iar o înțelegere religioasă între oamenii cu credință, deși credința lor are forme diferite, ar fi deosebit de importantă. Prietenie între religii, în locul fanatismelor religioase. O adevărată invitare a Bunului Dumnezeu al tuturor în Orașul Sfânt al tuturor. Atât capitala Israelului, cât și capitala religiilor avraamice. Lucruri la care trebuie să ne gândim de Ziua Independenței Israelului, la șaptezeci de ani de la întemeierea statului și de Ziua Ierusalimului, la cincizecișiunu de ani de la reunificarea lui. Spre binele orașului reunit și al tuturor locuitorilor săi, spre binele Israelului și al arabilor israelo-palestinieni, și spre binele întregii lumi.

La mulți ani, dragul meu Israel, la mulți ani, dragul meu Ierusalim unic, unit.

Avem, din păcate, mulți dușmani. În afară de cei "tradiționali", istorici, (arabii palestinieni mahomedani) şi ceva mai proaspeţii antisemiţi de pretutindeni, avându-i în frunte - incredibil - pe o serie de creştini, mai recent s-a alăturat, aproape în bloc, Europa de vest, uitând contribuția imensă a evreilor la cultura și civilizația mondială. Ni se contestă și dreptul de a exista ca ţară. Aşa că am creat această formulare din titlu, care este prima semnătură a mea la e-mail. "Verișorii" noștri strigă pe toate drumurile că până și evreul Isus ar fi fost palestinian, împotriva tuturor evidenţelor istorice. Ceea ce m-a determinat să creez a două semnătură: Jesus: "Je suis d'Israel". Este modul meu de a lupta pentru țara noastră.

Love ISRAEL, is real.
Jesus: "Je suis d'Israel"

Andy Ceaușu Caricaturist

Beatrice Bernath **Am sosit !**

Prima săptămână în Israel a fost și prima excursie entuziastă organizată de Sohnut noilor veniți la ulpanul din Nazareth-Ilit, la Ierusalim. Și azi am o reticență de a umbla prin oraș din cauza cuvintelor tatei: "fiecare pas pe care-l faci... în orașul ăsta calci pe cadavrele strămoșilor tăi"

Am aterizat seara la Ben Gurion după 48 de ore de așteptare să primim autorizația de a urca în avionul Tarom, 48 de ore nemâncați ,dar cu o ciocolată pe care ne-au obligat să o cumpărăm pe aeroportul Otopeni că nu cumva să părăsim țara cu bani românești în buzunar. Am împărțit ciocolata cu restul de evrei care așteptau să emigreze în țara sfântă. Deci am aterizat nemâncați de două zile la aeroportul Lod, cu bagaj de mână în care aveam un rând de haine de schimb și pașaportul de persoană apartrida, adică lipsită de cetățenie. Cetățenia mi-a fost furată încă din ultimele trei luni de facultate, examenele și notele primindu-le ca o persoană fără patrie...Și am picat direct fără menajamente în birocrația israeliană fără să cunoaștem limba, fără să avem habar de hotărârile care se luau pentru noi. Am fost interogați, fiecare personal, eu am tradus părinților știind engleză și uite așa am reușit cumva să obțin un sandvici și un pahar de suc de portocale pentru fiecare. Aterizarea a fost cam pe la ora 6 seara în iulie, deci mai era lumină și am privit Tel Avivul și marea din avion, iar eliberarea noastră din aeroport către taxiul care trebuia să ne ducă la "casa nouă " - ulpan- s-a petrecut pe la ora 2.30 noaptea. La ieșire printr-un geam transparent am văzut o mare grămadă de oameni agitați care se îngrămădeau să vadă cine iese; am înțeles că erau rudele noastre și toți prietenii părinților mei, colegi de grădiniță, școală și facultate, peste o sută de oameni îl așteptau pe doctorul Bernath din Brașov. Rudele și toți prietenii au dispărut imediat după ce doctorul lor gratuit a făcut o comoție cerebrală. Așa e lumea aici. Am rămas singuri, eu, mama și cei doi băieți ai mei, sabrii. Am învățat cu timpul că nu avem prieteni destui ca să fie numărați pe degetele mâinii stângi.

***

Nu pot uita drumul cu taxiul de la aeroport către Nazaret. Neștiind ebraică, noi nu aveam habar unde suntem duși de șoferul arab care ne-a ținut tot drumul cu muzică la radio, transmisă de o stație arabă și refuzând să ne spună în ce localitate ne duce. Aveam în mână o hârtie de la Sohnut, cu o adresa în ebraică, desigur indescifrabilă nouă. Cuvântul Nazareth nu l-am înțeles, noi cerusem să fim repartizați la Haifa sau Ierusalim unde aveam pe atuncea rude și prieteni (toți doreau un medic de familie, adică pe tata)... La 5 dimineața, pe întuneric am fost depozitați pe un trotuar - trei oameni cu trei valize de mână, pe un colț de stradă lângă niște blocuri ... undeva în Israel. Clădirea cea mai apropiată avea la intrare, așezat pe un scaun și adormit, un paznic cu o pușcă în mâna și o mustață enormă. L-am trezit și întrebat în engleză unde suntem. A răspuns în arabă și a îndreptat pușca în direcția noastră urlând ceva. Tata a crezut că taxiul ne-a dus peste granița.

Haifa - Ianuarie 2018

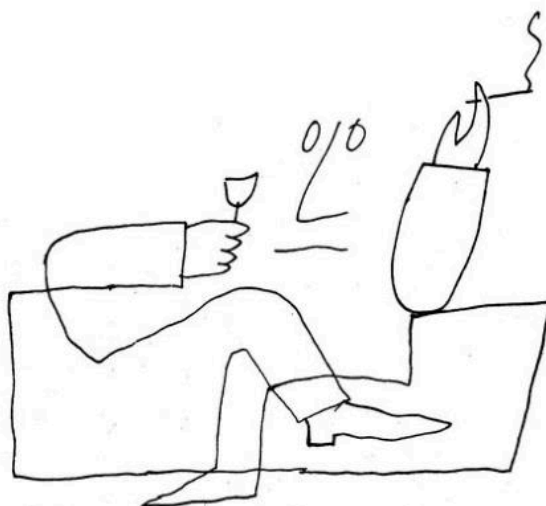
plouă plouă plouă tună
și iară plouă
marea se îngrașă cu păreri despre nemurire
alte bazaconii,

apă jos, apă sus
și reinventează culoarea gri
în cinci sute
de nuanțe aurii sau mizerabil de ude
și visează peștii verzi pe pereți
că plouă
plouă plouă și tună

***

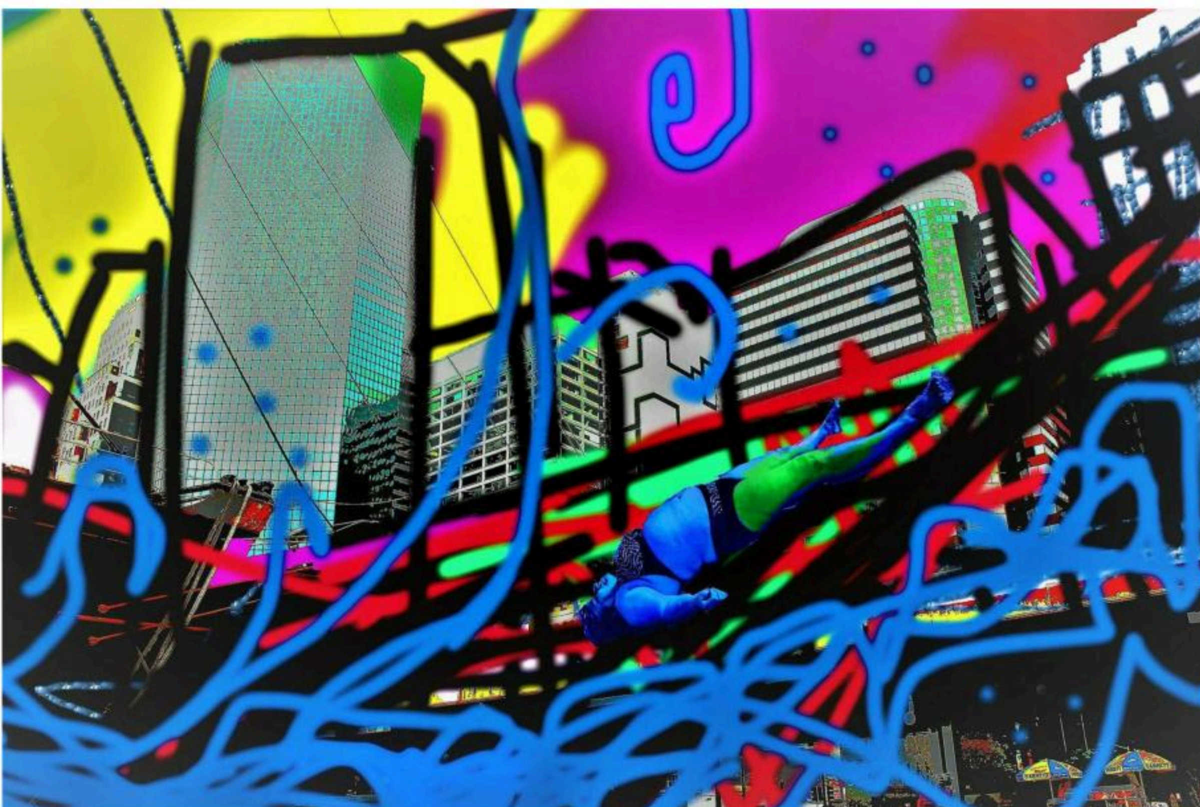
Unde eram.. a da, întuneric beznă, 4 noaptea pe un trotuar, cu tata într-un atac de panică și tensiune, un doctor evreu expulzat din țara în care s-a născut, care a fost de copil alergat pe străzi de dobermanii nemților doar pentru că era evreu, si care de la vârsta de 20 de ani de când se terminase războiul (întors din lagărul de muncă pedepsit pentru vina că a vrut să trăiască în țara evreilor), omul care în fiecare an se înscria la plecarea în Israel, deși devenise între timp medic, omul ăsta stătea pe un trotuar în noaptea aterizării, după 20 de ani de așteptare și hărțuire, în țara viselor lui, țara evreilor, cu soția și fiica sa de 19 ani, se trezea pe un trotuar aflat nicăieri, cu o pușcă îndreptată spre fața lui de o namilă mustăcioasă ...a unui arab ! Arabul ne-a împins așa, în bătaia puștii, în clădirea din spate, a descuiat un birou și l-a încuiat în urma noastră. Punct. Era un birou obișnuit, pe jos ciment gri și un covor. Am dat tatei să fărâmițeze între dinți un calmant pe care-l avea întotdeauna la el în portmoneu și am încropit un culcuș pe jos pe covor, din hainele din valiză. Am fost treziți la 7 dimineață de femeia de serviciu care venise la curățatul biroului. Am ieșit imediat în recunoaștere să descopăr țara și orașul în care am fost primiți de arabi înarmați. Primul om întâlnit la un fel de masă de recepție, a fost Iankăle, un bărbat tânăr în pantaloni scurți și șlapi, cu părul negru buclat și cam lung care mi-a zâmbit de parcă ne-a trezit în același pat și voios mi-a spus: ahlan brucha ha baa, eizo haticha! *) do you want some coffee ? Și așa am băut prima mea cafea espresso cu lapte în Nazareth Ilit. Eram la Ulpan. Început de viață nouă...

*) salut, bine ai venit, ce gagică bine…

Beatrice Bernath - **poet şi pictor, născută la Brașov, a imigrat în anul 1972**

Amicii Israelului: scrisori de simpatie

Şerban Foarţă MAX JACOB *

[în transpunerea lui **Şerban Foarţă**]

ACEASTĂ LUNĂ ÎN SANGUINĂ**

**Tristețe-acuatică, Fecioară-n
leşin la o cişmea cu tiv
de flori de rujă! Rugi în floare!
Şi acest plâns, fără motiv,
de palid prunc, – ce-n iarnă, speri
s-auzi de bine...**

**Şi e sapa,
e sapa şi lopata, – apa
oceanului
bătând în țărm de-atâtea seri!**

**Ci trece El, premers de-un pâlc
de chipuri vagi. O, prooroci,
nu sunt metafore cu tâlc,
ci morții, pentru cari te rogi.**

**Trosneşte lemnul uşii reci.
O mască! O cunosc pe ea:
e-a unei dispărute-n veci
spre, vecinică-ntristarea mea.**

**Tristețe-acuatică şi, sfânt,
un ceas temut ce stă să vină!
Afară, cei ce-s în pământ.
Şi noapte. Apă. Crengi în vânt.
Şi-această lună în sanguină.**

____

Note

** Max Jacob – scriitor. Născut la Quimper, Franța, 1876. Poet care face legătura între simbolism și suprarealism. Deportat, ucis în lagărul de la Drancy, 5 martie 1944.*
*** Poem scris în anii '40, sub ocupaţie şi prigoană.*

Alexandru Marinescu **Jurnalist, România**

Israelul, un miracol care trebuie să devină etern

La împlinirea a șapte decenii de existență liberă a Israelului, la 70 de ani de la Declarația de Independență a țării care cu mândrie s-a numit de atunci Statul Israel, nu pot să nu îmi aduc aminte de cuvintele, devenite celebre, ale lui David Ben Gurion: „Cine nu crede în miracole, nu este realist”, precum și de fireasca sa concluzie că, în Israel, ca să fii realist, trebuie să crezi în miracole.

Fără să crezi în miracole, cine ar fi putut spera că o țară mică din punct de vedere geografic și demografic, ar izbuti să țină piept, timp de 70 de ani, unui puhoi de dușmani, care mai de care mai înverșunat?

Adversitatea permanentă pare să îi fi făcut bine Israelului, care a devenit mai puternic decât ar fi fost în mijlocul unor națiuni prietene și binevoitoare. Deși, să nu uităm, în întreaga lume numărul popoarelor prietene ale Israelului este, din păcate, unul prea mic. Și, din fericire, România se numără printre prietenii constanți și adevărați ai Israelului, relație de multe ori încercată dur de istorie.

Miracolul unui Israel puternic, care stă pe propriile picioare și își apreciază prietenii, dar nu depinde de ei, i-a permis acestui stat să fie, la ora actuală, singura democrație reală din Orientul Mijlociu, precum și vârful mondial al unei economii bazate pe inovație.

Născut din adunarea pe Pământul Făgăduinței a milioanelor de evrei care au făcut alya după înființarea Statului Israel, printre care evreii veniți din România s-au distins ca profesioniști de valoare în toate domeniile, de la știință și artă la educație și profesii liberale, Israelul a dat naștere unei noi națiuni, cea israeliană, iar azi el este portul în care milioanele de evrei rămași în diaspora știu că se pot adăposti oricând existența și demnitatea lor ar fi amenințate în țările lor de adopție.

Pentru toate acestea, mă feresc să urez Israelului, de ziua sa, obișnuitul Ad Mea Veesrim. Israelul trebuie să trăiască mult mai mult de 120 de ani, el trebuie să fie un miracol etern. Așa că îi doresc să devină o permanență respectată pe harta lumii. **Am Israel Hay!**

200 de ani de marxism: Karl Marx – filozof și economist. Născut la Trier, 1818, convertit la luteranism de tatăl său la vârsta de 6 ani, a păstrat interes pentru problema evreiască. Întemeietor al filozofiei materialiste dialectice. Decedat la Londra, 1883.

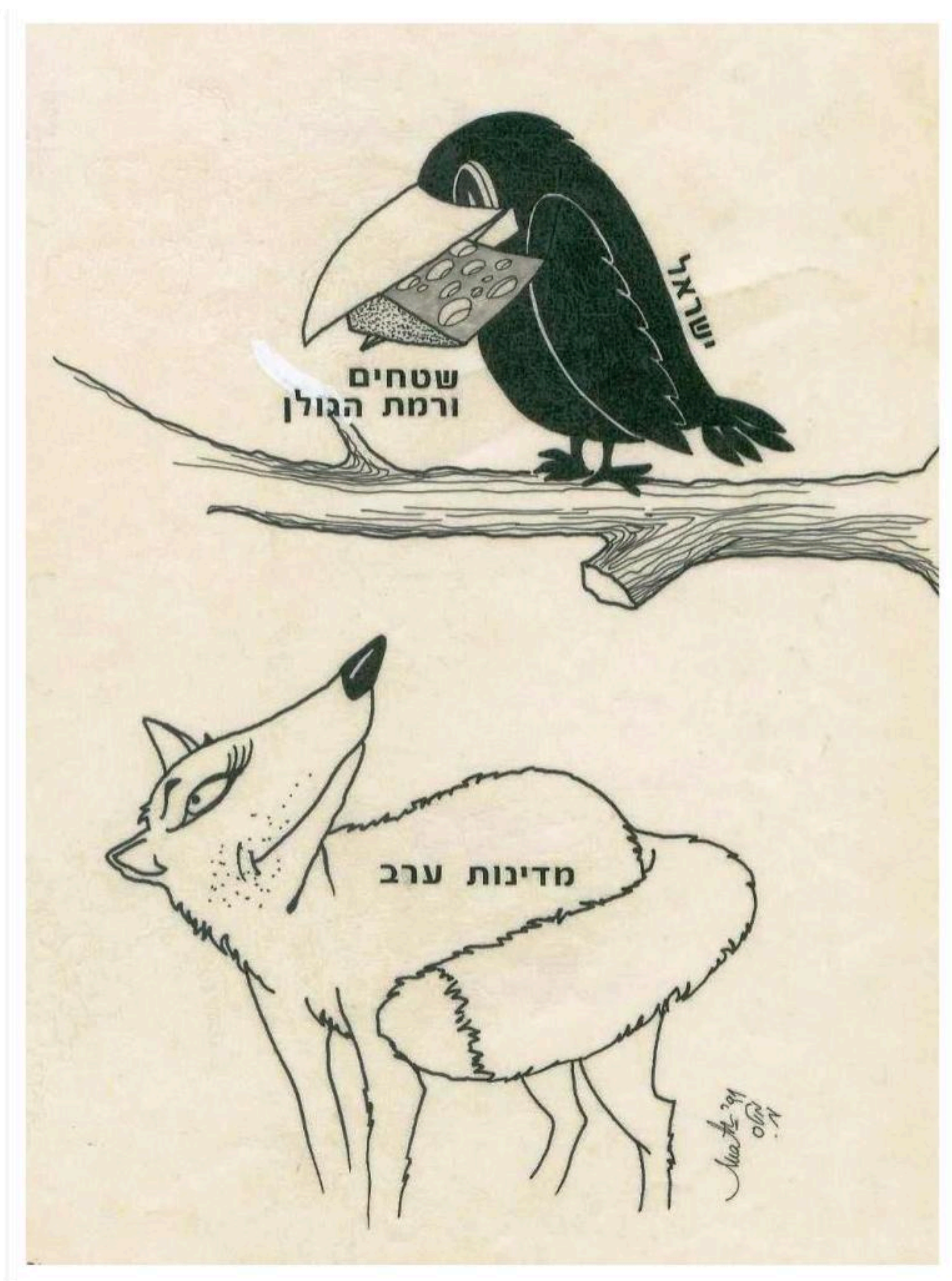
La 24 februarie se împlinesc 76 de ani de la momentul tragic al scufundării vasului Struma, plecat din portul Constanța la 12 decembrie 1941 și torpilat de un submarin sovietic două luni mai târziu. Nici un alt eveniment din cursul capitolului românesc al Holocaustului nu rezumă mai bine situația evreilor români în timpul celui de-al Doilea Război Mondial, opțiunile pe care (nu) le aveau și pericolele care îi pândeau la tot pasul, mai ales în intervalul cuprins între toamna anului 1940 și vara anului 1942, când s-au desfășurat cele mai multe evenimente dramatice. De la modul cum a fost achiziționată nava și întocmite listele de pasageri, până la pregătirile de călătorie, cu supraîncărcarea vasului, lipsa de mijloace de salvare, hrană și apă, mita plătită autorităților române și sumele exorbitante percepute de la unii călători, care au făcut eforturi supraomenești pentru a le plăti, preferând de o mie de ori să înfrunte pericolul mării și riscul intrării ilegale în Palestina (pentru care nu au primit vize, în ciuda promisiunilor) decât pe cel al rămânerii în România, cu pogromurile și deportările cărora trebuiau să le facă față aici, precum și obligarea pasagerilor să-și abandoneze o mare parte din bunuri la vamă, episodul Struma este dovada „vie" a disperării evreilor români, dar și a modului cum funcționa statul la acea vreme. La rândul ei, călătoria însăși s-a constituit într-o suită de nenorociri abă- tute, una după alta pe capul pasagerilor, începând cu cedarea motorului navei și terminând cu așteptarea interminabilă în apele Bosforului, la Istanbul. Parcă întreaga lume a conspirat împotriva bieților oameni, de la românii și nemții de prigoana cărora fugeau, până la englezii care le-au refuzat intrarea în Palestina și turcii care nu i-au lăsat nici măcar să coboare în port, ba din contră, i-au dus forțat înapoi, în largul mării, fără mâncare, apă și motor, condamnându-i, în fapt, la moarte sigură. Rușii nu au făcut decât să încheie seria. Singurii care i-au ajutat au fost evreii turci, sub conducerea lui Simon Brod. Din cei aproximativ 770 de călători aflați la bord, se pare că doar 10 au scăpat: nouă care ar fi fost lăsați să debarce din motive medicale sau pentru că între timp au primit, la intervenția rudelor, prietenilor sau organizațiilor evreiești, vize și unul care a supraviețuit în mod miraculos naufragiului (David Stoliar). Alții au fost și mai urmăriți de ghinion: se cunoaște cazul fraților Rita și Jacob de nouă și șapte ani, a căror viză a sosit în ziua tractării Strumei înapoi în mare, prea târziu pentru a mai putea fi salvați. Pentru ei, câteva ore au făcut diferența între viață și moarte. Este adevărat, despre Struma s-au scris o serie de lucrări academice, dar și romane (1). S-au făcut până și cercetări subacvatice și s-au realizat filme documentare(2). Pe scurt, s-a spus destul de mult, dar nu îndeajuns. Și asta nu (neapărat) din lipsă de voință, ci mai ales de informații exacte. Încă o dovadă a exemplarității acestui caz, care, pe lângă întrebările legate de modul în care s-au derulat faptele, ridică și problema modului în care au fost întocmite documentele aferente. Nici până astăzi nu s-a stabilit cu acuratețe numărul victimelor. Din cauza felului haotic în care au fost înregistrați pasagerii, nu este foarte clar câți dintre cei care și-au cumpărat biletul fatal s-au și urcat pe vasul și așa încărcat mult peste limită. Se știe că, de pildă, criticul și istoricul de artă Radu Bogdan, „fericitul" posesor al unui astfel de bilet, ajuns în fața navei a renunțat să se îmbarce, descriind-o – cu expresia rămasă celebră – ca fiind un „sicriu plutitor". În lume circulă liste, dar și povești alternative. Iar arhivele (cel puțin cele românești) abia acum încep să se deschidă cu adevărat, permițându-ne să aruncăm o nouă privire asupra epocii. O serie întreagă de documente noi descoperite în arhivele CNSAS își așteaptă publicarea într-un volum ce urmează să apară în cursul acestui an, la inițiativa neobositului Baruch Tercatin, al cărui tânăr și promițător frate, Itzhak Tercatin, a dispărut odată cu vasul, adăugând în acest fel încă o cărămidă la construcția

memoriei Strumei. Tragedia Strumei nu trebuie cu nici un chip lăsată să moară, nici de către membrii familiilor celor care au pierit și nici de către toți cei care înțeleg relevanța acestui moment din istoria Holocaustului, cu atât mai mult cu cât înseși autoritățile turce organizează în fiecare an, începând din 2015, ceremonii de comemorare a victimelor. (z.l.)

——————

(1) Trebuie menţionat curajul lui Arthur Leibovici care, sub numele de Maria Arsene, a publicat povestea Strumei în plină perioadă comunistă, în 1972, sub forma unui „roman-istoric". (2) Ambele în 2002: unul realizat de către Radu Gabrea şi Stelian Tănase şi unul de către regizorul canadiano-israelian de origine română Simcha Jacobovici.

desen: Eduard Mattes

Tova Ben Nun Cherbis

Eu sunt sabră, născută în Rehovot din părinți evrei de origine română, iar viața mea poartă semnul destinului. Am venit în România în calitate de delegat oficial al **Agenției Evreiești** pentru Israel pe 14 decembrie 1992. Fiind responsabilă de problemele culturale și de emigrare pentru Israel, am înființat **Tnuat Aliyah România**, primul club de tineret evreiesc din România postrevoluționară, care s-a răspândit pe întreg teritoriul României cu un program național de conducere. Curând după aceea, am fost numită reprezentant al **Organizației Mondiale a Restituirii Proprietăților Evreiești**, având o colaborare solidă cu autoritățile române și comunitățile evreiești din România, cu sprijinul avocatului Zvi Barak și directorului Joint Romania, dr. Zvi Fain. Pentru restituirea proprietăților comunitare evreiești, în calitate de fondator și director general, am înființat **Fundația Caritatea**, împreună cu ambasadorul Naftali Lavi, generalul Moshe Nativ, avocatul Sorin Iulian, fost secretar general al Federației Comunităților Evreiești din România, avându-l ca președinte pe academicianul Nicolae Cajal și cu suportul ambasadorului Avi Millo, care deținea mandat diplomatic în România în perioada respectivă. Fundația Caritatea are activitate neîntreruptă de la momentul înființării. În 1995, l-am întâlnit pe **ambasadorul Ronald S. Lauder** în scurta sa vizită în România și l-am prezentat, la cerere, și tinerilor din clubul Tnuat Aliyah. Reuniunea a declanșat ideea domnului ambasador de a înființa o grădiniță și o școală, ca parte a angajamentului său față de renașterea vieții evreiești în Europa Centrală și de Sud-Est și misiunea sa neclintită în educația generațiilor tinere.

În 1997, am deschis **grădinița Lauder-Reut** cu un total de 35 de copii sub îndrumarea **Fundației Internaționale Ronald S. Lauder din New York** și cu ajutorul **Fundației Ronald S. Lauder România**, a cărei președinție o dețin.

Două decenii și ceva mai târziu...

Mai mult de douăzeci de ani minunați și provocatori au trecut de când am venit în România cu o misiune diferită și un mandat temporar. Iată-mă acum, încă în România, cu două decenii și un pic în urmă și cu speranța că vom merge mai departe, cu peste 2.000 de absolvenți ai grădiniței școlii primare, gimnaziale și ai liceului Lauder-Reut, care au învățat diplomație, afaceri, limbi străine, mass-media și comunicarea. Și ne mândrim cu 8 promoții de succes la bacalaureat, cu absolvenții noștri care au finalizat deja studii superioare sau încă studiază în universități de prestigiu din Europa, România și Israel, unii dintre ei la Școala Lauder IDC din Herzliya, alții la Școala de Lauder din Viena. Și niciunul dintre ei, oriunde se află în lumea largă, nu uită vreodată să se întoarcă la familia Lauder, la grădinița și la școala unde și-a petrecut copilăria și adolescența, ori de câte ori se află în București. De-a lungul acestor peste douăzeci de ani, numele Lauder a devenit un brand aparte în educația preuniversitară, cu o reputație privind calitatea și excelența. Împreună cu Fundația Ronald S. Lauder, am înființat **Fundația Magna Cum Laude-Reut**, în cadrul Comunității Evreiești din București și sperăm să continuăm viziunea noastră Magna cum Laude… până la 120, ad mea veesrim!

Radu Țuculescu **O simplă mărturisire**

În urmă cu cîțiva ani, am ajuns pentru prima oară în Israel. A fost o întîmplare fericită. Un vechi prieten din anii studenției clujene, despre care nu mai știam nimic de peste 30 de ani, stabilit în Israel, m-a descoperit pe internet. Așa a început aventura noastră, pot spune, o aventură culturală și sentimentală în același timp. Israel este o țară cu totul specială, despre care s-au scris și se vor scrie multe. Am descoperit numeroase locuri de-a dreptul fascinante, încărcate cu o energie cu totul aparte pe care o simți chiar dacă nu ești, neapărat, un religios. Dar pentru mine, acest ținut bântuit de convulsii, înseamnă nu numai regăsirea unor vechi colegi de școală și prieteni, dar și apariția unor noi prieteni interesați de limba și cultura noastră. Fără intenția de a supăra pe cineva, o spun fără ezitare, am întîlnit oameni care iubesc limba și cultura română mai sincer decît mulți dintre noi. Cu aceștia, am speranța să construim trainice punți (dacă nu poduri…) culturale, între cele două țări.

În primul rînd culturale căci, vrem ori nu vrem să recunoaștem, cultura nu are (și nu ar trebui să aibă) granițe, ea trebuie să întărească legăturile dintre oameni, acele tainice legături care definesc sufletul omenesc. .

Stephan Benedict **Despre ONU**

Toate țările de la ONU sunt spălate la creier cu așa zisele atrocități comise de Israel. Există o organizație numită U.N.WATCH, cu sediul în Geneva, formată din avocați speciali, care monitorizează toate ședințele acestor țări la diverse sesiuni. Directorul lor este Hillel Neuer, pe care l-am cunoscut în câteva situații și am și vorbit cu el. Eu sunt un membru contribuitor al acestei organizații. De câte ori unul din avocații acestei organizații își deschide gura să critice cele auzite și dezbătute, de atâtea ori auzi cele mai mari minciuni care au loc la aceste ședințe, care emit peste 35 de rezoluții anti-Israel în fiecare an. Reprezentanții țărilor participante la sesiunile ONU, de câte ori îl văd pe stradă pe Hillel Neuer, îl ocolesc și se prefac că nu îl văd, traversând mereu strada pentru a-l evita.
Mi se face greață de numărul de minciuni care circulă în lume, despre Israel.

Nicolae (Nicu Aurelian/Nuhăm) Steinhardt – scriitor. Născut la Pantelimon, București, 1912. Convertit la ortodoxie în închisoare, în perioada arestului său politic, s-a autoidentificat ca evreu de sânge și român de cultură. Decedat la Baia Mare, 29 martie 1989. Opera sa principală: "Jurnalul fericirii".

De fapt poporul evreu s-a născut dintr-o performanţă! O performanţă spirituală. Cum altfel am putea numi momentul în care Avram a intuit divinitatea, l-a descoperit pe Dumnezeu?!

*

Avram trăia într-o epocă foarte aglomerată de zei şi idoli. Deşi s-a născut în oraşul Ur – un vechi centru cultural - care fusese capitala Sumerului între mileniile 4–3 î.e.n. performanţa spirituală a contemporanilor săi se oprise la cultul zeilor şi al idolilor. De aceea, la vremea respectivă fabricarea de idoli, devenise baza economică a Mesopotamiei. Mai mult chiar, această industrie depăşise graniţele regiunii deoarece „marfa" mergea la export. După cum ştim şi-n zilele noastre, exportul este unul din pilonii solizi în economia unei ţări.

Deşi trăia în acelaşi context economico-spiritual, deşi privea acelaşi cer pe care-l priveau şi contemporanii săi, Avram a văzut şi a înţeles altceva. Privind bolta cerească, cu toate stelele şi planetele ei, a înţeles că totul se mişcă după o anume Ordine, ca şi când toate traiectoriile sunt deja trasate, că nicio mişcare nu-i lăsată la voia întâmplării. Deci există Cineva care ordonează şi conduce totul. Când a înţeles acest lucru, Avram l-a descoperit pe Dumnezeu.

Acela a fost momentul în care Divinitatea unică, Dumnezeu, a intrat în zona de cunoaştere a omului. Acea performanţă spirituală a lui Avram n-a fost încă depăşită, deşi au trecut de atunci aproape patru mii de ani. Ea va fi depăşită doar în acel moment în care o altă fiinţă, umană sper, ni-L va aduce pe Dumnezeu în zona noastră de Înţelegere.

Cine ştie, poate un alt Einstein, având în vedere că marii fizicieni ai lumii vorbesc deja despre „particula lui Dumnezeu"! Adică acea particulă care a făcut posibilă geneza noastră, a acelui moment unic căruia unii îi spun Marele Boom iar alţii Suflarea Divină.

O altă performanţă spirituală, omenirea o datorează altui personaj fabulos din istoria poporului evreu, la fel de real precum Avram. Moise!

Ca şi Avram, el este consemnat de Biblie, ca fiind mijlocitor între Dumnezeu şi poporul evreu în timpul ieşirii acestuia din robia egipteană. Şi aşa cum Avram a înţeles Ordinea Universală, Moise a înţeles necesitatea absolută a Ordinei într-o societate umană. Aşa se vor naşte cele zece porunci aduse de el de pe Muntele Sinai! Nu spun un lucru nou, afirmând că cele zece porunci stau şi azi la baza codurilor de legi, că ele sunt şi azi la fel de viabile ca şi acum aproximativ 1300 de ani î.e.n. Oare nu înseamnă şi asta o performanţă?!

Câteva dintre aceste legi merită reamintite. În primul rând a fost proclamată o zi liberă pe săptămână pentru fiecare fiinţă, stăpân, sclav, vită. Şi anume, ziua a şaptea pe care şi Dumnezeu a dăruit-o odihnei. Această zi trebuie să ne amintească de faptul că orice fiinţă care se naşte pe pământ, se naşte liberă!

Să ne amintim că pentru tot restul lumii „o zi liberă pe săptămână" a fost câştigată după multe lupte, abia la sfârşitul secolului al nouăsprezecelea.

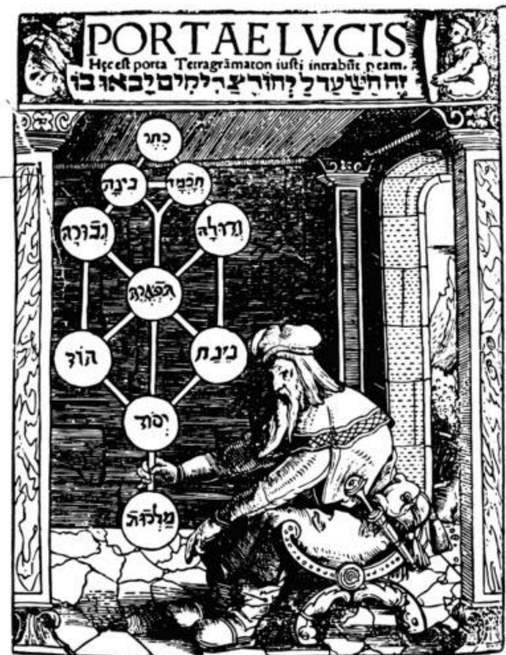
Mai este o lege a lui Moise despre care e bine să ştim, şi anume legea care proclamă dreptul femeilor la moştenire atunci când familia rămâne fără urmaşi de gen masculin din prima linie.

În acest caz femeile devin cap de familie. Ştii când au căpătat femeile din restul lumii acest drept? La începutul secolului douăzeci!
Şi, în fine, ceea ce mi se pare edificator pentru statura umană a lui Moise este următorul fapt: alcătuieşte un parlament din şaptezeci de bătrâni aleşi din toate triburile şi proclamă justiţia ca fiind suprema forţă în stat!
În ceea ce priveşte, spaţiul, teritoriul acestei ţări, priviţi hărţile, aflate în general, la sfârşitul bibliilor. Ele vor vorbi de la sine despre teritoriul Israelului antic. Priviţi şi harta Israelului modern. Orice alte comentarii sunt de prisos.
Nu pot să mă despart de istoria antică a poporului evreu fără să mă opresc măcar în treacăt asupra următoarelor două aspecte care sunt încă un argument în favoarea unei evoluţii certe ale acestui popor, către civilizare. Civilizare politică şi socială. La scurtă vreme după dispariţia lui Moise, în patria care se renăştea, s-a instituit puterea judecătorilor. Un judecător conducea unul sau mai multe triburi din cele existente la data aceea. Atunci, cu aproximativ 1200 de ani î.e.n., unul din judecătorii care a rămas în istoria evreilor a fost Dvora! Deci, o femeie, aleasă dintre „muritorii de rând" avea acces la funcţii de conducere. Ceea ce, în restul lumii, avea să se întâmple cu aproximativ trei milenii mai târziu!
Al doilea amănunt care sprijină aceeaşi idee de civilizare socială, este următorul: în jurul anului 460 î.e.n., trăia printre evreii exilaţi în Babilon, Ezra. El era unul dintre secretarii regelui Darius. Ca evreu el se ocupa cu transcrierea cărţilor sfinte iudaice. Primind din partea regelui Darius permisiunea de a se întoarce în Israel, Ezra şi-a adunat aproape două mii de evrei din Babilon cu care s-a întors acasă. Folosindu-se de prestigiul cu care se întorcea în patria mamă, Ezra a impus Tora drept constituţie a statului, obligându-i în felul acesta pe evrei să înveţe textele sfinte. Astfel, cei ce nu ştiau carte erau obligaţi să înveţe, obţinându-se pe de o parte alfabetizarea, şi pe de altă parte meseria de caligraf. Şi, bineînţeles, studiul ca obligaţie socială.
Copierea Torei era foarte importantă şi necesară, deoarece ea trebuia să existe în toate templele. Vorbim de alfabetizare cu aproape cinci secole î.e.n.!
Dacă ne concentrăm cu obiectivitate asupra acelui început de iluminare, putem spune că a fost punctul de pornire către atâtea şi atâtea realizări ştiinţifice, onorate cu premiul Nobel, dar mai ales startul acelui drum care va duce către Teoria Relativităţii.
Ai înţeles, sunt sigură, cititorule, cu ce zestre spirituală, morală şi culturală, îşi reîncepea poporul evreu istoria în propria ţară, după ieşirea din Egipt, cu aproape 1300 de ani î.e.n.! Dar marele merit al acestui popor este acela de-a fi ştiut să-şi păstreze aceste comori de-a lungul unei istorii atât de zbuciumate! Mai ales în ultimii 2000 de ani!

A trăi înseamnă să te răzvrăteşti. Dacă te conformezi, eşti mort." Geo Bogza

Alex Vasiliu

Israelul Arhaic

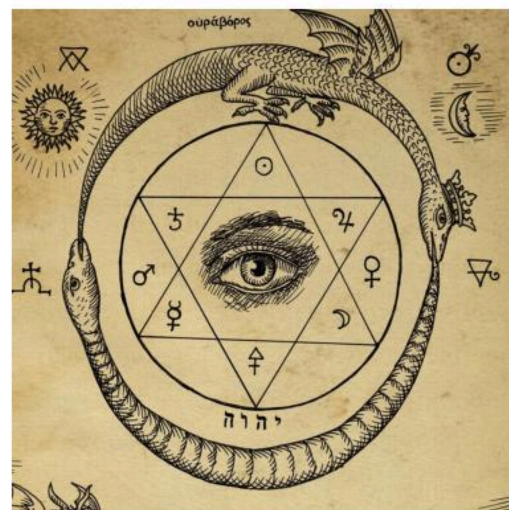

Portae Lucis por Joseph Gikatilla (1248 -1325)

O doare şi tace.
Dar femeia-n ascuns
glisează cu tălpile
peste jăraticul uitat
de strămoşi, în deşert

Neţinând cont de adâncimea emoţiilor,
ea scurge câte-un lait-motiv arhaic
în anarhia pulberilor ce devoră oasele timpurii,
se sprijină de vatra primordială
şi taie adâncurile în palme, acolo unde mereu
ţinteşte arcuşul zgribulit al unei păsări îngheţate.

Ar vrea să deseneze eliberarea măslinilor,
să adune tristețea soldatului de pază, în largul sălilor de bal,
să se târască în oricare altă viață
să se înghesuie în noaptea ei caldă ca o furtună tropicală
într-o busolă,
să-ți numere ție glie, pauzele și pânzele fără de sfârșit dintre degetele bătătorite,
să-ți unească pe piept melancoliile tuturor inițiaților lumii,
să-ți frîngă aburul cu aburii ei de vise oprite la jumătate,
să-ți comande reverii umede,
să urzească să treci de 40,
de 50, de 60, de 70 ,
să uite de de cei 120 de gnomi înfricoșatori înfășurați în jurul
coastelor sudice, nordice, estice
că să apuci s-o mai adori în genunchi,
desprinzându-te-n folii dulci,
expulzându-ți Daimonul pentru a răspunde în zori
celor care se devoră pe sine.

De pe butonul de pornire zâmbeşte un înger blând,
abandonând citirea "Cărţii"...

simți o bucurie dulce în coapse
și-ți gonești lent toate furtunile, spaimele.
Afară se aude, ca un dangăt,”iar e primăvară”,
iar femeia cu liră - (sau cu hanukia)
ți se sprijină-n piept,
acolo unde de mult
ai uitat să mai zbori.

Eugen D. Popin

Am aflat de acest album citind ultimul număr al revistei Nautilus. Am crezut de cuviință să vă trimit și eu un text și două fotografii. Fotografiile sunt scanuri, asta pentru că în 1995, când am avut privilegiul să vizitez Eretz Israel, aveam doar un Nikon cu film. Cu toate astea, am făcut câteva sute de fotografii. Dar pentru că eu eram fotograful, nu apar niciunde. Am doar câteva fotografii pe malul mării, pe plajă la Eilat. Yerushalayimul a fost, măcar pentru mine, o permanentă desfătare. Eram copleșit de bucuria de a fi acolo, de a vedea ceea ce văzusem doar în imaginile vederilor primite, ori împrumutate de la familiile prietene. Astfel s-a născut visul de a atinge cu palmele mele și cu privirea mea, Kotel. Să pot depune acolo, gândul meu pentru Adonai. Am avut mai apoi bucuria să plutesc în apa Mării Moarte, să admir portul Haifa, înălțimile Golan. Să văd șantierele arheologice cu vestigiile milenare, să urc în cetatea Masada. Am avut șansa să fiu la Yerushalayim în prag de Shabbat, să fiu în dimineața următoare în oraș, să simt pulsul orașului curgând înspre sinagogi. Și totuși, timpul trecea și mă lua mereu cu el. Iar după două săptămâni, piloții de elită ai EL AL m-au readus, de la Eilat, acolo de unde plecasem. Au fost cele mai frumoase săptămâni ale mileniului trecut. Vă rog să mă scuzați, dar trebuia să spun, măcar atât.

foto: Eugen Popin

EUGEN D. POPIN

Veghe

"...Reverse-se o pace desăvârșită din cer ..."

suflete
îngenuncheate
murmură
kaddishul

ochi
fără vedere
mă privesc
luminează
veghea
în care
se înalță
netulburați

pași
frânți
așteaptă
împietriți
dinaintea
barăcii
pustii

o pală
geroasă
cutreieră
trufașă
azurul
dimineții

lătratul
câinilor
sfâșie
bestial
inocența
seninului

Henry Lamb – on Struma

Auschwitz martie, 1980

Liviu Antonesei

Pentru ei, pentru memorie

De mult, de mult de tot, pe cînd se potcoveau puricii
cu 99 ocale de fier în ghiulele cu plumb înăuntru.
în vecinătatea plină de copii de toate neamurile.
în pantaloni kaki din doc, plini de buzunare, cu un aer
militar, ofensiv, și cămașă albastră, fără să știu
că e ținuta de șabat într-o țară nu de mult apărută,
avea numai un cincinal, după măsura vremii, poate
și cîteva luni pe deasupra vîrstei mele subțiri,
priveam prin fereastra sinagogii părăsite, cu doar
pagini sfîșiate din cărți risipite pe podeaua crăpată,
pagini acoperite cu litere misterioase, cum mai văzusem
doar în cărțile de probe ale Doamnei Rozica,
în lungile discuții teologice cu Bunica Ruxandra,
avînd și ea pe pervaz cărțile ei, probele ei…
și mai vedeam cîteva rafturi rupte și nori de praf
strălucind în bătaia razelor strecurate prin ferestre.
Era o după amiază foarte caldă de vară.

Și Adolică plecase, și sora sa Clarissa plecase și ea,
cred că plecase și Moni, aveau să plece și Cellu
laolaltă cu fratele său mai mic, atît de mic
că nu ne jucasem vreodată împreună și nici
nu aveam să ne jucăm vreodată, iar în zi de cutremur,
cînd eram deja băiat mare, la costum trois pieces,
avea să plece și Willy Pană de Șloim…
Toți au plecat în țara aceea puțin mai bătrînă
decît mine, mai vîrstnică doar cu un cincinal,
după cum era măsura în vremea aceea depărtată.
Nu mai eram copii, eram tot mai puțini,
Mai uniformi, după cum
să înțelegem,
după cum pînă și eu am început să înțeleg.

The Palmach,
Immigration to Israel

Răzvan Voncu **HOINAR DE SUFLET, HOINAR PRIN SUFLET**

Recent lansat la ICR Tel Aviv, volumul „Hoinar de suflet halandala", al scriitorului și gazetarului Roni Căciularu, poate concura cu succes la titlul de cea mai bună carte a anului, publicată în limba română în Israel. Dar, mai mult decât atât, este o carte care trece fără probleme Mediterana, adresându-se cititorului din țară și integrându-se firesc în literatura română, cea, vorba lui Călinescu, indivizibilă. Aceasta, în pofida faptului că, în chip firesc, locuind în Țara Sfântă din 1983, majoritatea „hoinărelilor" băcăuanului Roni Căciularu au loc prin realitatea israeliană. In special prin Tel Aviv, un oraș prin care scriitorul este (pe bună dreptate!) îndrăgostit, și pe care îl cunoaște în toate aspectele sale. „Hoinarul" este, de fapt, un iscusit reporter literar, un prozator care se plimbă nu numai pe străzi, în galerii de artă sau parcuri, ci și prin stări de spirit, prin amintiri și cultură. „Hoinărelile" încep cu o „luare în posesie" a Tel Aviv-ului: poartă de intrare în Israel a noilor „olim" și, totodată, fascinantă metropolă a spiritului evreiesc, întâiul mare oraș întemeiat de poporul lui Israel din timpurile biblice încoace. Prima proză, care dă și titlul volumului, este o „mise en abîme" a întregului, căci, redactată în fragmente, punctează toate „popasurile" pe care următoarele proze le vor face prin realitatea israeliană și românească. Străzile, parcurile, forfota, arhitectura, colțurile vechi din Yaffo: toate instituie o stare, sub semnul căreia receptăm textele următoare. Unul dintre cele mai frumoase este „Vechea stație centrală de autobuze". Un text încărcat de nostalgie, dar și de sens, pentru că această stație a jucat un rol-cheie în viața tânărului stat israelian, asemeni unei inimi (metafora e a lui Roni Căciularu) care „pompează" oameni în „arterele" Israelului. Care în anii 80, când are loc prima întâlnire a scriitorului cu stația, încă se construia și își căuta un drum printre incertitudinile politice. Prozatorul simte și strecoară în pagină, cu o artă de invidiat, freamătul și mișcarea, zgomotul și mirosurile, agitația orientală și, în același timp, siguranța unor oameni care, veniți din toate colțurile lumii, se simt acasă în Țara Sfântă, pe pământul dat lor de bunul Dumnezeu. Cititorul din România va aprecia, firește, profilurile literare ale unor personalități de origine română: actorul Nicu Nitai (creator al teatrului „Karov"), pictorul Baruch Elron, doctorul Avram Crețu, etc. Oameni de seamă, care au lăsat urme atât în cultura română, cât și în cea israeliană, alcătuind astfel o solidă punte peste Mediterana. Condeiul scriitorului ni-i readuce în fața ochilor și, odată cu ei, învie o realitate românească, pe care Holocaustul, comunismul și emigrarea au transformat-o, din păcate, în istorie. Insă Roni Căciularu stăpânește arta de a face trecutul să trăiască din nou: cultura, creativitatea și ochiul special al prozatorului scot la iveală fațete nebănuite ale unor momente definitorii pentru personalitatea celor evocați, care ies pentru o clipă din spațiul memoriei și revin pe scena vieții... „Hoinar de suflet halandala", recenta apariție a noii Edituri SAGA, este o lectură nu doar plăcută și instructivă, ci și emoționantă. Semn că avem în Roni Căciularu un scriitor a cărui forță stă în finețe și arta detaliului, care ne cucerește subtil, pagină cu pagină.

Notă: Răzvan Voncu este redactorul șef al revistei "România Literară"

Nu cred că poţi înţelege complexitatea unui stat reapărut destul de recent pe harta lumii, mă refer strict la statul Israel, fără să mergi acolo, să vezi cu ochii tăi cum în numai şaptezeci de ani oamenii au putut transforma un deşert într-o grădină.

Şi nu este numai atât! Deşi aflat la confluenţa orientului cu occidentul, este un stat modern, dar în care străvechile tradiţii sunt foarte respectate, iar multiculturalismul, un concept foarte vag pentru mulţi dintre noi, aici este, prin complexitatea sa, o surprinzătoare realitate. Locul în sine nu poate fi înţeles decât dacă ai o solidă cultură istorică, dar şi o profundă înţelegere a zonei, în general. Te poţi plimba prin Israel, poţi admira cam tot ce vezi însă vei rămâne un simplu turist, cu multe fotografii la plecare, dacă nu ştii nimic despre pietrele pe care calci sau despre trecutul milenar al oamenilor pe care îi vei întâlni.

Personal am avut multe reţineri înainte de a călători în această mirifică ţară unde totuşi am mulţi prieteni. Dar, după prima călătorie, şi eu şi soţia mea am simţit nevoia să edităm fiecare câte o carte pentru a povesti, nu neapărat ce am văzut ci, mult mai mult, ceea ce am simţit.

Măcar pentru faptul că şi unele cuvinte pe care le-am învăţat au acolo o cu totul altă semnificaţie. Shalom, nu este doar un salut cât se poate de obişnuit ci înseamnă pace, ori asta este ceva mai mult decât un fel de bună ziua la noi. Cât despre „lehaim" care este şi titlul cărţii scrisă de mine, ei bine acest "Pentru viaţă", se simte cu totul altfel având o cu totul altă vibraţie.

Locul unde s-au născut cele trei mari religii ale Cărţii şi unde convieţuiesc în prezent cam toate religiile pământului împreună cu toate rasele şi cam toate etniile este un miracol în sine. Unul care nu poate şi nici nu trebuie să încerce nimeni să-l explice. Este suficient să-l trăieşti.

Încă de mic copil am avut de-a face cu diverse atitudini batjocoritoare fiind evreu și trebuind să înfrunt câteodată unele porniri antisemite din partea altor copii. Trebuie să recunosc însă că aceste manifestări erau rare și toate pornite de undeva din sânul familiilor acestor copii cu care mi se-ncrucișau drumurile copilăriei. Îi sunt recunoscător Celui de Sus că astfel de situații puteau fi numărate pe degetele unei singure mâini și că dealtfel eram cu toții colegi de nădejde și prieteni buni tot timpul școlii.

Cu mult mai târziu, în anii mei petrecuți în sudul țării, am avut de-a face din când în când, cu un alt fenomen urât și neplăcut. Având nume maghiar, moștenit din negura austro-ungară când evreilor nu li se permitea să poarte nume "omenești" ci doar de animale și plante (numele meu însemnând LUP în maghiară), eram uneori bonghinizat și bozgorit.

Ajungând pe pământurile sfinte cu mai bine de treizeci de ani în urmă, credeam că, în sfârșit, voi fi scutit de astfel de manifestări batjocoritoare și sentimente de crasă superioritate din partea confraților și coreligionarilor mei evrei israelieni. Nu puțini confrați stabiliți aici înaintea mea, odată ce-au uitat de unde au venit și ce le pățise sufletul în țările lor de baștină, au început să-și manifeste nemulțumirile și superioritatea prin a-i umple de batjocură pe cei noi veniți. N-aș dori să generalizez acest comportament reprobabil însă în anii 80 și 90 ai secolului precedent puteai întâlni destui batjocoritori și batjocoriți prin toate colțurile țării.

Și totuși, atât cei noi veniți cât și cei mai vechi sau cei care au rădăcini adânci pe aceste pământuri au fost și au rămas uniți de dragostea lor nemărginită pentru această țară veche-nouă primită în dar de la Domnul D-zeu căruia i-au urat veșnică credință și un veșnic jurământ. Din păcate, un șir lung de cotropitori persani, greci, romani, cruciați, otomani și britanici s-au perindat samavolnic pe aceste meleaguri ucigând mulți cetățeni evrei sau trimițându-i într-o milenară și cumplită deportare. Dar această lungă diasporă forțată a fost anulată acum 70 de ani când statul Israel a fost reanimat și reînființat după al Doilea Război Mondial. Totul s-a-ntâmplat in extremis, după ce am pierdut în lagărele morții jumătate din populația evreiască a lumii.

Reînființarea Israelului modern n-a fost doar o minune, ci rezultatul unor vise îndelungate și puternice ale tuturor evreilor, vise care s-au materializat atât prin lupta continuă a celor care au avut clarviziunea de a se organiza în detașamente de luptă, a celor care au avut puterea de a lupta pe frontul diplomației și a oamenilor noștri politici de nezdruncinat.

Cam de 100 de ani forțe malefice ne amenință cu distrugerea, poartă războaie, ne ucid copiii și mamele, bătrânii și civilii lansând pe pământurile și orașele noastre rachete și bombe. Cu toate acestea, noi dorim pacea, îi așteptăm să ia loc la aceeași masă cu noi pentru a discuta pacea.

Așadar, în pragul împlinirii a 70 de ani de la reînființarea Statului Israel, doresc tuturor iubitorilor de pace și prietenilor noștri din lume aceeași prosperitate și dezvoltare, aceeași înflorire și clarviziune de care toți cetățenii israelieni ne bucurăm doar după o succintă istorie nouă de numai 70 de ani.

L-am cunoscut în anul 1973 când eram redactor la cotidianul israelian în limba română “Viața Noastră”. Știam desigur încă de la București, din perioada când am fost redactor la Agenția română de presă Agerpres, că România a fost singura țară din blocul comunist care nu a rupt relațiile diplomatice cu Israelul, după Războiul de Șase Zile. Dar de ce tocmai România și nu o altă țară comunistă? Răspunsul aveam să-l primesc în 1973. Ambasada României de la Tel Aviv devenise principalul și unicul centru de spionaj al statelor comuniste în Israel.

Într-una din zile, pe ușa redacției din Tel Aviv și-a făcut făcut apariția un bărbat tânăr, frumos, extrem de comunicativ care mi s-a recomandat cu numele de Andrei. Era proaspătul atașat de presă al ambasadei române și, în virtutea funcției sale, făcea vizite la redacțiile diferitelor ziare din țară, mai ales la cele de limbă română. Îi era mai ușor să comunice cu ziariștii de acolo. Ce căuta Andrei la "Viața Noastră"? Să afle amănunte despre ce se întâmpla în Israel și dacă ar fi aflat ceva interesant ar fi comunicat la “centru” în rapoartele pe care le trimitea. Nu prea a avut succes la noi pentru că ziariștii au fost avertizați dinainte să-și țină gura închisă doarece au de a face cu un spion. Dealtfel nici nu prea avea ce secrete să afle în redacția unui ziar destinat mai ales originarilor din România, cel mult despre preocupările ziariștilor și poate despre atitudinea lor față de regimul de la București. Toate acestea până când a explodat “o bombă”. Am aflat că atașatul de presă Andrei a fost expulzat din Israel în… 24 de ore! Cum asta? Un cunoscut care avea legături în afara redacției mi-a dezvăluit povestea care a demonstrat metodele de lucru ale spionilor, nu numai români. Andrei a cunoscut o soldată în vârstă de 18 ani venită încă de copil din România împreună cu părinții. Această fată a fost pur și simplu fermecată de atractivitatea și personalitatea lui, s-a îndrăgostit nebunește de el și i-a devenit prietenă intimă. Problema era că tânăra își exercita serviciul militar la Kiria în Tel Aviv și era secretara unui ofițer superior de la Statul Major al armatei. Era îndrăgostită până peste urechi de Andrei și îi relata tot ce se întâmplă în cabinetul generalului și în Statul Major. Desigur că serviciul israelian de contra spionaj îl avea deja în atenție pe Andrei. Deplasările, cunoștințele sale erau cunoscute. Fata a fost invitată la o convorbire la Shin Bet unde i s-a cerut să nu rupă legăturile cu spionul, ci să-i povestească întâmplări de la Statul Major, care îi vor fi dictate de agenții israelieni. Cum s-ar spune devenise un agent dublu și lucra atât pentru spionajul român cât și pentru contra spionajul israelian.

Când cei de la Shin Bet au ajuns la concluzia că a venit timpul să pună capăt activității spionului, ministerul nostru de externe a solicitat Ambasadei României de la Tel Aviv ca atașatul de presă să părăsească țara în 24 de ore! Ceea ce s-a și întâmplat. Expulzarea diplomatului român nu a fost menționată niciodată în presa israeliană sau în cea din România. Au trecut de atunci peste 40 de ani și nu știu ce s-a întâmplat în continuare cu protagoniștii acestei afaceri de spionaj. Este posibil că Andrei s-a înregimentat în continuare în rândurile foștilor spioni care au lucrat în străinătate într-o direcție a noului serviciu secret român. Sau poate că s-a stabilit definitiv în străinătate. În ce privește soldata naivă și îndrăgostită de spionul român, poate că de atunci a devenit mamă sau chiar bunică, dar cu siguranță că nu are să uite acel moment din viața ei când l-a iubit pe Andrei și a efectuat serviciul militar în biroul generalului de la Kiria. Încă un episod din istoria plină de atâtea întâmplări a celor 70 de ani de existență a Israelului.

Otilia Rossetti **Amintiri din… memorie***

זיכרונות מזכרון*

Asta e o carte fără descrieri. Cel puţin nu de natură. Nu-mi place natura. În plus, e departe. Iar eu sunt leneşă. De la natură. Mă trezesc cu aceste cuvinte în minte, la 5 dimineaţa. Încerc să readorm, să chem somnul. Mi-e prea lene să aprind lumina şi să reiau cartea pe care o citeam, sau îmi imaginam că o citesc. Este o carte atât de simplă, atât de bună, de limpede, pe care o citesc cu sentimentul obsedant, că dacă mi-aş pune mintea, exact aşa aş scrie şi eu. Şi pentru că somnul nu venea oricum, am început să-mi imaginez cum mi-aş începe romanul. Ah, mi-am zis revăzând în minte introducerea strălucită de mai sus, precis că am să adorm şi am să uit totul până dimineaţa. Sau poate îmi voi aminti ceva, dar nu întocmai, şi cum sunt o perfecţionistă, mă voi lăsa păgubaşă privând posteritatea de o capodoperă. În vederea acestui posibil dezastru am decis să mă trezesc. Să mă trezesc?? Eu? Acum? Când simplul gând de a-mi sustrage mâna de sub şold pare atât de complicat... Dar dacă degetele îmi vor fi încă amorţite şi nu voi putea apuca stiloul? Şi unde naiba l-am pus ieri seara? Şi foaie de hârtie? Unde să găsesc hârtie? Aş putea folosi dosul broşurii turistice oferite de primărie celor care vor să facă o plimbare prin oraşelul ăsta aţipit…

De ce nu pot dormi? Ah, da. E prea linişte. Şi întuneric. Mă scol să beau puţină apă. Găsesc stiloul, broşura e într-adevăr pe masă dar pe spatele ei e o lungă listă, o listă de cadouri de cumpărat şi de lucruri de făcut neapărat, o înşiruire generoasă pe care am notat-o ieri, pe când aşteptam apusul soarelui. Aşa că bifez √ -în dreptul "Apus de soare – de văzut". Frumos… Nu pot să cred! Sunt chiar trează, mâzgălind de zor foi goale destinate numerelor de telefon, de la sfârşitul agendei mele pe 16 luni, 2003-2004.

E déjà 6, afară beznă. Aş putea vedea răsăritul dacă tot sunt trează. Cine ştie când voi mai avea ocazia? Dar dacă răsăritul nu are loc în acelaşi punct în care am lăsat apusul?
Spre decepţia mea dimineaţa e aici dintr-odată, şi imaginea mea, deposedată de somn, 'mâzgălind cu furie', (trebuie să evit clişeele, îmi spun) nu mai e de loc romantică. Mă întorc deci în pat. Sunt sigură că voi întârzia la micul dejun. Şi uite că mi se termină şi cerneala! Natura (din nou...) are o modalitate a ei de a trata talentele. Se numeşte selecţie naturală...

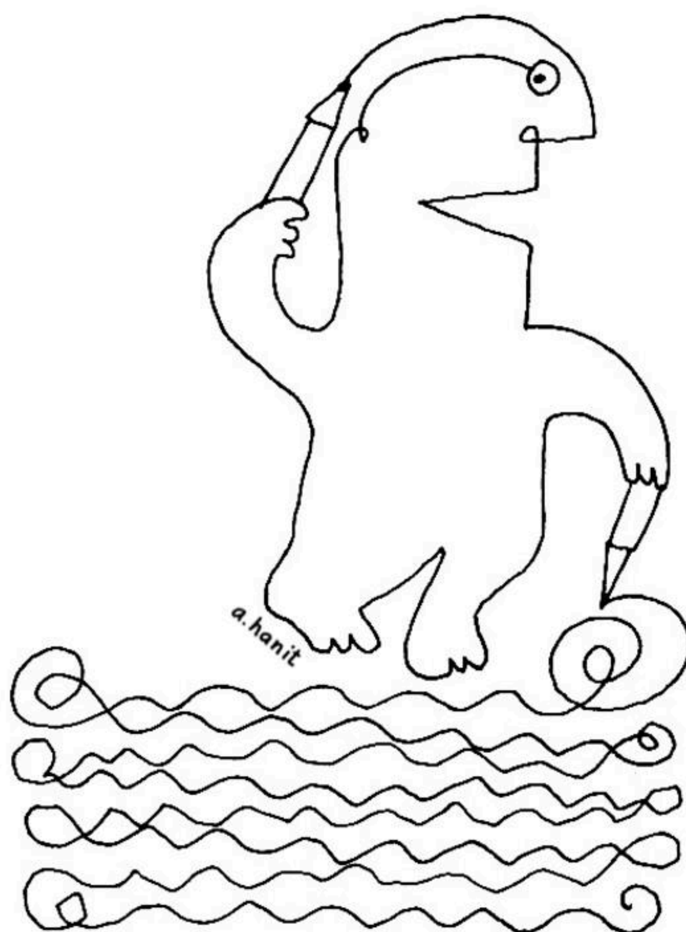
- Ce se întâmplă? întreabă el.
- Nimic. Nu pot dormi, aşa că am decis să scriu o carte.
- Nostim, spuse el bonom, invitându-mă în pat cu un gest larg. Soţia mea se trezea în miezul nopţii că să scrie cărţi.

Soţia lui fusese o multi-talentată cântăreaţă de operă care i-a lăsat copiii, luându-i în schimb casa printr-un civilizat agrement de divorţ. Apoi a vândut casa, s-a mutat la Londra, s-a făcut desenatoare de modă, s-a remăritat şi a devenit obeză. Sau invers.

El trage cuvertura moale peste mine şi pe mine spre el. Închid ochii şi încep să levitez.
…
- Hai, scoală că pierdem turul ăla prin oraş…

*Zichron Yaakov 2004 זיכרון יעקוב

La noi, toți merg la plajă (desen: Anath Hanit)

"Traducerea unui text este o magie, o translație a originalului intr-o stare irevocabilă și chiar magnific euforică. O traducere bună nu redă numai forma corpului unei lucrări, făcând tot posibilul să ajungă la o formă rezonabilă și recognoscibilă. Face mult mai mult de atât. Insuflă viață nouă în acest corp inserându-l în sângele cald, viu al propriului timp, loc și limbă. Îl aduce înapoi la viață, îi dă fantomei formă într-un asemenea fel încât recapătă sens pentru timpul și locul nostru".

Kimon Friar - traducător grec modern

Lică Bluthal

MAZAL TOV ISRAEL!

urare de **Lică Bluthal**

Azi, de ZIUA INDEPENDENȚEI
Din văzduh un clopoțel
Vrea să-anunțe mapamondul
MAZAL TOV AZI, ISRAEL

Cerul este-n sărbătoare
Și ne luminează-un astru
Țara și-a pus pelerina
Steagul nostru alb-albastru

Sfinții noștri ce-s în ceruri
Ne-au trimis un porumbel
Cu-o misivă de urare
MAZAL TOV AZI, ISRAEL

Țara Sfântă, țara noastră
Mii de ori treci prin măcel
Și ai înfruntat dușmanii
MAZAL TOV AZI, ISRAEL

Să cinstim eroii noștri
Ce-au căzut pentru drapel
Lor le datorăm urarea
MAZAL TOV AZI, ISRAEL

Azi să salutăm Zahalul
Tineretul are-un țel
Să păzească glia noastră
MAZAL TOV AZI, ISRAEL

Țara noastră ce-ai dat lumii
Tablele de Legi cu-un țel:
"Om cu om să se iubească"
MAZAL TOV AZI, ISRAEL

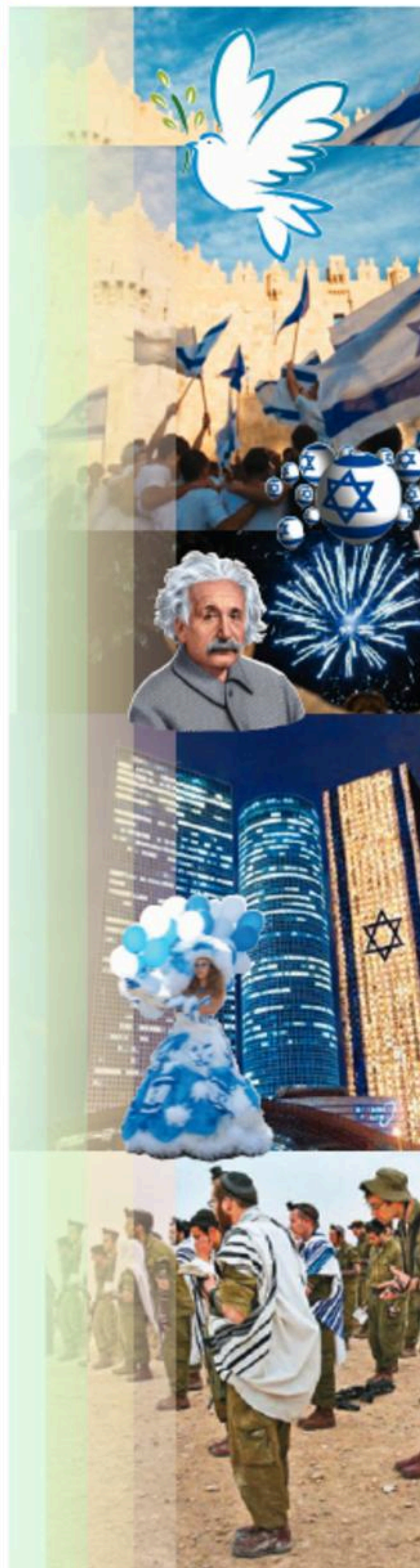
Nu uităm savanții noștri
Sau pe orice-nvățăcel
Ei sunt seva existenței
MAZAL TOV AZI, ISRAEL

Azi, Ben Gurion din ceruri
Ne trimite-un portdrapel
Alb-albastru cu urarea
MAZAL TOV AZI, ISRAEL

Că e sărbătoarea țării
Vreau să afle inamicii
Să acoperim tot CERUL
Cu-o cupolă de-artificii

Îmi doresc să scriu la anu'
Într-o formă de pastel
Că ne spun vecinii noștri
MAZAL TOV AZI, ISRAEL

Pe nisipul cel fierbinte
Ce în vremuri îl călcai
Astăzi cântă trandafirii
Împreună cu martirii
AM ISRAEL, HAI!

Adi Cristi
(Poeme din volumul aflat în pregătire
”40 de metri de poezie”)

Amintiri de la bunelu’

Bica e bunica
Nelu e bunelu’
Gelu-i colonelu’
Ce le-a făcut felu’

Într-un tren de marfă
neavând vite-acasă
l-au pus pe bunelu’
sub cizma lui Gelu

Și s-a dus în sus
și-a venit în jos
trenul cu cadavre
se plimba duios

Până când mirosul
țipătului morții
a dus trenu-n gara
blestemului sorții

De-atunci trenul morții
tot pleacă de-acasă
trasformând pe unii
în hoți de mireasă…

Bica e bunica
Nelu e bunelu’
Gelu-i colonelu’
Pogromul e felu’!

Cine mă va naște

Nu știu de ce visez
cum va fi
când
în cele din urmă
mă voi naște:

Tatăl meu este mort.
Mama mea este moartă.
Cine mă va naște?

Contrapunct cu evrei

În sinagoga merarilor
nu am mai găsit
nici un măr
În sinagoga croitorilor
nu am mai găsit
Sinagoga

Peste toate locurile
în care au fost ridicate
Sinagogile Iașilor
mai există doar praf
din Steaua lui David…
Nimic altceva!

O amintire care mai ține
cât un nasture lăsat să atârne…

Marele Templu mai are șansa
să renască
atunci când în oraș
Templul va fi renăscut.
(dar nu vor mai exista evrei!)

Partenera Morții

Bunică-mea
a aflat despre mine
pe drumul spre cimitir…

Mergeam în urma ei
cu gândul aiurea
la tot felul de poeme
seducătoare
fără a-i da respectul cuvenit
de femeie
curtată de îngeri

Poate de aceea
s-a ridicat din sicriu
dându-mi o ultimă palmă peste cap
șuierându-mi la ureche:
- Drace, puțin respect
la moartea mea!

Bunică-mea s-a așezat
mai apoi în sicriu
fără ca cineva
din cortegiu să fi observat ceva…

Doar eu mi-am dat seama
ce înger de bunică devenise deja
Madam Gusta
profesoara de balet
ajunsă între timp
să facă pereche cu moartea.

Poporul ales

Moise s-a rătăcit prin deșert
Prin același deșert
în care își rătăcise poporul
până la dezvăț
și până la uitare

Buimac rătăcea
Moise prin deșert
bolborosind din psalmii lui David
încă nescriși
sub formă de imn
închinat doar lui Dumnezeu

Rătăcit în urma rătăcitorului
Moise a dat peste
Șalom Aleihem
pe când acesta din urmă
începea să fie
Ultimul evreu hohotitor
compus
din hohotul de râs
care bate șaua ca să priceapă iapa
și restul evreității
ce a fost, este și încă va mai fi
poporul ales
(de unii sau de alții).

Pogrom împărtășit

Afară
e o ceață lăptoasă
sau un lapte de ceață

Nu se vede înălțimea
și nici adâncimea
doar o pastă de var
îmi acoperă privirea
memoria și suspinul

Se pare că trec
prin groapa comună
tulburând
tăcerea și nefericirea.

Menachem Falek

Inel şi cravată

Inelul era de aur
Cum fuseseră zilele mele cu tine
Literele numelui tău se-mpletesc între ele
Pe un fundal negru.
Mi-l potrivesc pe deget, şi-mi alunecă –
Să nu-l pierd, să nu-l pierd.
Astăzi, adăugat unor chei
Între palma Hamsa deschisă,
antidot pentru deochi
Şi un pumn strâns s-aducă noroc
Amuletele mele: inelul, inutil
(Patru grame în plus la greutatea
legăturii de chei)
Mă însoţeşte la fiecare uşă.

După uşa de la dormitor se află
Cravatele
E una cu dungi azurii şi turcoaz
Romburi şi diagonale.
A fost odată legată.

Ţi-ai potrivit-o într-o zi la gât
Când m-ai condus la altar.

Un an şi jumătate mai târziu
Te conduceam eu
În ziua în care-ai lasat în urmă
amintirile din lagăre
Despre care nu spuseseşi mult.

Greu, un inel pe-o legătură de chei
O cravată rămasă orfană
Albastră, nedeznodată.
Şi tu nu mai eşti.

Pe Drum

L-am văzut pe Mesia în drum
De la Latrun la Ierusalim
purta cămaşă lungă albă
O barbă despărţită-n două de vânt,
acoperindu-i gâtul
Pe cap turban
Ochi stinşi.

L-am văzut pe Mesia în drumul lui
târându-şi picioarele, necedând plictiselii
ajutându-se de-un baston sculptat,
făcut din lemn
Capul semăna cu un leu
Urechile aşteptau un semn.

L-am văzut lângă Ierusalim
Cu chipul îndreptat către porţile oraşului
concentrare a minţii, gură închisă.
Ochii i se întredeschid
În aşteptarea răspunsului.

L-am văzut pe Mesia
Sucindu-şi capul, uitându-se în sus
în toate părţile
privind la oameni
Făcând o mişcare nedorită cu mâna
Privind în urmă
Îngăduind ochilor lui să se stingă din nou
Întorcându-se în casa-i ca o grotă
Ascuns de muritori.

Poate că nu are încă
destule fire cărunte în barbă.

Simon Glasberg

Discuție privind Țara Sfântă

Iată o mărturisire de credință
a unui bătrân și neclintit evreu,
venit aici prin anii treizeci…
„ Era un trai extrem de greu
într-o regiune semi pustie…
Am crescut într-un kibbutz,
în care apoi o viață am trăit
muncind pe tractor,
cu arma la picior,
pe plantațiile de pomi și vie.

Israelul a renăscut
pe strămoșeasca vatră,
cu sacrificiile imense
ale mai multor generații…
Stau mărturie miile de morminte
ale tinerilor soldați ce au căzut,
luptând în cele șapte războaie
și ale civililor uciși mișelește,
în timp ce culegeau piatră cu piatră
și construiau sisteme de irigații…

Pe dune de nisip și piatră,
s-a împlinit visul de milenii :
o țară reconstruită, dezvoltată,
pe providențiala vatră,
în doar șapte decenii…

Musulmanii ce trăiesc în Israel,
sunt cetățeni egali în drepturi
cu evreii israelieni…
Sunt mulți cu studii superioare
în munci calificate, unde le-a fost vrerea;
au aleșii lor în parlament;
ca și ceilalți, își lasă averea
copiilor, prin testament…
Cu toate acestea, încă odat,

mulți ne poartă și azi ură,
regretând străvechiul califat…

Și totuşi, am dorit și vrem
să trăim cu ei în pace,
dar dacă nu vor,
nu avem ce face…

Să-și scoată însă din capul lor,
că mai suntem cei de odinioară…

Această țară a fost, este și va fi
patria noastră sfântă
și de ne fac ca asta să ne doară,
înzecit și ei vor suferi,
iar viața noastră, dar și a lor,
nu va fi de loc ușoară…"

Adrian Grauenfels

În curtea din spate

În curtea din spate
nu se întâmplau mari lucruri
treceau nori şi furnici cu 6 picioare
vorbeam cu frunzele
printre grămezi de sticle sparte
etichetate 1946
anul în care m-am născut
după război,
atât de supărat
că 24 de luni n-am vorbit cu nimeni
n-am mers
n-am cântat la vioară
ca alţii la Auschwitz, anul trecut
în curtea din spate nu era nimeni,
să stăm ascunşi
să stăm ascunşi
(repet obsesiv)
cum zice un bilet al apărării antiaeriene

în curtea din faţă
mama punea rufele la uscat
zâmbind la trecători
era ziua în care îmi spăla steaua galbenă
să arătăm omeneşte, zicea mama
printre strigoii în viaţă
creşteam şi eu inconştient
ca să-l apuc pe azi
pe strada mea,
plină de magnolii în floare...

Ana Pop Sîrbu

Dealul aluneca, dar câmpia nu mai era

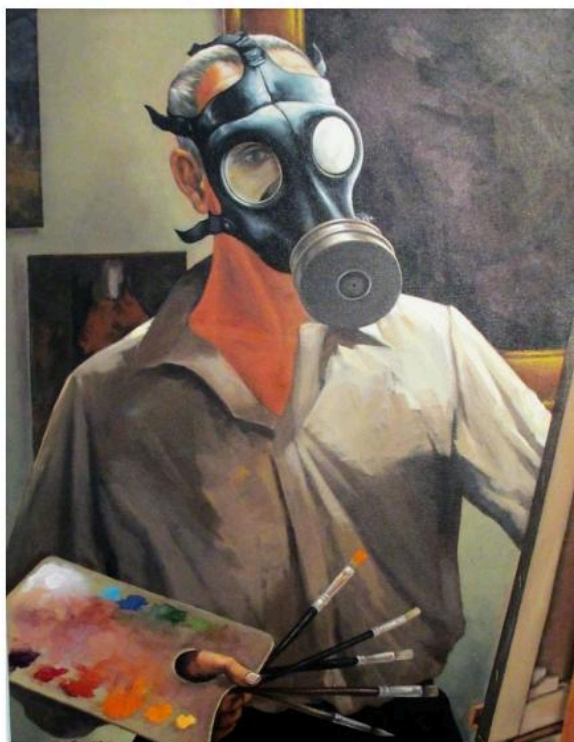
(microfragment de proză fantastică)

În memoria colegului meu de bancă, Marton Francisc (Mose Francisc), plecat în Israel din Teaca, în anul 1964, pilot de aviație, mort în război.

Dealul era al învingătorilor.
Corbii din ochii dealului zburau
pe deasupra lui Marton.
Marton avea într-o mână un bufon golaș.
Marton mă ademenea cu el.
Bufonul sări și alunecă pe drumeag:
"Dă-mi-l înapoi !"
Trenul din josul dealului zbură pe deasupra
șinelor.
În el erau doamne ce veneau
de la nord spre sud.
Una ne văzu de la fereastra trenului.
Îi zbură căciula, cu gâscă cu tot.
Prin văzduh, i se vedeau doar penele.
Trenul plecă. Căciula o luă Marton.
Și-o înfundă pe cap.
Avea ochii cu pleoapele roz și o traistă
plină cu frunze uscate de păducel, de
măceș,
de traista ciobanului.
Zăpada mi-a acoperit genunchii.
Căciula mea atingea dealul și câmpia, în
același timp.
Dealul aluneca, dar câmpia nu mai era.
Marton îmi atingea tălpile.

Baruch Elron - Pictor Israelian

La noi, mă refer la instituţia unde lucrez eu, se respectă cu stricteţe orarul. Şi cel mai bun exemplu este pauza de ceai fixată la ora 11 fix. E drept că de la o vreme se bea mai mult cafea, dar asta nu are prea mare importanţă pentru că ceea ce contează cu adevărat este faptul că ne adunăm în biroul secretarei unde se află un ceainic plus tava cu ceşti şi mai stăm de vorbă o jumătate de oră ca între colegi.

Eu asist cam pasiv la discuţii pentru că zilnic sunt cam aceleaşi subiecte fierbinţi, adică bursa şi fotbal, despre care cunoştinţele mele sunt cam firave. Cu bursa, mai treacă meargă, pentru că nimeni nu e atât de inspirat să ştie ce acţiuni merg în sus sau în jos, aşa că mai arunc o vorbă de neofit, care se potriveşte sau nu cu ce se întâmplă.

Dar la fotbal, vă rog să mă credeţi, sunt tămâie... Mai ales în comparaţie cu colegii mei, suporteri ai unor echipe locale, naţionale sau de club cu reputaţie internaţională. Numele acestor echipe vestite trec pe lângă mine fără să lase urme, uneori reţin câte o localitate renumită pentru altceva în afară de fotbal sau câte un nume de jucător care îmi aminteşte de un savant celebru, de un scriitor sau de un pictor născut acolo. Cât despre jucătorii atât de renumiţi şi care câştigă multe milioane, nu ştiu dacă să-i repartizez la fotbal sau la bursă. Colegii mei sunt drăguţi şi uneori îmi dau un pic de atenţie, de pildă mă întreabă şi pe mine ce părere am de echipa din Milano sau cea din Barcelona, iar eu le răspund că am o părere foarte bună în general.

Ieri, de exemplu s-a discutat foarte pasional despre campionatul de fotbal francez şi pentru prima oară am intervenit şi eu cu o întrebare, în dorinţa de a vorbi şi despre altceva:

- Ce spuneţi despre Toulouse-Lautrec?

Toţi s-au oprit o clipă şi apoi, aprobat de specialiştii în materie, unul din pasionaţii fotbalului a declarat hotărât:

- Bate Toulouse!! Sigur!

După pauză, între patru ochi, şeful meu direct m-a complimentat.

- I-ai păcălit frumos pe ignoranţii ăştia, mi-a plăcut...

- Ah, v-aţi prins şi dumneavoastră că...

- Păi, cred şi eu. Lautrec nici nu joacă în prima ligă!

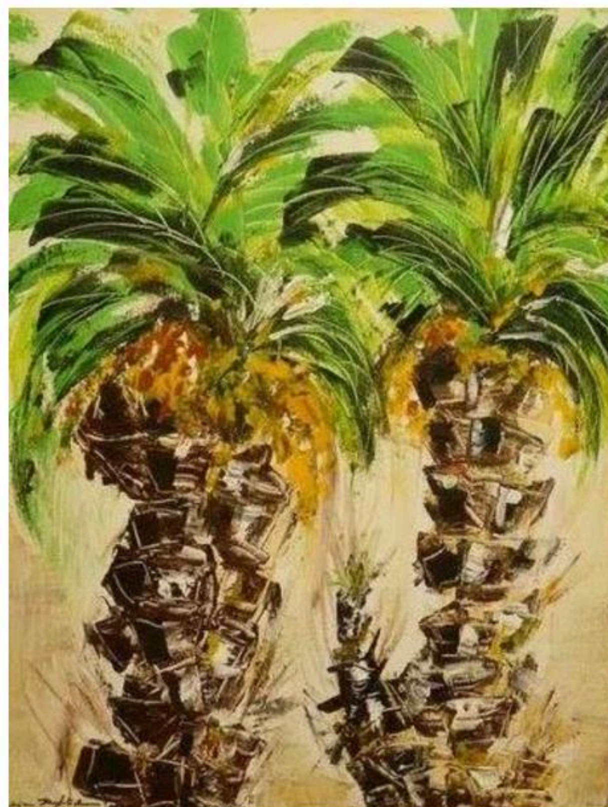

Eduard Mattes caricaturist

Miriam Kupferstich **"Palmieri" – picturi în ulei**

Natalie Schor - fotograf

dr. Ruth Oren – O cărare pe muntele Carmel

Maia Morgenstern **Aloo Israel !**

Îmi aduc aminte de prima mea vizită în Israel. A fost pentru a prezenta filmul "Balanța" în cadrul Festivalului Internațional de film de la Haifa. Eram emoționată și mândră, în același timp . Prima oară în Israel, alături de filmul meu drag. Greu pot descrie sentimentele ce mă încercau. Nici nu știam bine cum să mă comport, să acționez, să-mi gestionez stările... emoțiile. Desigur că am fost întrebată la frontieră care este scopul vizitei și dacă am familie aici, în Israel. "Sunt aici pentru motive culturale, profesionale. Am rolul principal în filmul...premiat la Cannes. Pentru care am luat premiul Academiei Europene de Film... premiul Felix..."... m-am grăbit eu să turui într-o engleză aproximativă, mândră nevoie mare."Am fost invitată oficial!!!!" – am adăugat cu o aroganță cam ridicolă!!! "Aveți familie aici?" - a repetat întrebarea ofițerul de la graniță...am tăcut un moment. "Am. Sigur că am. E sora mamei. Și fiica ei. Verișoara mea. Și unchiul meu, Puiu Rappaport. Da. Sigur și fiul lor. Și copiii lor. Ah să nu uit... din partea tatălui meu... este unchiul Puiu... da, tot Puiu. Și tanti Teea... și la Ierusalim locuiește verișoara, mătușa Mariana...e doctoriță...fiul ei Aric...". Nu mă mai opream. Fără să-mi dau seama, ochii mi se umpluseră de lacrimi. Familia mea. Cu bune cu rele...ce dor îmi era de ei. Aveam să-i văd. Să-i revăd. Să-i regăsesc. Familia mea. La aeroport m-a întâmpinat o delegație formată din tineri. Studenți. Veseli și eficienți. Am fost de atunci de câteva ori în Israel. Mai întotdeauna în scopuri profesionale. Și întotdeauna, fiecare "vizită de lucru" s-a transformat miraculos într-un prilej de cunoaștere de sine. Într-o călătorie în timp către dobândirea/redobândirea... recuperarea sentimentului de Familie. Nu știu dacă asta e o "paradigmă" potrivită...e vorba însă de senzația de acasă, de unitate. Sentimentul că aparții cuiva. Faci parte din ceva.

Lia Koenig & Maia Morgenstern

de Roni Căciularu - Carnetul unui îndrăgostit - DOUĂ IUBIRI (fragment)

Două actrițe evreice, prin fericite întîmplări pentru mine, mi s-au înfățișat, retrospectiv, pe retina inimii și a gândului , într-o bogată euforie estetică.

Este vorba despre marea doamna a teatrului Habima, Lia Koenig, regină a artei teatrale de oriunde, vorbitoare și de limbă română, precum și de un alt monstru sacru, de data asta - al scenei și ecranului românești, Maia Morgenstern, deja un nume în lumea mare, cu toată modestia ce și-o asumă arătând că este un artist în devenire (nimeni nu-i decât "în devenire", dar mai ales marii artiști!). Despre ambele actrițe au curs pe pagini imaculate râuri de cerneală. Atunci de ce mă mai aflu și eu în treaba?! Simplu. Pentru că le iubesc. Și când iubesc, nu pot să nu vorbesc. Să mă asculte însă numai cine vrea…

AVANGARDIȘTII

Sesto Pals

Un avangardist regăsit: Sesto Pals
articol de Răzvan Voncu (fragment)

Făcând studiile la București și Galați, l-a avut drept coleg de bancă pe Gherasim Luca. Astfel, se aliniază revistei Alge încă de la primul număr al acesteia. Arestat pentru pornografie în 1933, la închisoarea Văcărești, este eliberat la intervenția părinților. În urma acestei experiențe, Sesto Pals, din cauza presiunilor, a fost nevoit să renunțe (pentru moment) la poezie. În 1934 devine student la Politehnică pe care o termină în 1940. Emigrează în 1970 în Israel și revine la literatură abia în 1982.

Până nu demult, numele lui Sesto Pals părea a fi cel al unui sans-oeuvre. Menţionat sau chiar comentat în unele cercetări dedicate avangardei româneşti (cele ale lui Ion Pop şi Ovidiu Morar, în primul rând), autorul nu era, totuşi, cunoscut dincolo de un cerc mic de specialişti, iar revista în care scrisul său s-a manifestat cel mai abundent, „Alge", e inaccesibilă cititorului care nu freceventează Biblioteca Academiei (dar nici acolo colecţia nu este completă). Mai mult: părea că, după cel de-al doilea război mondial, nu doar spiritul avangardist, ci şi preocupările literare ale lui Sesto Pals se topiseră, din fostul scriitor rămânând un eminent inginer de căi ferate. Redescoperirea târzie, din anii '80, când se afla deja în Israel, a adăugat mult legendei şi mai puţin cunoaşterii operei. Îi datorăm lui Michael Finkenthal efortul – termenul nu e deloc convenţional – de a aduna, pentru prima dată, toate poemele lui Sesto Pals într-un volum. Pe cele editate, din anii '30-'40, apărute în cele două serii ale revistei „Alge", în voit-scandaloasa „Muci" (număr unic) şi în „Unu", precum şi pe cele inedite. Cum cea de-a doua serie a „Alge"- lor este incompletă în bibliotecile publice, a fost nevoie de intervenţia unui colecţionar discret, posesor al numărului 3, şi de medierea lui Florin Colonaş, pentru ca opera edită să poată fi reeditată în întregime. La rândul lor, ineditele sunt grupate în două calupuri: primul, alcătuit din caietul intitulat Marţianul, datat 1950- 1952, iar celălalt, din texte risipite pe foi volante şi în alte caiete, datate 1940-1955. Adunarea şi ordonarea lor nu a fost deloc uşoară, de aceea am folosit termenul de efort, chiar dacă supleţea interpretativă a lui Michael Finkenthal şi cunoaşterea deplină a circumstanţelor vieţii şi operei lui Sesto Pals fac ca ediţia să pară că decurge de la sine. "Poezie avangardistă şi alte poeme (1930-1955) "nu este prima reeditare din poezia acestui autor misterios. Încă din 1998, Nicolae Tzone a publicat "Omul ciudat" (reluată în 2003), prima culegere purtând semnătura lui Sesto Pals apărută în Romania, cu 4 ani înaintea plecării poetului dintre noi. Cartea "Sesto Pals, Poezie avangardistă şi alte poeme (1930-1955)", antologie şi ediţie îngrijită de Michael Finkenthal, Editura Tracus Arte, Bucureşti, 2015, este cea mai amplă de până acum, aproape jumătate din volum constând în inedite, şi singura concepută într-o perspectivă integrată a operei. Nu este, cum spune Michael Finkenthal în Cuvânt înainte, o ediţie critică, ci una recuperatoare, care surmontează, la modul ideal, deceniile de tăcere (auto)impusă şi strategiile defensive prin care, înainte de a pleca în Israel, autorul şi-a ascuns manuscrisele, pe care Securitatea nu i-a permis să le ia cu el. Destinul convulsionat al manuscriselor şi dificultatea datării lor îl determină pe editor să afirme că „alcătuirea unei ediţii critice a poeziei lui Sesto Pals nu va fi uşoară, cu siguranţă".

Paul Păun

(Născut Paul Zaharia; 1915, București - decedat 1994, Haifa, Israel) a fost un artist și poet suprarealist român, fiind de asemenea doctor în medicină și chirurgie. Debutează la revista Alge în 1930, cucerit fiind de Poemul invectivă al lui Geo Bogza. În 1933 e condamnat pentru pornografie în procesul intentat de Nicolae Iorga. După 1939 e prezent în grupul suprarealist român, alături de Gellu Naum, Virgil Teodorescu, Gherasim Luca (care colaborase anterior cu Păun la Alge) și Dolfi Trost. De asemenea a scris la revista Unu, *Viața imediată, Meridian, Azi, Viața românească și Reporter* și a expus desene în diverse galerii la Londra, Tel Aviv și Haifa. A brevetat așa-numitele "lovaje" și "desene infranegre" și a inventat "afumăturile" (sticle de lampă cu gaz afumate). El a considerat arta "o invazie pe tărâmul imaginarului", "o intervenție permanentă și himerică în misterul creației permanente".

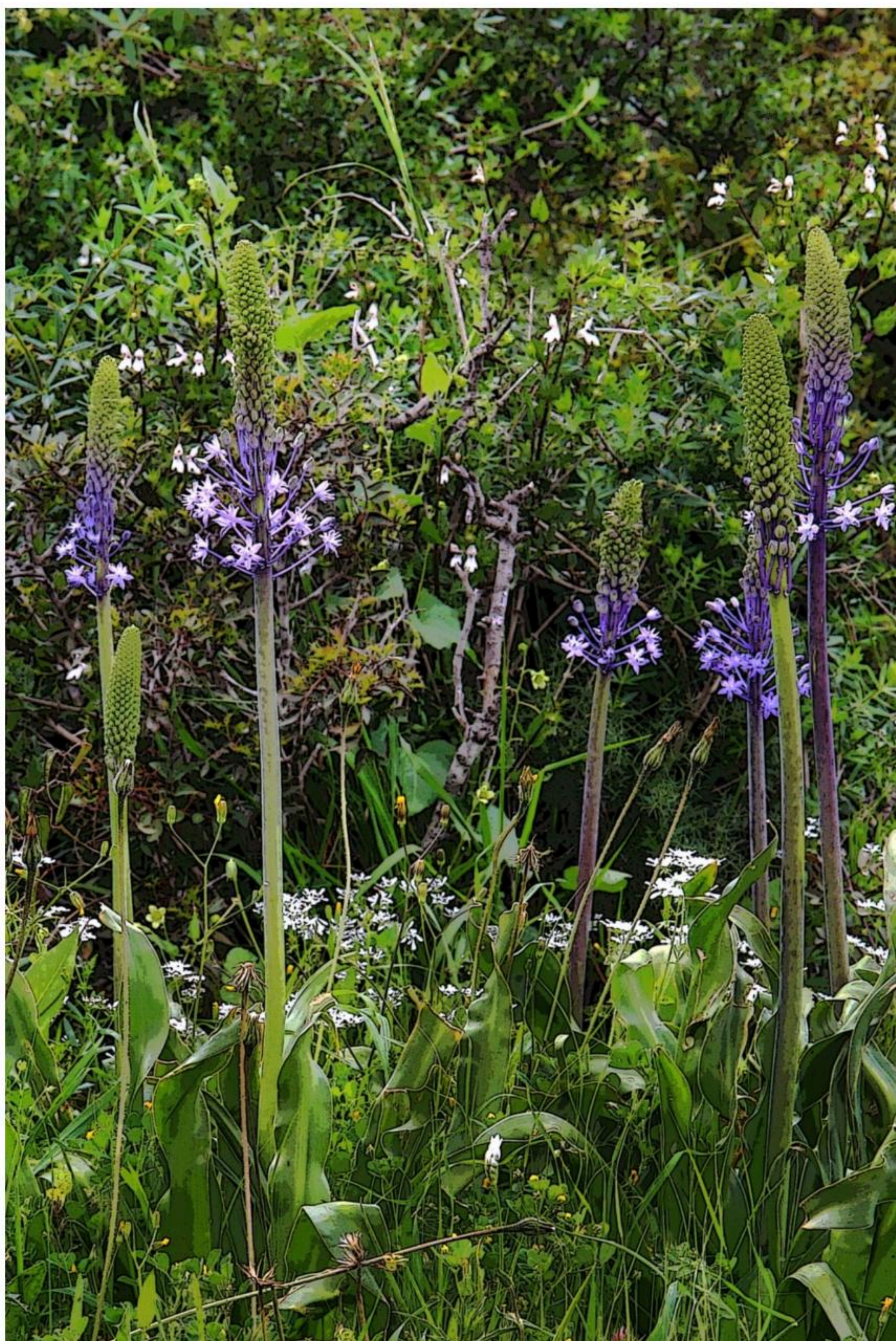
Poezii

Plămânul sălbatec, 1939 (cu două guașe de Jules Perahim)
Diamantul conduce mâinile, în colaborare cu Virgil Teodorescu
și Dolfi Trost, București, 1940 (în exemplar unic)
Marea palidă, Colecția suprarealistă, București, 1945
La vie extérieure, 1948 (în exemplar unic)
La rose parallèle, Haifa, 1975

Proză și eseu

Critica mizeriei, în colaborare cu Gellu Naum și
Virgil Teodorescu, Colecția suprarealistă, 1945
Les esprits animaux (Spiritele animale),
Colecția Infra-Noir, 1947
La conspiration du silence (Conspirația tăcerii),
Colecția Infra-Noir, 1947
L’Infra-Noir (Infranegrul), în colaborare cu
Gellu Naum, Gherasim Luca, Virgil Teodorescu
și Dolfi Trost, Colecția suprarealistă, 1946
Éloge de Malombra (Elogiul Malombrei),
în colaborare cu Gellu Naum, Gherasim Luca,
Virgil Teodorescu și Dolfi Trost,
Colecția suprarealistă, 1947

Nahum Gutman

Nahum Gutman (1898 -1980) a fost sculptor, pictor și autor. Familia a emigrat în 1905 în Palestina otomană. Viitorul pictor a învățat la Gimnaziul Herzlia iar apoi la Academia Betzalel în Ierusalim. Între 1920-1926 ia lecții de artă la Viena, Berlin și Paris. Stilul său este eclectic, de la figurativ la abstract. A folosit toate tehnicile în pictură, a produs mozaicuri şi lucrări murale. A ilustrat multe cărți pentru copii.

Shavuoth

La Tveria

"Nahum Gutman, basarabeanul din Teleneştiul aflat la momentul naşterii sale în imperiul ţarist este, poate, printre personalităţile cele mai luminoase şi fertile ale plasticii israeliene; s-a născut într-o familie de intelectuali, în care tatăl său Simha Ben-Ţion (1870, Teleneşti-1932, Tel-Aviv) fusese unul dintre promotorii simbolismului mistic din literatura israelieană; când a editat revista pentru copii „Moledet" (patria) în redacţia acesteia s-au aflat două figuri iconice pentru literele şi conştiinţa israeliană modernă: I.H. Brenner şi viitorul laureat al premiului Nobel, scriitorul Shmuel Yosef Agnon. Prin urmare, tînărul Nahum Gutman, născut în 1898, a crescut într-o atmosferă de emulaţie intelectuală, din plămada căreia era firesc ca tânărul să ia calea artelor...A făcut studii de artă la academia Bezalel, din Ierusalim, apoi la Viena, Paris şi Berlin. Din 1926 si până la moartea sa, în 1980, a locuit la Tel-Aviv, unde a scris cărţi pentru copii, a făcut minunate picturi cu subiecte peisagistice, a făcut ceramică, mozaicuri, decoruri pentru piese de teatru. Casa sa este acum muzeu, un loc splendid în cel mai pitoresc cartier a Tel-Aviv-ului, cartierul Neve-ţedek, poate cel mai verde şi cochet din marea metropolă israeliană, prin care este o plăcere să hălăduieşti, să admiri casele, vegetaţia abundentă şi multicoloră, iar picturile lui Nahum Gutman - parcă încearcă să concureze cu aceasta, ba mai mult, să imite nişte tărâmuri paradisiace, în care aflăm că se ascunde, de fapt, miticul Jaffo, acel loc în care s-a stabilit familia sa cînd a sosit în Palestina, în anul 1905. S-a scurs mai bine de un secol de atunci, iar picturile, cărţile, sculpturile şi întreaga creaţie a lui Nahum Gutman stau mărturie despre un timp de dincolo de războaie, conflicte, lacrimi şi sînge! O operă a păcii, a concordiei şi a culorilor coapte, de nimic veştejite..."

Anath Hanit - Cactus

Ana Blandiana

ÎNTRE MINE ŞI EL (La un jubileu)

Doamne, cât de viu poate să fie
Arborele al cărui nume nu îl ştiu,
Chiar dacă pe frunzele lui de hârtie
Poemele mi le transcriu!

Între mine şi el au fost schimbate
Lacrimi şi flori,
Chiar dacă fereastra mea dinspre cer
Nu-i ajunge la subţiori,

Chiar dacă pe mine mă doare
Şi el cântă cu fiecare mişcare,
Între mine şi el
E o tăcere atât de mare,
Încât poate cuprinde orice
De la nebunie la disperare,
Orice blasfemie şi orice minune
De la ţipăt de dragoste la rugăciune.

Căci, rar, între noi în tăcere
Cade o frunză la câteva ere
Şi fără să ştie cu ce rost
Cu ce cost
Universul o-nvaţă recunoscător pe de rost.

"Dacă trebuie sa trimiţi un mesaj, să fie unul de dragoste." **Ghandi**

"De ce scriu? Ca să-i tulbur pe oameni, să le reamintesc că sunt oameni..."
Geo Bogza

M-am reîntors… Avionul aterizase fără dificultate pe aeroportul din Frankfurt am Main, readucându-mă în cotidianul meu. Mă aștepta reluarea activităților… drumul zilnic spre școală, bucuriile și durerile unei vieți obișnuite… M-am reîntors… Dar sunt aici?
Mă surprind zâmbind unor cuvinte și imagini ce și-au păstrat rezonanța în gândurile mele. Acum, la câteva zile depărtare de marea întâlnire din Haifa, la câteva ore de zbor de la Tel Aviv, încerc să fac ordine în avalanșa sentimentelor ce m-au năpădit în aceste patru zile de vacanță nesperată. Sosisem seara în metropola luminată de gândurile și așteptările mele .
Fiecare moment îmi este încă prezent. Mă văd pe pelicula timpului.
Mașina mă duce prin mângâierea caldă a lunii mai, iar cerul are culoarea nopții de cobalt, asemeni celei trăite în Siena. Pe albastrul întunecat se profilează palmierii negri.
Autostrada largă aleargă sub roțile taximetrului, își ia avânt și intră pe un bulevard larg, Dereh Lod. Blocurile au picioare, remarc în grabă și văd că sunt încă luminate. Întunericul s-a lăsat rapid. La ora aceasta în Germania este încă lumină. Sunt împreună cu verișorii mamei mele. Ritmul în care ne întâlnim seamănă cu simfonia compusă pentru orgă a lui John Cage… 20 de ani… un sunet…
Adorm greu, în mine sunt căldura revederii și sunetele orașului. Opresc ventilatorul și ascult strada. Mă găsesc întinsă pe pat plutind în zgomotul avioanelor, vocile trecătorilor și ale mașinilor, undeva, pe partea stângă a bulevardului, la etajul 6. Aceasta este camera unde s-au adunat cu toții în timpul războiului irakian din 1991. Așezați pe același pat pe care mă găsesc acum, așteptau cu spatele la peretele interior să treacă atacurile rachetelor ce cădeau în Tel Aviv. Au urmat exact instrucțiunile. Alon era pe atunci un adolescent. Avea răspunderea de a se ocupa de o vecină bătrână, după ce-și pusese masca de gaz. Alice izolase ușile și ferestrele cu cârpe ude. Îmi povestește zâmbind aceste amănunte în timp ce îmi arată camera. Computerul este încă deschis… îl va închide imediat pentru că face gălăgie. Dorește să am un somn adânc, odihnitor. Adorm… visez palmele calde ale mamei mele… zâmbetul ei… Aș vrea să o aud cântând împreună cu vărul ei, aici… acum… Traviata. Vocile lor sunt însă sigilate… Dimineața răbufnește cu putere. În cascada de lumină văd porumbei de culoare roz pe pervazul ferestrei. În primul moment îmi spun că sunt scăldați în lumina zorilor. Uit mereu că aici nu există treceri purpurii…
Mă grăbesc să cobor. În fata casei sunt deja așteptată. Un prieten s-a oferit să mă ducă la Akko, unde am rezervat hotelul. Părul roșu al însoțitoarei sale mi se pare imediat cunoscut. Ne îmbrățișăm… ne cunoșteam până acum doar virtual, acum însă ne vedem, ne auzim, ne bucurăm de întâlnire. Trecem prin Tel Aviv urmând șoseaua spre Akko. Privesc fascinată satele de pe pantele colinelor. Muntele Carmel își trimite în fața noastră valurile. Sunt sate arabe, mi se explică. Minaretele se ridică printre clădirile îngrămădite una în alta. Leandrii ne însoțesc drumul. Pe ridicături văd câte un copac cu flori de un violet pal, Jacaranda. Are o aromă ușoară de vanilie. Mereu pun întrebări… mereu mi se răspunde … O țară în care rolurile se schimbă… cel puțin pentru mine. Printre palmieri descopăr trunchiurile joase întunecate ale măslinilor. Îmi amintesc de drumul dintre Cordoba și Granada. Dealuri pietroase și măslini… Sunt în apropierea Mediteranei. Akko se profilează. Hotelul Palm Beach se află pe malul mării. O clădire modernă, mare. Pare a fi singura, dar lângă ea sunt clădiri mai joase. Am sosit. Suntem primele din grupul nostru. Este abia ora 11, iar camerele se vor distribui mai târziu. Sosesc însă primii prieteni din Timișoara, apoi cei din Elveția. Conversația se înflăcărează. Ieșim la o plimbare pe malul mării. Fug desculță în întâmpinarea

valurilor. În grabă ridic primele trei scoici pe care le văzusem făcându-mi semne printre boabele fierbinți ale nisipului. Marea îmi cuprinde genunchii, fusta îmi este îmbibată de apa sărată. Cerul de deasupra mea îmi surâde… Seara vom merge la Haifa să ne întâlnim primii prieteni, să redevenim acei adolescenți care am fost odată pe malul Begheului, unde ne ascultam visele chemând din depărtarea orizontului… unde am învățat să păstrăm minunile ascunse ale sufletului o viață întreagă.

***

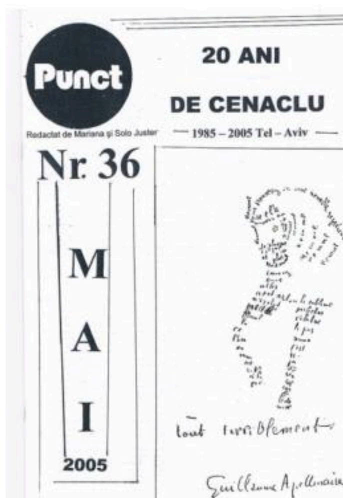
Solo Juster — Promotor Cultural

Unul din cei mai reprezentativi poeți de limbă română din Israel, editor, jurnalist și promotor cultural, cu o biografie impresionantă, care impune respect și plecăciune, este **Solo Juster**. S-a născut la 1 octombrie 1922 în București. Studiază în orașul Călărași (Ialomița). În anul 1952 absolvă ”Școala de Literatură și critică literară Mihai Eminescu” a Uniunii Scriitorilor din România. În 1960 se stabilește în Israel, la Tel Aviv.
Publică: ”Poeme de un ban” (1987), ”Ultimul zâmbet” (1988), ”Surâsul apelor” (1990), ”Columna secundelor” (1992), ”Sensul timpului” (1994), ”Clipa sărutului” (1996), ”Lacrima interioară” (1997), ”Poezia cea mai acută” (Tel Aviv, 1998), ”Rumba neagră” (Tel Aviv, 2000), ”Lacul de onix” (București, 2001), ”Fiara lirică”, ”Umbra”, ”Al cincilea punct cardinal”, ”Lacrima verde”, ”Iarna verde” (București, 2007), ”Iarna verde” – poeme alese (Iași, 2011). În 1985 înființează la Tel Aviv un **cenaclu literar**, sprijinit de soția sa, prozatoarea Mariana Juster. Elita literară pe românește s-a adunat în casa lor, lunar, cu regularitate și seriozitate, timp de peste 20 de ani. Doi ani mai târziu, în 1987, editează revista literară **”Punct”**, cu apariții în mai și noiembrie, ajungând până la numărul 40.
În 1999 este distins cu premiul ”Lucian Blaga” (România, Cluj - Napoca) iar în Israel cu premiul ”ARTZI” (Tel Aviv, 2005). Este un poet minunat, care scrie despre sine următoarele:
”Nu numai ca să mă includ în modernitate, încerc și eu versul alb - liber, și îmi cer scuze că pe ici, pe colo, mai ”păcătuiesc” strecurând ritm și rimă. Lipsită de ritm și rimă, poezia-mi pare o vioară, chiar Stradivarius poate, dar văduvită de coarde, NU SUNĂ! Împărtășesc ideile estetice ale lui Ion Vinea.” (Scriitori de limbă română din Israel - generația contemporană, biobliografie întocmită de Emanuel Aczel, ed.Hasefer, București, 2003).

NIMIC NOU

femeia naște
de când e lumea lume
de murit
se moare tot de-atunci
nimic nu-i nou
sub soare

În rest: poezie

Am aterizat în ţara sfântă, răcoroasă şi liniştită, în urmă cu exact 40 de ani, în luna iunie, aşa încât la ieşirea din avion am avut senzaţia că intru într-un cuptor. Foarte curând, problema căldurii a devenit neglijabilă pe lângă toate celelalte griji ale unui "Ole hadaş".

După vreo 2 luni în ţară, am înţeles că aici va fi pace, cam când am să-mi văd eu ceafa. După alte câteva luni, am intrat în ritmul vieţii locale, am început să înţeleg limba, să ascult şi văd știri, să înţeleg că mă aflu într-o ţară minunată…mai ales pentru uscatul rufelor. Și acum, la modul serios: în aceşti 40 de ani am fost martoră la dezvoltarea acestei ţări minuscule în toate domeniile. Am obţinut pacea cu 2 ţări vecine (Egipt și Iordania), am luat câteva premii Nobel în domeniul diverselor ştiinţe, am vândut câteva afaceri Start-Up în High-Tech unchiului Sam şi am avut încă multe realizări în domenii mai mult sau mai puţin importante.

În ciuda războaielor cu vecinii şi a atacurilor teroriste din ţară sau din afara ei, realizările Israelului au devenit cunoscute şi apreciate pe plan mondial, putând concura în multe domenii cu ţările cele mai bine dezvoltate din lume.

Principalul scop care a rămas nerealizat, este pacea cu celelalte ţări islamice din zonă.

Pe plan personal, am lucrat peste 30 de ani cu publicul israelian, oameni proveniţi din zeci de ţări, care vorbesc zeci de limbi diferite, dar încearcă din tot sufletul să fie cât mai israelieni, în ciuda diferenţelor mari de cultură şi mentalitate.

Deşi eu am reuşit să-mi văd ceafa (cu 2 oglinzi), pace în Israel nu este. Pentru cazul că au dreptate cei care spun că va fi pace când va zbura porcul, aş propune ca toţi savanţii să facă o pauză de la ce lucrează şi să înceapă cercetările în vederea realizării porcului zburător. Din păcate, altă soluţie nu prea văd, deşi mai aştept ideile geniale ale unchiului Donald, care cică ne vor aduce pacea atât de mult aşteptată. În încheiere am și eu o întrebare: de ce Israelul la 70 de ani este o ţară tânără, iar eu, cam de aceași vârstă, sunt bătrână. Și vă rog să nu-mi răspundeţi că totu-i relativ…

„Visele sunt doar momente ale trezirii" notase în junalul său Tolstoi

Totul a început în luna Aprilie a anului 1967 când dinspre graniţa cu Siria au fost deschise focuri asupra asezării On, kibuţ în partea de răsărit a Kineretului, pe când oamenii munceau la câmp. Tancurile noastre au răspuns cu foc, motiv pentru care sirienii au început să extindă focul şi în celelalte aşezări din zonă. Noroc că aviaţia israeliană a reuşit să oprească tancurile siriene.

În ţară, populaţia, cu urechile conectate neîncetat la buletinele de ştiri de la radio, simţea şi frământările celor din guvern. Părinţii tremurau pentru copiii lor. Alt război? Se întreba fiecare ridicând ochii spre cerul albastru de parcă ar fi aşteptat un semn de linişte, dar nimic nu se vedea. În schimb, s-a aflat de invazia trupelor egiptene în Sinai. A doua zi, în cutia poştală găsiră un plic pentru Herbert, cu un ordin de chemare. Fără un cuvânt, Adolph aşeză plicul în faţa lui Herbert, la masa de dimineaţă. Mâncau amândoi în tăcere, mestecau încet şi îmbucătura parcă nu voia să lunece pe gât. Herbert încerca să-l liniştească pe tatăl său:

- Te rog să-ţi păstrezi calmul, cred că nu va fi nimic, dar noi trebuie să simţim pulsul sub degetele noastre. Hai, ajută-mă să-mi fac raniţa, nu-i mare lucru şi stai liniştit. Te duci la lucru, nu?

- Mă duc, sigur că mă duc, doar n-am să stau să înnebunesc acasă. Ce motiv am să nu mă duc la lucru? Că băiatul a primit ordin de chemare? Aşa e aici la noi…

La radio, şeful guvernului, în dorinţa de a linişti spiritele de o parte şi de cealaltă, declară că, în nici un caz, nu Israelul va ataca primul, noi doar ne vom apăra.

Preşedintele Statelor Unite interveni şi ceru Israelului să se abţină de la orice intervenţie militară şi repetă aceeaşi cerere egiptenilor, odată cu rugămintea să lase liberă navigaţia în strâmtoarea Tiran. Totuşi, în aceeaşi seară egiptenii declarară închisă strâmtoarea.

În acelaşi an, mai, luna florilor, a primăverii, a fost pentru israelieni o lună a sufocării, a revoltelor împotriva destinului evreiesc. Străzile erau pustii, magazinele închise. În mijlocul oraşului liceeni şi fete săpau tranşee. Nici un bătrân n-a pus mâna pe lopată, căci în spaima resimţită îşi aminteau că-n tinereţea lor, în alte timpuri şi-n alte locuri, au mai săpat tranşee. Nu, n-au venit aici să sape tranşee. Au venit aici să trăiască! Acum palpitau în acelaşi ritm, cu toţii erau o singură suflare, aşteptau ştirile de la radio.

Fiecare era cu tranzistorul la ureche, buletinul de ştiri era tot ce-i interesa.

„Bombe, bravo!" strigă din mers un bătrân de pe trotuarul bulevardului şi adresându-se copiilor voluntari: „Şi voi, puştilor, nu mai săpaţi tranşee, deschideţi radio-urile, ascultaţi ce transmite postul de radio al armatei". Aşa s-a aflat în fiecare locuinţă că aviaţia israeliană a atacat la sol aviaţia egipteană, iordaniană şi siriană cu piloţii pregătiţi în aparatele de luptă. Şi mai aflară că forţele noastre terestre s-au îndreptat spre Sinai, au ocupat Han Iunes, Rafiah, El Hariş. Alte forţe terestre se îndreptau spre regiunea Şomron, Latrun, Genin, Qalqilya şi Ramalla care au fost cucerite în lupte relativ uşoare. Divizia de paraşutişti sub conducerea lui

Mota Gur se îndreptă spre cartierul vechi al Ierusalimului, şi cuceri satele arăbeşti dimprejurul oraşului. Luptele au devenit crâncene pe dealul denumit Ghivat Hatachmoshet. Încă în orele dimineţii paraşutiştii au străpuns Poarta Leilor şi au eliberat partea de vest, Muntele Templului Har-haBait şi Zidul de vest, Zidul Plângerii, Kotel-ul. Din acest loc, de lângă Zidul de vest, Mota Gur rosti în direct la microfonul armatei, cuvintele istorice care au încălzit sufletele celor vii şi ale acelora ajunşi de mult în împărăţia Cerului şi a întregii suflări evreieşti din toate colţurile lumii, indiferent pe ce pământ trăia: „Har haBait beiadeinu!", Muntele Templului este în mâinile noastre! şi le repetă de două ori.

(*) ***Extras din cartea "Femei şi Destine" - Tel Aviv 2015. Fragment în care personajele se confruntă cu izbucnirea războiului de 6 zile, în Iunie 1967.***

Israelul meu

Desen de Julia Meir

Multe evenimente din decembrie 1989 din România nu și-au găsit nici până în prezent explicații depline. Locuiam de mulți ani la București, pe Calea Victoriei, într-un mic apartament dintr-un bloc situat în vecinătatea Ateneului Român. Eram foarte legată de acest oraș și nu mă gândeam că îl voi părăsi vreodată. În noaptea de 21 din acel decembrie, Biblioteca Centrală, o parte din Ateneul Român și multe clădiri de pe Calea Victoriei au căzut pradă flăcărilor. Atunci și apartamentul meu, cu fața la stradă, a ars în întregime. Nu se știe cum și ce a provocat aceste incendii. Spre norocul meu, nu am fost acasă. Aproape fără voia mea, doi buni prieteni m-au luat cu ei de dimineață, ca să fim împreună în aceste momente. A doua zi, m-am întors acasă și am descoperit dezastrul. Mi-e groază să-mi reamintesc de acele ceasuri, când am realizat că totul - mobile, cărți, haine - fusese mistuit de flăcări. Tot ce era în gospodăria mea se transformase într-un covor gros de cenușă. Dintr-un morman de cărți făcute scrum, am reușit să salvez o singură carte, un volum de poezii. Cartea mai păstra în scrumul paginilor semne la versurile pe care obișnuiam să le citesc și să le recitesc. Am privit minute în șir dezastrul în jurul meu. Un gând, o voce parcă pornită din adâncul meu mi-a șoptit: "Este un semn că trebuie să-ți schimbi destinul...". Așa m-am hotărât să plec în Israel. Astfel, la scurtă vreme, mă aflam într-un avion cu direcția Tel Aviv. Drept amintire am luat cu mine volumul de poezii cu foi scrumite și un picior de lemn frumos sculptat, o rămășiță dintr-un lampadar ars. Aceste două obiecte au făcut parte din sumarul meu bagaj, spre o viață nouă. În Israel am luat-o de la capăt. Am avut multe zile și nopți când retrăiam dureros acele ceasuri groaznice. Mă îndreptam prin vis, căutând cărți, vase, obiecte, la locurile obișnuite care nu mai existau. M-am adaptat repede, dar nu ușor. Haifa, orașul unde am ajuns, m-a cucerit de la început prin frumusețea peisajelor, mare și munte laolaltă, dar în același timp și un oraș modern, plin de viață. Am primit ajutoare și toate drepturile ce se cuveneau unui nou venit. Am fost uimită și plină de recunoștință pentru faptul că am devenit imediat cetățean al Statului Israel. Am fost foarte impresionată de posibilitatea de a-mi păstra aici spiritul evreiesc, pe care îl pierdusem odinioară, în viața din România. La scurt timp după venirea în Israel am descoperit comunitatea vorbitorilor de limbă română și ziarele israeliene în această limbă. Apăreau atunci cotidiene, care au devenit cu timpul săptămânale, cu profil mai larg și mai divers. Pentru că mă consider o fire iubitoare de comunicare, am reușit la scurtă vreme să-mi fac mulți prieteni, printre care ziariști și scriitori israelieni de limbă română. După ce am reușit să cunosc realitățile israeliene și, să mă obișnuiesc cu nouă mea viață, m-am gândit să mă întorc, cât de cât, la vechea mea profesiune - jurnalismul. Am început să colaborez la unele publicații israeliene de limbă română.Am descoperit că în Israel se găsește o comunitate mare de originari din România, care a avut o importantă contribuție la întemeierea și construcția Statului Israel. Multe orașe israeliene, astăzi înfloritoare, au fost întemeiate de emigrația evreiască din România, care a avut o contribuție semnificativă în toate domeniile vieții israeliene.Această comunitate, care este profund legată de realitățile și cultura din Israel, mai păstrează limba română, nu numai în vorbirea curentă, dar și ca

expresie literară. Scriitorii israelieni de limbă română, poeţi şi prozatori, călătoresc adeseori spre locurile unde s-au născut și au crescut, sunt interesați să cunoască noutățile literare din România, urmăresc publicațiile literare și multiplele traduceri în limba română din literatura lumii. Acești scriitori au creat în Israel o literatură specifică, bazată pe întâlnirea a două culturi. Prozele scurte, romanele, poetica, aduc momente de viață, trăiri, personaje care evoluează în realitatea israeliană cu ecouri și amintiri din țara de origine. În decursul anilor, prin întâlniri, prin lecturi, prin vizite, am cunoscut un Israel modern, care adoptă toate rezultatele tehnologiilor moderne. La 70 de ani de existență, într-o lume divizată de grele încercări, Statul Israel se poate mândri că a traversat cu reușită toate intemperiile istoriei. Așa cum am afirmat de mai multe ori, sunt un om împovărat de ani sau, cum se spune, „o respectabilă doamnă”, care este încă în stare să înceapă ziua cu bucurie privind albastrul cerului, legănarea ușoară a crengilor din copacul Jacaranda, care se vede prin fereastra camerei mele. Îmi place, mai ales, să știu ce se întâmplă în lume, îmi place universul cărții și, din când în când, obișnuiesc să-mi șoptesc frânturi de poezie, numai pentru mine, ca să-mi dau curaj, să alung umbre de melancolie. Am străbătut un drum lung, mereu cu alte și alte repere. Am cunoscut oameni, locuri, fapte. Mi-am însușit un dinamism, prin care reușesc mereu să adopt un punct de vedere nou, mereu la zi. Este o mare șansă să pot continua profesiunea de jurnalist, pe care am practicat-o aproape 70 de ani, începând din 1948 și, căreia i-am rămas devotată pe viață. Fiecare are propria singurătate, propriile sale dezamăgiri și, bineînțeles, am și eu propria mea singurătate, pe care mi-am asumat-o. Mă apăr prin mici bucurii cotidiene, prin prietenia celor din jur. De aici îmi trag puterile și merg înainte, chiar așa, împovărată de ani. Dar, spre regretul meu, "Ani lo yodaat tov ivrit"..."Dezamăgită?", m-a întrebat un prieten. "De multe ori!", i-am răspuns. Avem suficiente momente când ne lovim de prostie, orgolii, egoism și, vai, de invidie, acest oribil sentiment. Dar, îmi dau seama că sunt, de fapt, un om norocos. Har Domnului, am ieșit cu viață din încrucișări de drumuri, nu întotdeauna agreabile. Acum pot privi înapoi fără mânie, pot oferi vieții un zâmbet îngăduitor.

Anul 2018, anul în care comemorăm 70 de ani de la înființarea statului Israel, mă predispune și pe mine, între alte nostalgii, la frumoase amintiri ale unor concerte și interpreți de neuitat.

Statul Israel se evidențiază în toate domeniile, tehnic, social, economic, educațional și, nu în cele din urmă, muzical. Este bine știut că noi, poporul evreu, avem o adâncă înclinație spre muzică și o mare iubire față de ea. Nu puțini compozitori, dirijori și interpreți de muzică din toate domeniile și în special cel al muzicii clasice, cunoaște poporul nostru: atât instrumentiști de renume cât și interpreți vocali de neuitat, pianiști ca Arthur Rubinstein, violoniști ca David Oistrach, Yehudi Menuhin, Jascha Heifetz, Isaac Stern, Itzhak Perlman, Bronislaw Huberman, Mintz și mulți alții, dirijori ca Leonard Bernstein, vocaliști ca Josef Schmidt dar lista e prea lungă pentru a-i aminti pe toți. Și încă nu am amintit de "hazanut", muzica noastră liturgică, a cărei influență asupra altor genuri de muzică e unanim recunoscută și unde numărul "hazanimilor" talentați și de renume e nesfârșit. Chiar și vestitul tenor Enrico Caruso mergea de multe ori vineri seara la sinagogă pentru a-și îmbogăți repertoriul cu sublima muzică lirică a rugăciunilor și cu coloritul vocilor hazanimilor.

În cei 70 de ani în țară am fost un asiduu auditor de muzică clasică, sau mai bine zis un participant neobosit și fără de saț al unui număr respectabil de concerte, tot timpul înfometat de muzică clasică, simfonică, de interpreți și arta interpretării, de dirijori și arta dirijorală. Toate acestea m-au transformat în mod autodidact într-un bun cunoscător al acestui gen de muzică.

În rândurile următoare voi descrie amintiri de la un concert de neuitat, unul dintre cele mai frumoase concerte pe care le-am audiat în țară. Era în anul 1954. În acest an, celebrul violonist Jascha Heifetz a venit în țară pentru a da un recital la Ierusalim. Au trecut 16 ani înainte de a reveni în Israel, la 18 mai 1970, iar în program avea concertul dublu de vioară, violoncel și orchestră al lui Johannes Brahms, la violoncel interpretând Gregor Piatigorsky, unul din cei mai buni violonceliști din lume la acea vreme. Știrea s-a răspândit cu iuțeala fulgerului. Duminică 18 mai seară, Heichal Hatarbut din Tel Aviv a fost pavoazat în cinstea lor, scena fiind împodobită cu flori minunate. Heifetz a apărut din culise în mijlocul unui ropot prelungit de aplauze puternice. Apoi s-a așternut o liniște completă. Nici un tușit și nici măcar un foșnet. Orchestra a început cu frumoasele, magnificele, sublimele sunete, pe care numai Brahms a fost în stare să le creeze și imediat după ele a început duelul vioară-violoncel.

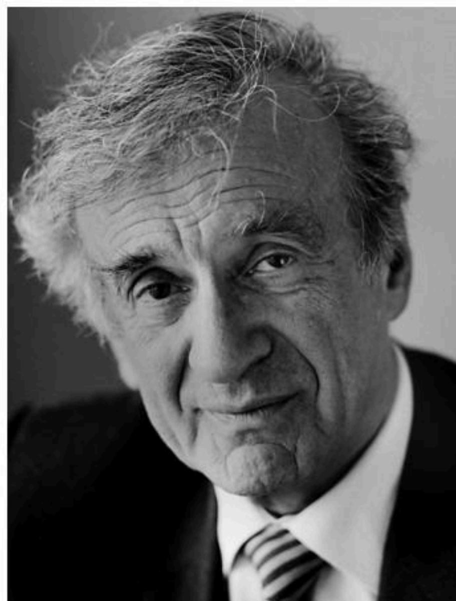
În sală toți erau emoționați la culme. Vioara lui Heifetz și violoncelul lui Piatigorsky se întreceau în virtuozitate și cucereau sala. Lumea își amintește ce spunea marele violonist Fritz Kreisler despre arcușul și vioara lui Heifetz: "putem arunca la gunoi viorile noastre"! Sala se află sub vrajă. Începe partea a doua, adagio. Instrumentele parcă respiră, încet, gingaș, duios. E sublim, magnific și o spun chiar dacă mă repet. Fiecare om din sală se simte norocos că a putut obține un bilet. Începe partea a treia vertiginos, triumfal și, secundă de secundă ritmul crește, se accelerează ajungând la apogeu și se termină în ropotele prelungite ale aplauzelor care zguduie sala. Lumea va ține minte mult timp acest concert!!

Mai sunt două luni până la Ziua Independenței. Astăzi am participat la căminul de zi unde își petrece soacra mea diminețile, la sărbătorirea zilei ei de naștere, împreună cu alți colegi născuți în luna februarie. Toți sunt ca vârstă între 80 și 90 de ani. Animatorul serbării a ținut să spună câteva cuvinte festive dedicate anului aniversar al țării, salutând generațiile sărbătoriților, oameni care au participat (cei care se aflau în țară) la întemeierea statului și construcția sa în anii de pionierat. Spunea animatorul 'ar fi crezut cei din generația de acum 70 de ani că țara noastră va ajunge unde a ajuns?' și se gândea desigur la aspectele pozitive. Și avea dreptate. Cine și-ar fi imaginat acum 70 de ani, că poporul risipit și prigonit din care o treime pierise în cenușa Holocaustului își va aduna forțele pentru a dobândi o țară în locul de unde plecaseră în exil strămoșii noștri acum 2000 de ani? Că această țară va rezista și va învinge în șapte războaie succesive? Că va deveni o putere tehnologică și științifică, un centru de cultură și educație, un loc în care o mare parte din cetățeni se simt destul de bine pentru a-l poziționa în statistici ca fiind cel mai fericit din lume?

Avea dreptate, dar nu spusese decât jumătate din adevăr. Nu îl acuz, era un moment festiv. Dar moneda are două fețe, și pot fi puse și altfel de întrebări. Și-ar fi închipuit întemeietorii statului Israel, că după 70 de ani de existența, încă nu am reușit să transformăm armistitiile în pace și că nu le mai putem promite nici copiilor și nici nepoților că nu vor mai trebui să presteze serviciu militar? Că un președinte al satului va sta la închisoare pentru viol, și un prim ministru pentru delapidare, că o mare parte dintr-o generație întreagă de politicieni se află în achete pentru corupție? Că valorile democratice ale statului se află sub atac și în eroziune tocmai din partea celor care ar trebui să le promoveze și să le apere? Că o parte a populației va încerca să impună celorlalți modul lor de viață pe care generațiile precedente l-a păstrat cu fermitate, dar și cu compasiune și toleranță? Că poporul care a fost prigonit, exilat și marginalizat în 2000 de ani de istorie va închide ochii și granițele la suferințele altora și îi va condamna la exil în loc să le ofere adăpost?

A 70-a aniversare este un moment festiv. Dar festivitățile trebuie să dureze doar o zi sau două, și ele nu se pot limita doar la cântece, dansuri și parade. Sionismul este un mod de viață, înseamnă tradiție și valori care trebuie trăite. Realitatea - și poate nici asta nu ar crede întemeietorii - este că deși țara evreilor există de 70 de ani și deși porțile sunt astăzi deschise pentru majoritatea dintre ei, mai mult de jumătate din evreii lumii au ales să nu trăiască aici, și chiar și o parte dintre cei ajunși sau chiar născuți aici decid să plece în alte locuri. Poate că este firesc, poate că este un semn bun. Poate că suntem condamnați la un sionism etern, și poate că acesta nu este un lucru așa de rău în lumea deschisă și periculoasă în care trăim. Oricum, cred că cei care trăim aici trebuie să rezistăm instinctelor nationalistice și mistice, miturilor de superioritate, tendinței de a dicta vecinilor cum să-și trăiască viața. Un Israel tolerant și democratic, în care cei diferiți se pot simți acasă, în care toți evreii își pot trăi evreitatea cum doresc, în care toți cetățenii pot fi ceea ce sunt cu șanse egale de a fi fericiți - acesta cred că este modelul pe care l-au avut în minte cei din generația intemeietorilor.

IN MEMORIAM

Elie Wiesel – **(1928-2016)** filosof umanist, activist în domeniul drepturilor omului, născut într-o familie de evrei din România, supraviețuitor al Holocaustului.

"Cred că ştiţi ce ar fi însemnat pentru mulţi dintre noi în acei ani să realizăm că lumea ne ascultă. În acea vreme, cei care erau acolo s-au simţit nu numai torturaţi, ucişi de duşman, dar şi de ceea ce noi considerăm că a fost tăcere şi indiferenţă din partea lumii", spunea Elie Wiesel.

Împotriva acestei indiferenţe a luptat Elie Wiesel întreaga sa viaţă. Ridicat în adolescenţă, împreună cu familia, din casa de la Sighet şi deportat în lagărele din Polonia, a reuşit să supravieţuiască ororilor şi a vrut apoi ca întreaga lume să afle despre ele. A scris numeroase lucrări despre Holocaust, studii iudaice, eseuri politice şi religioase. Cea mai celebră, «Noaptea», este o descriere autobiografică despre viața în lagărele de exterminarere naziste. Preşedintele american Jimmy Carter l-a numit în 1978 preşedinte al Consiliului Memorial al Holocaustului iar în 1986 a primit premiul Nobel pentru Pace. Elie Wiesel a avut un rol esenţial în recunoaşterea şi asumarea ororilor Holocaustului în România, ţara sa de origine. A vizitat Israelul în anul 1949.

Jean Ancel - **(1940, Iași, - 2008)**

Istoric evreu, român și israelian, specialist cu renume internațional în istoria României în perioada dictaturii antonesciene și a Holocaustului minorității evreiești din România.

În timpul pogromului de la Iași din anul 1941, la vârsta de un an, a fost salvat fiind ascuns într-un subsol. Tatăl său a supraviețuit trenului morții, dar 27 membri ai familiei sale au fost asasinați în acest masacru. Jean Ancel a început studiile istorice la Universitatea Alexandru

Ioan Cuza din Iași de unde a fost exmatriculat în anul 1959, pentru că a cerut să emigreze în Israel. A ajuns în țară în anul 1963 și și-a continuat studiile la Universitatea Ebraică din Ierusalim, unde a obținut un master în istorie universală în anul 1972 și unul în arhivistică în anul 1974 iar apoi, în anul 1977 a primit titlul de Doctor în istorie cu teza „Evreii din România în perioada dintre 23 august 1944 și 30 decembrie 1947.”

A lucrat ca editor și prezentator de știri la radio Vocea Israelului în limba română.. Ancel a îndeplinit funcția de cercetător principal la Institutul Yad Vashem din Ierusalim și colaborator stiințific la Muzeul Holocaustului din Washington, SUA, fiind recunoscut ca unul din cercetătorii importanți ai istoriei evreilor din România.

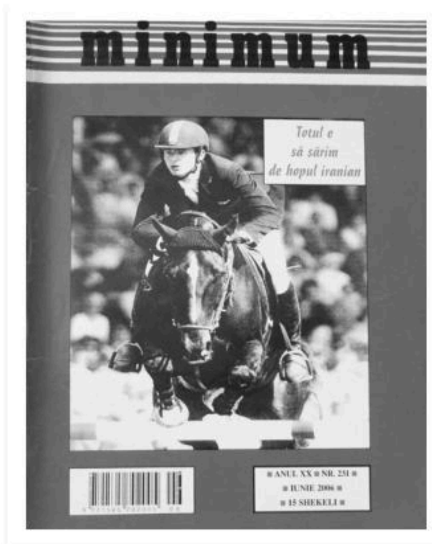
A editat 12 volume cu documente originale despre Holocaustul din România, tratate despre Transnistria 1941-42, pogromul de la Iași, problema evreiască (din România) 1933-1944, istoria Holocaustului în România și altele.

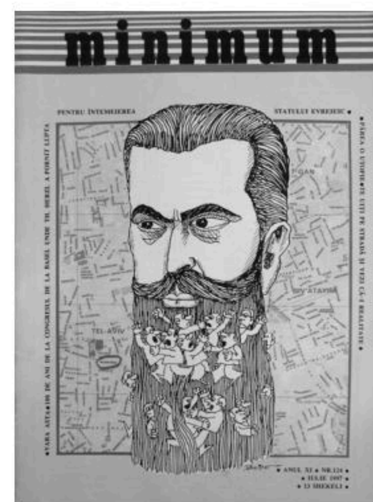
Studiile sale au schimbat percepția despre rolul României în Holocaust, arătând că România lui Antonescu nu numai că a participat dar a și executat în mod independent genocidul evreilor pe teritorului Basarabiei, Bucovinei și a Ucrainei în cadrul planurilor de purificare etnică „Curățirea terenului”. Documentele din arhivele din România care au fost deschise în 1994-1995, au confirmat datele cunoscute anterior din arhivele naziste, mărturiile supraviețuitorilor și transcripțiile proceselor crimelor de război.

Al Mirodan (1927-2010)

Ziarist, publicist, dramaturg. Editorul Revistei MINIMUM (*)

Exact la vârsta de 50 de ani dramaturgul şi ziaristul Mirodan părăseşte România ca să emigreze în Israel. Este anul 1977. La numai patru ani după războiul de Yom Kippur situaţia de aici era tulbure, pe plan politic, economic, militar. Israelul anexase Golanul şi peninsula Sinai generând o nouă geografie şi noi conflicte internaţionale. În Eretz existau mulţi imigranţi din România care digerau cu greu limba ebraică, oameni avizi de ştiri şi informaţii la zi accesibile în limba natală. Mirodan detectează potenţialul ziaristicii de limbă română şi în mod firesc continuă meseria pe care o practicase în România.

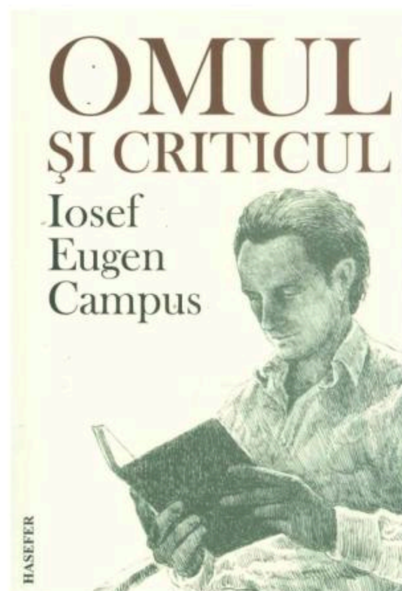
Zece ani mai târziu, la 1 aprilie 1987 apare primul număr al Revistei Minimum, cea care va deveni timp de 23 de ani lectura de căpătâi a intelectualității Româneşti din Israel. Cu 276 de numere mensuale, Minimum, departe de a fi o scriitură minimalistă aşa cum o anunţa numele, devine treptat un monument literar şi cultural. Este o performanţă în care o singură persoană produce, respiră şi se contopeşte cu opera sa, practic unică în ziaristică. Din culisele revistei, Mirodan menţine legături cu personaje influente ale culturii evreieşti ca de exemplu: Aharon Appelfeld, Nina Cassian, Geo Şerban, Soţii Juster, Norman Manea, poetul Andrei Fischof. Publică pe Efraim Kishon, Carol Feldman, Leon Volovici, Dorel Dorian, Gabriel Liiceanu, Lucian Herscovici, Getta Berghoff, Shaul Carmel etc., lista fiind inepuizabilă. În ultimul număr, 276, cel de rămas bun de la Mirodan, datat aprilie 2010, colaboratoarea sa Sanda Peri scrie astfel:

"Minimum a fost o tribună pentru polemici, o scenă de relatări semnificative care ne interesează pe noi israelienii, noi cei din România, o revistă de opinie şi atitudine." Gazeta era bazată pe mecanismul de a stârni interes, pe dreptul la replică. Revista era făcută aproape integral de Mirodan şi de Sanda Peri. Îmi aduc aminte cum părinţii mei aşteptau cu interes apariţia revistei, lună de lună. Apreciam umorul, caricaturile și bășcălia pe care o făcea Mirodan de politiceni, corupţie, ignoranţă. Zoltan Terner despre Mirodan, citat: "*Nu era pasionat de abstract; ca şi Goethe avea credo-ul "Caută viaţa şi nu literatura"*, pe care o voia vie şi palpabilă, era un sceptic înzestrat cu credinţe limpezi şi luminoase. Mirodan nu comenta, ci arăta cu degetul. Voia să ştie ce e nou în "tribul" românesc. Nu agrea adjective. Era un luptător dublat de un visător". Gina Alcalay despre Mirodan*: "Creaţia lui Mirodan a fost rezultatul talentului sau excepţional, vastitatea cunoştinţelor sale în toate domeniile, a hărniciei, a seriozităţii, a muncii acerbe... faţete care nu se văd la prima vedere, umbrite de luciul peniţei sale sprinţare."*

Încet, încet, Minimum se impune ca un monument cultural, o frescă a vieţii şi a problematicii care frământă pe evreii români în integrarea lor în spaţiul israelian. El produce o istorie a prezentului care glisează în timp. Un comentator special este regretatul Iosef Eugen Campus care scrie astfel: "Eu am apărut în toate cele 200 de numere, timp de 16 ani. Minimum este un fenomen, un eveniment literar dacă ţinem seama de condiţiile în care apare presa de limbă română aici în Israel. Iar şeful Mirodan este un dramaturg strălucit, un umorist inteligent şi fin. Un istoric şi critic literar, un gazetar instinctiv care produce ceva excepţional. Îmi aduc aminte când a publicat cronica mea la "Timpul galben", Mirodan mă sună la telefon şi îmi spune: Domnu' Campus, să ştii că te atacă, te atacă serios, o să fie scandal! Şi era o bucurie triumfătoare în glasul lui, a gazetarului care şi-a atins scopul."

(*) Adrian G - fragment din "Al. Mirodan şi revista Minimum – o istorie a prezentului"
articol apărut în "Jurnalul Saptămânii"
Noiembrie 2017

Iosef Eugen Campus **(1915-2012)**

În viaţa mea am avut trei mari iubiri:
dragostea de viaţă, dragostea de oameni şi,
în special, de tineri, dragostea de idei şi de cărţi!

Dr. Iosef Eugen Campus şi-a împărţit viaţa între activitatea de profesor şi cea de critic literar. În anii cei grei, 1936-1948, a fost profesor şi apoi director la Şcoala de băieţi a Comunităţii Evreieşti de Rit Spaniol din Bucureşti, iar ulterior a predat limba şi literatura română la colegiul ,,Sfântul Sava". După mutarea în Israel, în 1960, a predat limba franceză la un liceu. Dintre lucrările sale, amintim:
Literatura pentru copii - studiu critic, 1939; Peştera Regelui David - Legende cu teme din folclorul ebraic, 1942; Istoria evreilor în epoca răsăriteană, 1944, şi Istoria evreilor în epoca apuseană, 1944; Fiii exilului - studiu critic, 1944; Un experiment pedagogic: încadrarea copilului în viaţă, 1945; N. D. Cocea, un maestru al pamfletului literar, 1956; Deschizând noi orizonturi, însemnări critice, 2001; Prozatori ebraici, 2004. Colaborează şi la numeroase volume colective, printre care: Generaţia confuntărilor, redactată de Solo Har, 1997; Scriitori israelieni de limbă română- Proză. Teatru. Eseu, 1998; intâlniri la Ierusalim, 2001. Vor apărea postum: 1939-1940 Corespondenţe. 1936-1938 Jurnalul unui profesor la Şcoala Comunitătii Evreieşti de Rit Spaniol.

Shaul Carmel a ajuns să fie un poet autentic, de mare forţă. L-am putut aprecia de-a lungul activităţii sale creatoare, an de an. S-a eliberat de poezia lozincardă. Pasul hotărâtor l-a făcut odată cu volumul "Poezii de nerostit", iar ceva mai târziu a preluat, din tradiţia ebraică, forma psalmilor, dându-le o structură nouă, potrivită timpurilor noastre. În ultimii ani, a lansat, împreună cu poetul român de la Iaşi, Adi Cristi, un experiment literar interesant: "Tripla provocare". Anul acesta, pe când se lupta cu boala, internat în spital, a avut totuşi bucuria de a primi ultimul său volum de versuri, de-a dreptul impresionante, "Când se strâng vulturii". Ce poate fi mai satisfăcător pentru un mare poet pe patul de moarte decât conştiinţa că a mers necontenit pe o cale artistică justă. Până în ultima clipă a vieţii. Fie-ţi amintirea binecuvântată, prietene Shaul Carmel!

Iosef Eugen Campus – extras din elogiul "A murit Shaul Carmel" (2011)

I. Schechter (1934-2007)

Ne-a fost dat, de parcă am fi primit o pedeapsă cumplită, să aflăm în ajun de Sucot de moartea fulgerătoare, pe stradă, a admirabilului nostru prieten

I. SCHECHTER

umorist şi gazetar stralucit, unul din talentele cele mai de seamă ale scrisului evreo-român. A fost, de la începutul începutului, alături de noi, înfruntând nu puţine riscuri, a rămas alături de noi, necontenit, de-a lungul anilor şi decenillor, onorând paginile revistei cu spiritul său unic şi va rămâne alături de noi atâta vreme cât va trăi "Minimum". Îi rugăm pe Malica, soţie, pe Gad, fiu, şi pe ceilalţi membri ai familiei, ca şi pe colegii de la "Ultima oră", să primească îmbrătişarea noastră. Redacţia revistei "Minimum" Noiembrie 2007 AL. MIRODAN

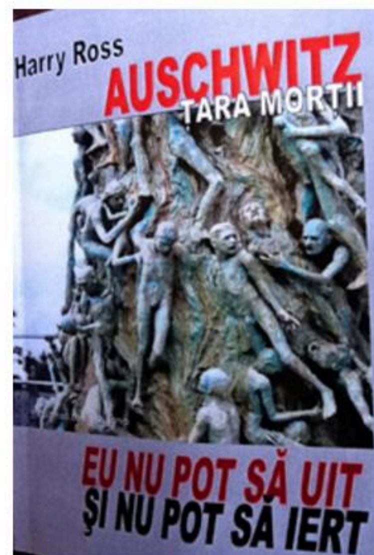
Vorbind de unul singur *)

Într-o zi, nu demult, m-am pomenit vorbind singur pe stradă. Pur şi simplu mergeam si polemizam cu mine însumi de parcă eu eram cel puţin doi inşi. Nu mi-am dat seama că nu am un interlocutor, totuşi îl contraziceam şi chiar puţin a lipsit ca la un moment dat să-l pocnesc. Drept să spun, m-am enervat pentru că mi-am amintit că numai bătrânii senili vorbesc singuri. Or, eu nu mă consider bâtrân oricât mi-ar înainta etatea. Este o ambiţie de-a mea. N-am fost destul de tânăr in tinereţe - de aceea, măcar acum, când nu mai trec printre cei tineri, ţin să fiu tânăr. Port cămăşi colorate şi pantaloni jeans, deşi sufăr fiindcă încap greu în ei, cu colacii de grăsime pe care îi am pe corp. Flirtez cu femeile tinere, le dau impresia că le tracasez sexual, ştiind că ele ştiu că nu riscă nimic. Am fost atent la ceea ce spun când vorbesc singur şi am constatat că nu spun lucruri prea interesante. De obicei vociferez contra situaţiei. Am eu ce am cu ea. Mă cert cu guvernul, cu opoziţia, cu riscurile din viitor şi chiar cu şansele, din trecut. Câteodată mă răstesc la America în persoană, cât e ea de mare. Îi reproşez că nu ţine totdeauna cont de interesele noastre vitale - mai ales că noi nu avem vreun interes care să nu fie vital. Dar când vorbesc singur, mă cert şi cu persoane din anturajul meu personal. De exemplu, îi atrag atenţia unui prieten că este ingrat faţă de mine. Chiar dacă nu are motiv să-mi poarte recunoştinţă fiindcă nu i-am făcut nici un serviciu, el ar trebui să-mi poarte recunoştinţă pe credit şi nu să aştepte mai întâi un serviciu de la mine. Unei prietene i-am reproşat că nu răspunde avansurilor mele. Recunosc că nu i-am făcut nici un avans, dar nici ea nu mi-a dat a înţelege că, dacă i-aş face avansuri, ea le-ar accepta. Sigur că ar fi mai bine să am cu cine să duc o conversaţie şi să nu fiu nevoit să vorbesc de unul singur cum a vorbit Robinson Crusoe. Pe de altă parte, când vorbeşti singur eşti sigur că cel puţin tu te auzi şi că nimeni nu te contrazice.
În lumea de azi, acesta este un mare avantaj.

---

*) **I. Schechter**, din vol. „Cea mai mare ţară mică", Editura „Bicurim", 2005

Harry Ross *"Uneori reuşesc să străpung bezna pentru ajunge la literele cu care să transcriu gândurile mele rebele… "*

Harry Ross este unul din puținii supraviețuitori din lagărul de exterminare de la Auschwitz-Birkenau. A supraviețuit ororilor, deşi şi-a pierdut familia, și-a deteriorat sănătatea și și-a tatuat pe suflet pentru totdeauna nedreptatea facută lui și semenilor săi de alți "oameni".Este acum liderul unui trib mare, cum îi place să spună despre familia lui de acum, plină de copii şi nepoți, mândri de tatăl și bunicul lor. A publicat zeci de carți și articole, sute de aforisme. Stabilit la Naharya - Israel.

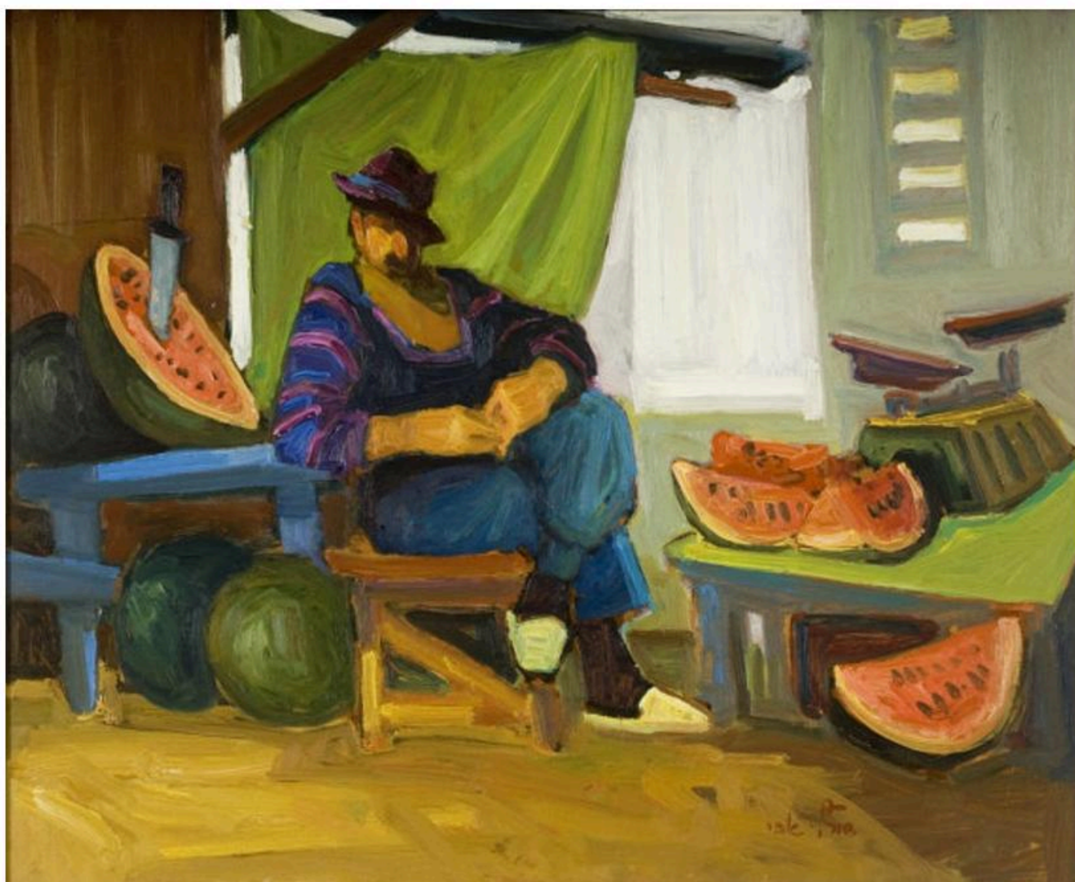
Harry Ross, omul care a supravietuit în ,,Fabrica Morţii,, (fragmente) autor : Mihai Robert Matei

Când a fost eliberat de la Auschwitz, (cel mai eficient şi sinistru instrument criminal al Soluţiei Finale din doctrina lui Hitler), Harry avea 30 de kg, trecuse printr-un tifos exantematic, boală pe care a învins-o fără tratament şi fără hrană. A fost eliberat mai mult „mort decât viu", era o legumă, care în ciuda faptului că nici măcar nu putea să stea în picioare, mărturiseşte că în lagăr şi-a găsit credinţa în Dumnezeu şi, tot acolo, a învăţat să preţuiască viaţa. A stat trei luni de zile într-un spital de recuperare din Germania până ce a putut călca din nou pe proprile sale tălpi. Apoi s-a întors în România unde nu a mai găsit pe nimeni. Acasă autorităţiile nu au ridicat în cinstea eroismului său un „Arc de Triumf", ba mai mult a trebuit să îşi înceapă viaţa de la zero. Rămăsese orfan de ambii părinţi şi singura lui alinare a rămas unchiul său David Nussbacher, originar din Baia-Mare cu care fusese închis la Auschwitz. Acesta de profesie bijutier-ceasornicar, după ce s-a întors acasă şi-a găsit o parte din averea îngropată şi-a redeschis magazinul şi l-a „înfiiat" pe Harry. La învăţat tainele meseriei de ceasornicar şi i-a oferit un cămin. Dar odată ajuns în România, Harry nu a vrut să povestească nimănui prin ce a trecut. A ţinut toată durerea în el, pentru că a fost un capitol atât de negru din viaţa lui, de care nici măcar odată nu a mai vrut să audă. Apoi a devenit ziarist şi a scris foarte mult la săptămânalul „Viaţa Sindicală" din Bucureşti. A scris mii de rânduri pentru ziarele vremii şi a coordonat activitatea culturală din regiunea Banatului. A fost secretar literar, iar în 1976 a emigrat în Israel, unde a devenit din nou ceasornicar, iar mai târziu scriitor de success necenzurat. Harry Ross este de părere că „uciderea a şase milioane de oameni este cea mai mare crimă comisă în istorie împotriva unui popor lipsit de mijloace de apărare. Aceasta nu se poate ascunde sau uita. Cu tot respectul pentru sensibilitatea unora sau a altora, trebuie să povestim în fiecare zi şi cu orice ocazie despre sistemul de ucidere în masă a deţinuţilor de la Auschwitz şi din alte lagăre. A tăcea înseamnă a aproba, a trata cu indiferenţă, a ierta. Am fost victimele unui masacru cumplit. Istoria trecută, prezentă sau viitoare trebuie să ia act şi să spună răspicat celor de acum şi celor ce vin după noi, că Holocaustul este o pată de ruşine pe obrazul unui veac, care se declara civilizat, şi ea nu va putea fi spălată niciodată, în ciuda trecerii timpului sau a negaţioniştilor, care răsar din tenebre, luând apărarea unor criminali de cea mai joasă speţă".

Avi Schwartz

Avi Schwartz s-a născut în București, în 1938.
Familia sa poseda o bogată colecție de artă clasică pe care tânărul încerca să o imite.
În 1947 familia a emigrat în Israel.
Avi a absolvit școlile Shalva și Institul Avni din Tel Aviv. La "Avni" a avut profesori pe celebrii pictori Streichman, Avigdor Steimatzky și Marcel Iancu.

Statul Israel împlinește în anul acesta, 2018, vârsta de 70 de ani. Suntem o țară tânără cu o istorie veche și respectabilă. În Israelul modern avem (o cultură care ni se pare firească precum aerul): arheologie, muzee, artiști, școli prestigioase de artă (de exemplu -Academia Betzalel – la Ierusalim) iar la căpătâi ținem o Biblie care începe acum 5778 de ani, de la facerea lumii. Cel curios să caute simboluri și îndeletniciri estetice se poate delecta chiar din primele pagini ale cărții sfinte. Găsim în Exodul (20.22-26) primele informații care îngrădesc arta care va continua și se va dezvolta până în zilele noastre. Domnul a zis lui Moise: "Să nu vă faceți dumnezei de argint, nici de aur, mie să-mi ridicați un altar de pământ... dacă-mi vei ridica un altar de piatră, să nu-l zidești cu pietre cioplite căci dalta va pângări piatra. Și nu te sui pe altarul Meu pe trepte, ca să nu-ți descoperi goliciunea înaintea lui." Iată în câteva cuvinte simple limitele artei trasate. Atât sculptura de chip în piatră cât și nuditatea sunt interzise din capul locului. În schimb, Domnul preferă daruri scumpe de la omul cu tragere de inimă; citim în Exodul (25.3-37): aur, argint, aramă, tot ce e vopsit în albastru, purpuriu, cărămiziu, pus pe pânză de in subțire. Piei de berbec vopsite în roșu, lemn de salcâm. Podoabe pentru haine: Onix. Și mai vrea un "cort în care să locuiască, în el să fie un chivot de lemn de salcâm, poleit cu aur curat, cu un chenar de aur împrejur. Să aibe verigi de aur la cele 4 colțuri, în ele să fie drugi de lemn poleit cu aur, care să slujească la ducerea chivotului. Pe capacul de aur să faci doi heruvimi de aur bătut, cu aripile întinse acoperind capacul și cu fețele întoarse una spre alta". Apoi are nevoie de o masă pe care să fie pâine și un sfeșnic de aur curat, bătut întreg, dintr-o bucată. Cere să aibă potire în chip de floare de migdal, tot așa să aibă șase brațe. “Să faci șapte candele una deasupra ca să lumineze în față." Iată cum în puține cuvinte, Elochim descrie exact obiectele de cult care vor servi tribul ales. Ce uleiuri și tămâi vor înmiresma cortul său și preoții în incantații. Foarte curând apar și alte necesități practice și estetice. Dar cine este cel ce va executa arta dorită de D-zeu? Iată poruncile sale clar expuse în capitolul "Rânduirea Meseriilor" (31. 2-5): "Am ales pe Betzalel fiul lui Uri, l-am umplut cu duhul lui D-zeu și i-am dat pricepere și știință, să facă lucrări meșteșugite, în aur, în argint și aramă, să sape în piatră, în lemn, și să facă tot felul de lucruri." În final D-zeu decide: "Fața nu vei putea să Mi-o vezi, căci nu poate omul să mă vadă și să trăiască" (Exodul 33.20). Cu aceste dispoziții artistul se va descurca timp de secole. Arta iudaică produce capodopere, hanukiot, mezuzot, sfeșnice, mozaicuri pentru sinagogi sau băile rituale. Cărțile Tanah sunt caligrafiate și luxos iluminate după reguli stricte, păstrate de milenii. Cum animalele nu sunt interzise, mozaicurile rămase din vechime sunt pline de motive florale, de animale domestice, păsări, pești etc. La Huqoq în Galilea, o sinagogă din secolul 5, prezintă un elefant, un animal luat de Noe în arca sa, printre alte animale salvate de la potopul iminent. În evul mediu evreii trăiau în Europa în comunități dense, închise. În Italia, Republica Veneția, independentă pe atunci, permite evreilor să se stabilească în laguna orașului (1516). Districtul numit Ghetto a dat numele generic cartierelor evreiești aflate în lumea creștină. Enclavele evreiești erau separate de oraș prin ziduri și porți

care erau ferecate între apus și răsărit. Cu toate restricțiile, în aceste gettouri o viață bogată spirituală și culturală înflorește. Cu mari eforturi, evreii coonstruiesc sinagogi pe care le decorează cu obiecte de cult și cu o artă care ne încântă. Numeroase colecții și muzee moderne pun în valoare bogăția artei practicate de evrei în evul mediu Din secolul 19 și 20 trebuie pomeniți importanți pictori evrei care folosesc în arta lor motive iudaice. Remarcabili sunt: Modigliani, Haiim Soutine, Marc Chagall, Gottlieb, Pissarro, Gutman, Ianco, Victor Brauner, Sonia Delaunay, Kisling, Baruch Elron,etc.

Admirând arta şi scrisul evreiesc poetul Osip Mandelstam declara în 1914:

"Există o scară de nestrămutat a valorilor, deasupra plictisitoarelor nedreptăți ale veacurilor". Poveștile biblice inspiră și generează o multitudine de producții artistice. Să pomenim statuile lui David și Moshe ale lui Michelangelo, opera Samson și Dalila compusă de Camille Saint Sans, iar Verdi compune pentru opera sa Nabucco, corul sclavilor evrei "Va pansiero sull'ali dorate", care este considerat o capodoperă a genului coral. Literatura și pictura sunt puternic inspirate de limba ebraică, de Exodul condus de Moshe, de căderea Sodomei, de povestea Turnului Babel. Nu se poate concepe artă europeană fără legendele bibliei, facerea omului (Adam și Eva), potopul, prezența îngerilor, a profeților, căderea Ierihonului la sunetul șofarului (considerată a fi cea mai veche așezare urbană fortificată cu ziduri din lumea antică, de multe ori pomenită în Biblie cu numele de ”orașul palmierilor”), etc. Pictorul israelian Baruch Elron produce "Turnul Babel", o transpunere satirică a legendei Biblice. După Potop (Geneza,11) urmaşii lui Noe construiesc oraşul Babilon şi în el un turn imens în care toţi vorbeau o singură limbă şi practicau o falsă religie. Dumnezeu intervine, încurcă limbile, separă şi împrăştie locuitorii turnului peste tot pământul. Turnul va fi ulterior distrus şi răspandirea neamurilor va fi inevitabilă. La Elron, turnul o ia din loc pe cele 8 picioare diferite, denotând rasismul intercultural: iată piciorul gol al sclavului, altul este o proteză, vedem alte picioare în armuri medievale, în pantalonii clasei de mijloc, în cizme soldăţeşti, ba chiar avem şi un pantof sportiv marcat cu marca Adidas. Povestea este veche, dar globalizarea şi consecinţele ei produc o enormă, teribilă plagă, ne sugerează pictorul. Creştinismul adaugă bibliei ebraice un Nou Testament, producând o solidă religie monoteistă, care va genera la rândul ei în două milenii de existență, o cultură înfloritoare care abundă de monumente istorice, alături de literatură, științe, arte vizuale și filosofii profunde, care ne însoțesc și azi, în al III-lea mileniu.

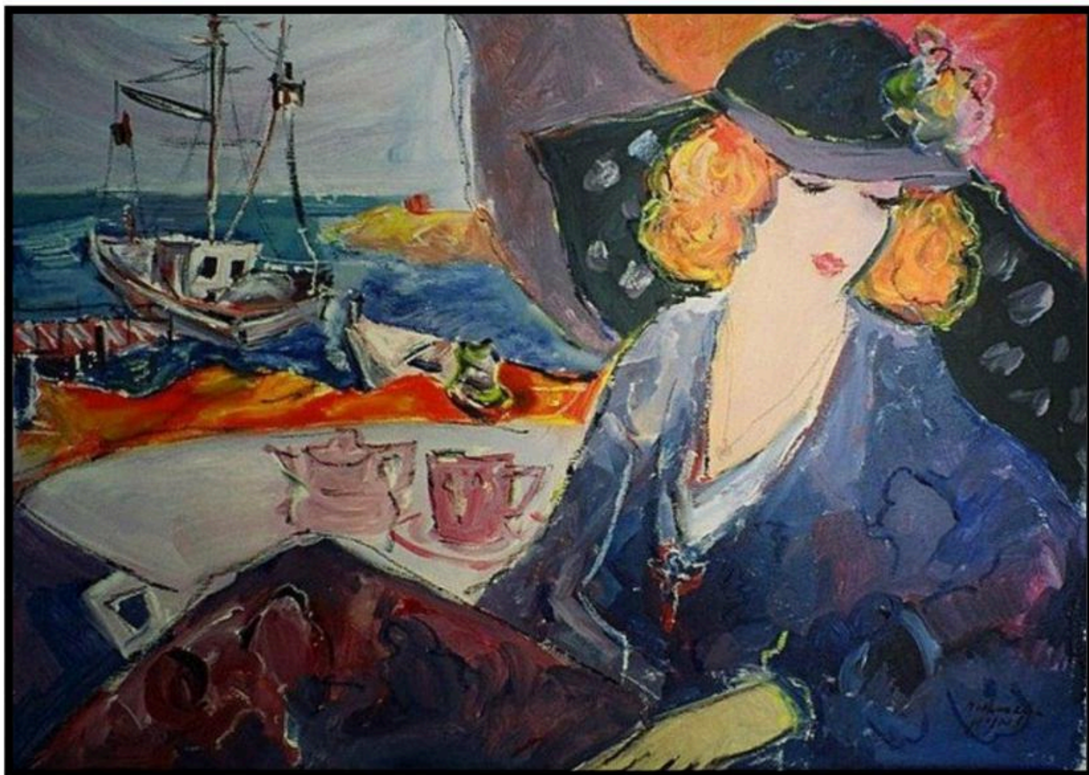
Old Jerusalem Jewish Quarter, street Mosaic of symbols of the 12 tribes of ancient Israel

Lipa Natansohn

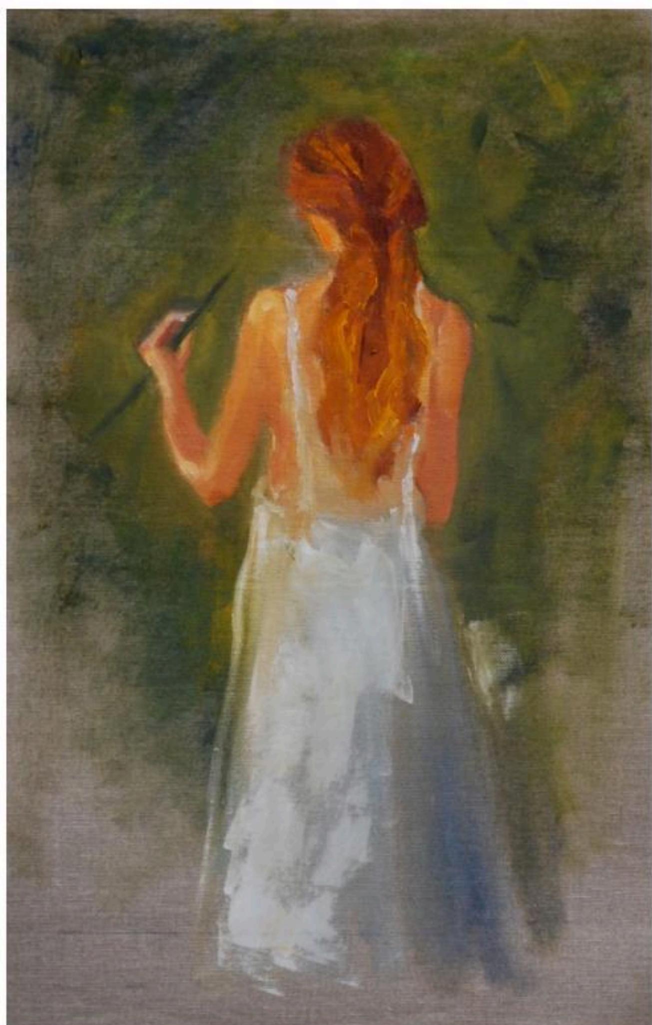
S-a născut la Iaşi în 1935. După absolvirea academiei de arte Bucureşti a emigrat în anul 1967 în Israel unde a dezvoltat o lungă carieră de pictor. Subiectele sale preferate sunt atât motivele evreieşti cât şi Ierusalimul.

Miriam Cojocaru

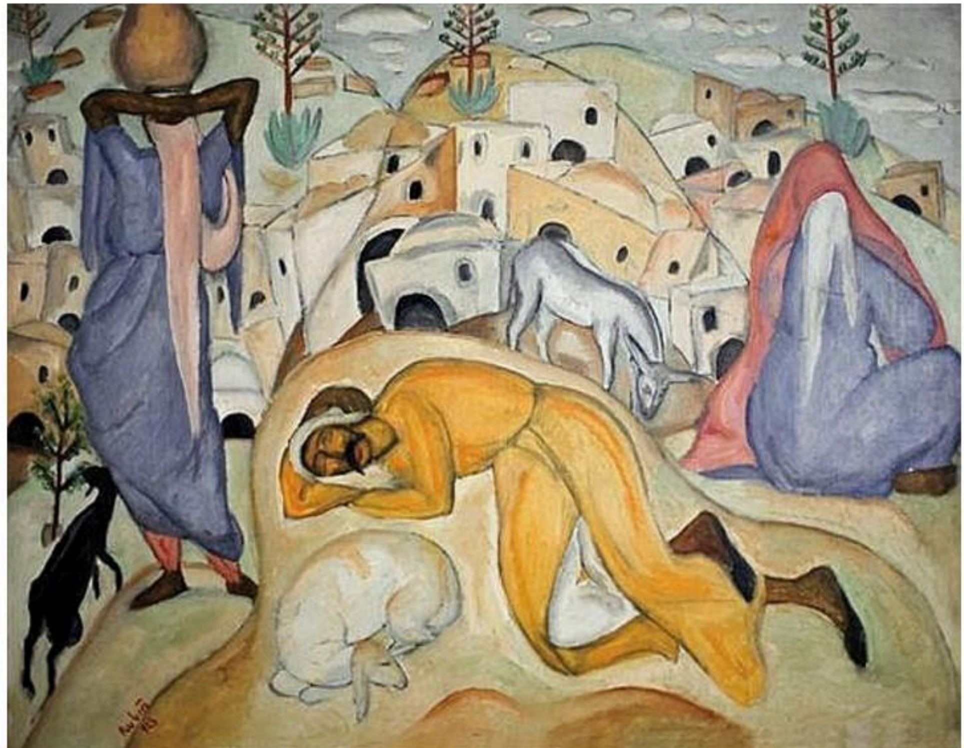
Miriam Cojocaru s-a născut în România în 1945, a emigrat în Israel în anul 1973. Doctor în chimie, a lucrat ca şef de secţie la Universitatea Bar Ilan. A luat lecţii de pictură la facultatea de artă a Universității Tel-Aviv. Au urmat cursuri de specializare cu pictorii Tzwi Tadmor, Jan Rauchwerger şi Ira Reichwerger.
Se dedică picturii figurative, tema sa favorită fiind intimitatea studioului cu sau fără prezenţa unui model. Din 1991 este membră a Asociaţiei pictorilor şi sculptorilor israelieni.

Reuven Rubin (1893-1974)

S-a născut la Galați într-o familie de evrei habotnici care aveau 13 copii. În anul 1912 a plecat spre Palestina ocupată de otomani ca să se înroleze student la Academia de arte Betzalel din Ierusalim. Continuă studii în Franța, la Școală Națională Superioară de Arte Frumoase. După câțiva ani petrecuți în USA se întoarce în anul 1923 în Palestina aflată acum sub mandatul britanic. Va picta cu sensibilitate peisaje biblice, folclor şi portrete de yemeniti, atât evrei religioşi cât și arabi.

Marga Grauenfels

Artă Ceramică

S-a născut la București, a emigrat în Israel, cu familia în 1960. După serviciul militar face studii de interior design și sculptură, ceramica devenind o pasiune pe viață.
Produce o gamă vastă de obiecte funcționale, sculpturale și decorative inspirate de peisajul mediteranean și legendele locale.
Membră a prestigioasei galerii de ceramică Shloushe Shloshim din Neveh Tzedek-Tel Aviv.

Batia Regev

Născută 1944 - București, din 1948 se află în Haifa unde face școala primară. După armata la Nahal este primită în chibutzul Malkia, lângă granița cu Libanul. Din 1971 locuiește și lucrează în Holon. A absolvit Școala de arte plastice Bat Yam. Artist multidisciplinar, curator, produce desene, mandale (simbol spiritual grafic indian, sau budist, reprezentând universul)

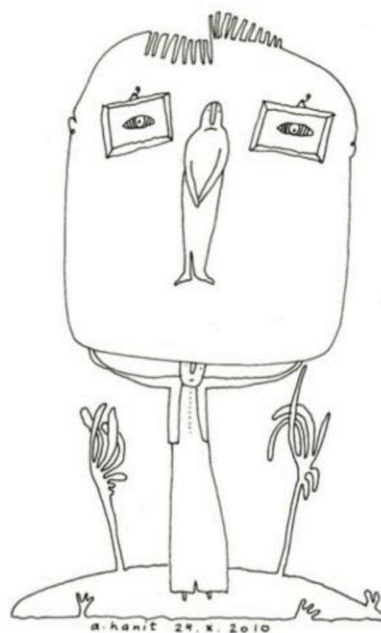

Adriana Moscicki **Dor de țară**

Nu m-am născut aici, dar nostalgia întinderilor nisipoase și-a câmpurilor de portocali
m-a cuprins.
multă vreme nu am ridicat privirea spre pereții albi, scorojiți.
vorbele se insinuau ca un murmur prin vechile cafenele.
fotografii de artiști, scriitori - fâlfâiau în aerul măcinat de un ventilator.
mai erau și cântece prin kibuțuri, fețe arse de soare și priviri senine
sub un cer veșnic luminos.
apoi deșertul m-a invadat cu mii de tufișuri țepoase și flori mici, în culori.
vântul sapă în malurile uscate netezind mereu alte forme, ca o palmă imensă
pe trup iubit.
stâncile se despică și curg, ochi ascunși de apă se tulbură doar la atingeri de guri însetate, în zori.
năluci străbat aburul în tăcere.
doar țipetele păsărilor în înalt te pot smulge din reverie.
diminețile mele erau pline de mierle și papagali verzi, obraznici, iuți și flămânzi.
din sinagoga de alături se prelingeau rugăciuni, valuri-valuri
măsurarea timpului din shaharit, la cântecul copiilor din heder și aravit.
între ele viață tumultoasă, efluvii de humus, cafea și claxoane, alergare de câini și șacali
hămesiți, înflorire de eucalipți.
marea
malul înalt în care săpam după cioburi de amfore și broasca țestoasă mâncată de ciori.
din dealul lui Napoleon am văzut linia blocurilor noi-skyline
și flori, spini, arici, vizuini
cele mai frumoase poeme le-am scris în cap printre țâșnitori ascunse în iarbă
curcubee
migdali decupați în cer
măslini cu fruct amar
prunci mișunând cu baloane
soldați-copii cu armă pe pulpă și sandale
și te-am trăit
în vâltoarea știrilor, alarmelor,
rachetelor, helicopterelor ce zdruncină tavanul
cu furie, teamă și pumnii strânși
în explozia autobuzelor
și râsul vieții în stradă
Itzhak Rabin, Amos Oz, diamante și o mare
întindere de iubire de care nu te poți despărți
copleșitoare o porți în tine
cu toate dezamăgirile și tristețile,
o viață.

Samy Briss

Samy Briss s-a născut în România în 1930. A studiat la Academia de Arte Frumoase din București. A emigrat în Israel în 1960. Pictează (se află în prezent la Paris) în stil suprearealist și neo-primitiv nostalgic.

Moris Manes

Născut 1932 la Ștefănești jud.Botoșani. 1956 - absolvent al academei de artă "Nicolae Grigorescu". 1958 - se stabilește în Israel - 1960 profesor conferențiar de istoria artelor 1965 - se dedică exclusiv picturii de șevalet, organizând numeroase expoziții personale și de grup, în țară și peste hotare. 1967 - inițiatorul și făuritorul "Galeriei municipale de artă" în orașul Hertzlia

Anath Hanit

M-am născut la Timişoara în 1947. În 1963 am emigrat cu familia în Israel. Născută Aniko Weiss, am adoptat mai târziu numele Anath Hanit. Am absolvit secţia de graphic design la Academia de Arte "Bezalel", din Ierusalim. Am continuat studiile de pictură la Tel Aviv şi Paris (1971-72) şi timp de mai mulți ani am participat la atelierul de gravură de la "Centrul Uniunii Artiştilor" din Tel Aviv. Lucrez în mai multe domenii: desen, ilustraţie, graphic design şi fotografie. Sunt membră a Uniunii Pictorilor şi Sculptorilor şi a Uniunii Ilustratorilor din Israel. Printre altele, am făcut design şi ilustraţii de afişe, cărţi pentru copii, coperte de CD. Am creat o colecţie numita "SMILELINE", care include felicitari, hârtie de ambalaj şi alte articole de papetărie. Un alt proiect a fost design şi ilustraţii pentru un calendar pentru "Pachachaca", o organizaţie de caritate olandeză din Peru, pentru ajutorarea copiilor nevoiaşi. Recent am început să colaborez cu o agenţie de ilustratori din Beijing. Sunt citadină, locuiesc în centrul Tel Aviv-ului, dar iubesc natura şi sunt preocupată de poluarea mediului înconjurător, ceea ce am exprimat prin ilustraţii pentru Greenpeace Israel. Am avut numeroase expoziţii personale şi particip des la expoziţii de grup. Ultima mea expoziţie personală, din octombrie 2012, "Coffee Break", cu cincizeci de desene şi fotografii, continuă să fie expusă la Tel Aviv. Fac des plimbări matinale pe malul mării, având mereu cu mine carnetul de schiţe, aşa încât pot să pun pe hârtie orice idee, oriunde m-aş afla. Toate lucrările mele pornesc de la mici desene prin care captez o imagine, o impresie, o idee. Acesta este primul stadiu al creaţiei mele artistice. În centrul creației mele stă omul, prins în jocul relațiilor și sentimentelor. Umorul, chiar grotescul, sunt trăsături caracteristice ale lucrărilor mele.

Silvia Ghinsberg

S-a născut în România în 1937. A absolvit liceul de artă Tel Aviv şi a studiat sculptură la Institutul Avni, şi decorul de scenă. Este profesor, pictor, sculptor, litograf. Predă arte şi este membră în Asociaţia Pictorilor şi a Sculptorilor din Israel. Penelul dânsei este energetic şi liber să navigheze între pictura figurativă, peisaj sau natură moartă.

În copilărie am avut colegi care nu se deosebeau de ceilalți copii în jocurile noastre pe strada prăfuită, îngropată de întunericul comunist. De la o zi la alta familiile de evrei au emigrat în Israel și apoi nu am mai știut nimic de ei. Același lucru s-a întâmplat și cu familiile de sași. Contactul direct cu lumea evreieasca a rămas acolo.

Apoi lecturile, ororile celui de-al doilea război, evenimentele din Orientul Mijlociu de la sfârșitul anilor '70 s-au adăugat contactelor mele cu subiectul evreilor.

Romanul lui Feuchtwanger Balada Spaniolă (Evreica din Toledo) devine una dintre primele lecturi de suflet în anii adolescenței.

În primul an de liceu s-a întâmplat să sărbătoresc Revelionul împreună cu alți colegi. Conform obiceiurilor din acea vreme ne întâlneam pe la casele prietenilor, cu acceptul părinților. În Sibiu le numeam chefuri, în București ceaiuri.

În acel an de care vorbeam, am petrecut noaptea întâiului an într-o locuință aparținând sinagogii din Sibiu, nu departe de Gara Mare. Într-un ritual nescris ne aranjam să fim număr egal de fete și băieți. Fiecare venea cu platouri de mâncare, de prăjituri, băuturi etc. Părinții gazdei nu stăteau cu noi, plecau de acasă lăsându-ne în voia noastră.

Începutul era timid, stânjenitor. Fețele străluceau, erau prințesele ieșite din hainele Cenușeresei - uniformele școlare. Era îmbrăcată într-o rochie galbenă de mătase și părea învăluită în vis.

- Tu ești Florin, nu ? Eu sunt Sara. Am citit poeziile tale.
- Da, eu sunt. Îmi pare bine să te cunosc. Tu ești în clasa specială de matematică ?

Ne-am dat mâna. Am simțit o tresărire nouă la atingerea degetelor ei. Am vorbit amândoi despre cărțile citite, despre vacanțe, nimicuri. Încet, încet atmosfera se destinde. Dansam în cerc pe ritmuri de rock, disco.

Când se derulau melodii mai lente băieții invitau timid fetele.

Îmi amintesc și astăzi după ani când m-am apropiat de ea și am întrebat-o dacă dansează … A acceptat.

Spre norocul meu era o melodie mult prea lentă, Child în Time (Deep Purple) în care nu era nevoie de ritm, de pași de tango, vals.

Ne-am apropiat unul de celălalt, corpurile noastre s-au contopit involuntar. Ne tremurau picioarele, ne lăsam duși de muzică într-o îmbrățișare îndelungă. Îmi amintesc că melodia ținea 17 minute. Ne-am lipit obrajii unul de celălalt, și a urmat primul sărut.

Am devenit prieteni. Ne întâlneam duminica după masă, ne vedeam în pauzele din liceu, ne plimbăm prin parcuri ținându-ne de mână. Părinții, și ai mei, și ai ei, erau de acord atât timp cât veneam devreme acasă și nu neglijam școala. Părinții Sarei lucrau ca medici. Le plăcea să vorbească cu mine despre artă, despre poezie mai ales. M-au invitat cu ei la teatru, pentru prima dată în viață. A fost Rața sălbatică, de Ibsen.

Străbăteam curtea sinagogii, făcusem cunoștință cu mulți dintre membrii comunității evreiești fără să remarc nimic anormal.

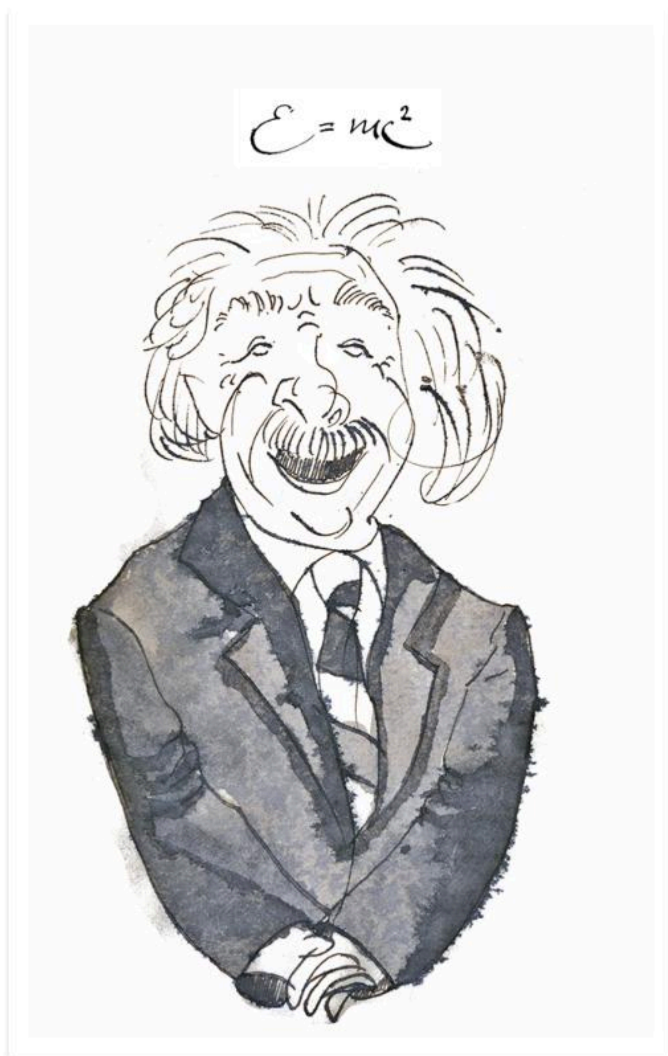
Chiar mi-au oferit cu diferite ocazii dulciuri, cafea și chiar o sticlă de Carmel, toate aduse din Israel. Începusem să visăm că vom fi împreună toată viața.

Într-o zi venind acasă, un vecin m-a acostat pe un ton sarcastic, tipic mitocanilor:

- Ce bă, altă gagică nu ți-ai găsit decât o jidancă?

Nu am înțeles prea bine întrebarea și am sărit de gâtul lui, l-am pocnit direct în nas, și apoi cu picoarele. Ne-au despărțit trecătorii. Am plecat înjurându-l.

La scurt timp am fost chemat la miliție să dau declarație. Am ripostat că am fost atacat. Cumva milițianul a aflat de relația mea cu familia prietenei mele. Reputația medicilor în târg a fost salvarea mea. I-am spus tipului că și mama mea e de origine evreieasca. Știu că a telefonat o persoană importantă, după care i-am auzit vorbele de slugă: Am înțeles, să trăiți!
Nu i-am zis Sarei despre incident. Ştia însă de la părinții ei. Mi-a spus:
- Acum înțelegi puțin câtă ură există împotriva noastră?
Aveam apoi să întâlnesc foști legionari, simpatizanți ai unor vremuri pe care nu le simțeam apropiate sufletului meu. Un fost avocat Lae Lupu prezent pe la cenacluri spune: era acolo o grupă de scriitori, oameni de cultură care erau sau nu evrei. Deși Mircea Ivanescu era un remarcabil poet îl denigrau doar pentru că-l suspectau a fi evreu.
Într-o seară, Sara a venit cu părinții ei la noi acasă. Îmi era rușine că locuiam în Lazaret, cartier umil, dincolo de gară, și aveam toaleta afară.
S-au aşezat cu noi la masă. Au băut câteva pahare de afinată de casă.
- Am venit să ne luăm rămas bun de la voi. Plecăm mâine în Israel.
S-a aşternut o tăcere de plumb. Tatăl meu cu spiritul lui jovial i-a zis mamei:
- Du-te și pune-le nişte afinată, că la Izdrael nu au. (Nu putea să pronunțe Israel)
Le-a pus o sticlă învelită în ziar. I-am condus la poartă. Ne-am îmbrățișat cu toții.
Sara m-a strâns în brațe. Ne-am lipit obrajii ca în prima noapte…
De data aceasta în lacrimi.

Desen Eugen Kaitaz

Shlomo Schwartz

S-a născut în anul 1934 în Bucovina. În 1941 a fost deportat cu familia în Transnistria. Acolo și-a pierdut tatăl. În 1944 se întoarce în Bucovina, iar în 1946 devine la București, elev la desen clasic. În 1947 îl găsim în Cipru. Acolo va lua lecții de la sculptorul Ben Tzwi. Emigrează în 1948 în Palestina - Israel și este primit la studii de pictorul Aharon Avni. Va absolvi prima clasă de pictură a institutului Avni.

Sofia Gelman

Autorul textului: Yaakov Barzilai

Sofia Gelman Kiss: traducerea în limba română (*)

La 70 de ani…

Mi-e dor de diminețile născute din ceața nopții

în care urmăream mulțimea pescarilor anonimi în timp ce

acopereau cu plasa lor, marea tăcută…

Mi-e dor de magia nopții și de cea a dimineții

când ascultam susurul valurilor în timp ce

rosteau o rugăciune pentru patria ce lent se trezește.

Mi-e dor de câmpiile verzi ce urcă spre piscurile munților

de cântecul sătenilor ce imploră venirea ploii,

Mi-e dor de bogăția florilor de lângă râu

și de frunzele lor îmbujorate de sfială…

Mi-e dor de mireasma răspândită de proaspăta pâine,

de taina brutarilor de secole păstrată

și de brațele generoase ale pământului roditor.

Trec anii cu fulgerătoare repeziciune și iată:

Țara azi numără 70 de primăveri !

Notă:

(*) *Sofia Gelman Kiss a scris o muzică superbă pentru această poezie, interpretată de „Noul ansamblu vocal" dirijor Yuval ben Ozer. Piesa poate fi ascultată pe net la adresa:*
https://www.youtube.com/watch?v=Rz3rWs-pHQI
Recomandăm călduros audierea.

Roni Căciularu **Marius Mircu - O tristă strângere de mână *)**

Sun acasă la Marius Mircu, în Bat Yam. Telefonez încă o dată, şi încă o dată... Nimic. Sun şi a doua zi, a treia – linişte!... Mă urc în maşină. Bat Yam, strada Raziel, nr.6! Urc la etajul pe care-l ştiu, apăs pe butonul soneriei de la uşă. Sunetul reverberează în gol, cu un ecou straniu.

Bat în uşă. Aceeaşi tăcere. Aici nu stă nimeni. Aici nu mai stă nimeni. Sunt îngrijorat, căci Marius Mircu nu-mi este doar „consătean”, băcăuan de-al meu, el e Reporterul. Acest Mare Reporter, care m-a onorat cu o amiciţie specială! Este Scriitorul - cu deosebire drag şi inimii şi minţii mele. Şi m-am lipit cu sufletul de cuvintele din deschiderea cărţii sale, intitulată „M-am născut reporter”:

„Am onoarea să fiu evreu!” „M-am născut reporter, dar mai întâi sunt evreu, ceea ce mi-a complicat, adică mi-a îmbogăţit considerabil şi mi-a colorat nespus biografia. Evreu şi reporter! Ce poate fi mai pasionant?”

Dispariţia lui Marius Mircu din locuinţa sa mi se pare o pagină din cărţile sale în care el este, ca de obicei, eroul principal. Ion Cristofor avea dreptate scriind: *„Când Paul Sterian îşi lansa, în numărul 35 al revistei «UNU», din mai 1931, «Manifestul» (...) el creiona, fără să ştie, portretul «robot» al lui Marius Mircu: «Jos cu zidurile! Să vie cel cu o mie de ochi, o mie de urechi, o mie de picioare, o mie de telegrame, o mie de condeie, o mie de expresii, o mie de pistoale, să vie adevăratul poet. Să vie reporterul!»”.*

Într-adevăr, acesta e Mircu. De fapt, şi el afirmă: *„Destul cu născocirile literare, viaţa are mai multă, mai folositoare imaginaţie decât creierul, nimeni nu seamănă cu nimeni”.* Şi cât temei este în aprecierea criticului literar Al.Ştefănescu, din „România literară” (iulie,1994), situându-l pe Marius Mircu la acelaşi nivel cu alţi doi corifei ai presei şi literaturii: Geo Bogza şi F. Brunea-Fox! Mircu are la activul său, pe lângă o viaţă tumultuoasă, zeci şi zeci de ani de viaţă redacţională, publicând la peste 200 de ziare şi reviste, printre care nu puţine din Bacăul lui natal. Bacăul lui şi al unora dintre noi! A scris la „Bacăul”, ”Moldova”, ”Curentul Bacăului”, ”Ateneul cultural”, ”Alarma Bacăului”, ”Vocea Bacăului”, ”Sinteze”, ”Ateneu” şi alte tipărituri care apăreau în oraşul inimii sale. Bacăul, cu oamenii lui, cu bucuriile şi tristeţile lor, cu anii copilăriei sale, cu boroboaţele de când era el mic, cu evenimentele sale care, sub condeiul lui Mircu, devin deosebite; Bacăul este, desigur, blazonul său de mare cinste, incluzând în el tot felul de nuanţe sugestive, specifice.

Iată un exemplu de culoare locală: *„Mă laud* - spunea el într-un interviu - *dar şi sunt un fiu al Bacăului, cel renumit în lume pentru dandanalele sale(...)”.* El aminteşte apoi de un cântec ce era pe buzele tuturor*: „La Bacău, la Bacău, într-o mahala,/ S-a-ntâmplat, s-a-ntâmplat o mare dandana; o mare dandana./ La doctorul Brucăr în buzunar,/ Ce-am zărit voi nu aveţi habar:/ Am zărit o jartieră/ De la o infirmieră”...*

Marele Reporter a realizat 60 de cărţi de reportaje, schiţe, povestiri, romane, eseuri, memorii – toate îmbibate de aerul pătrunzător al gazetăriei bine rafinate. Nu e puţin! Şi mi-aş permite să spun că multe din cărţile sale au un aer de Bacău, un pafum de Bacău, o tentă de

Bacău. De altfel, în Bacău m-am născut şi eu, am trăit o bună parte din viaţa mea, am scris şi eu reportaje... Spun toate astea, păstrând, desigur, proporţiile cuvenite. Dar e firesc, deci, să-l iubesc mai altfel decât alţii, să-l înţeleg şi să-l admir mai mult decât aş putea lăsa impresia. După căutări de-a dreptul reportericeşti l-am găsit, în sfârşit, pe cel care mă onorase generos cu căldura şi inteligenţa sa. Apartamentul unde ştiam că a locuit e gol de viaţa şi scrisul său. Marius Mircu nu mai e aici. Îl aflu la un centru de geriatrie. Casă de bătrâni. Azil. Epuizare şi tristeţe. Când îl vizitez e după vreo două congestii cerebrale. Nu poate vorbi, nu aude, nu vede. Se uită la mine, dar... Nici o reacţie, nici un semn de recunoaştere. .....

Discut mai apoi cu Carmen, una din nepoatele lui Marius Mircu.

Aflu că cel care a fost Reporterul cu o mie de picioare, cu o mie de condeie, o mie de expresii, o mie de telegrame, o mie de pistoale, „e ceva mai bine". Stă într-un cărucior de spital. Mi-l imaginez... Şi-mi refuz imaginea ce se-nfiripă... Soţia sa e şi ea într-o situaţie dramatică. Nu mai are ce corecta, ce scrie, ce comenta. Şi nici nu mai e în stare. El stă în căruciorul cu două roţi. Stă. Doar nepoatele sale au grijă ca lucrurile să se desfăşoare, cât de cât, normal... Şi mă gândesc la sălile arhipline, la oamenii care erau în jurul lui şi-l adorau când conferenţia, sau la numeroasele solemnităţi de premiere a sa, ori la şezătorile literare – totdeauna încununate de un mare succes, determinat desigur de de talentul şi de verva ce-i erau caracteristice.

Astăzi, nimeni nu-l vizitează. Astăzi, Marius Mircu e la un azil de bătrâni. Are 97 de ani şi l-a citat, cândva, pe Paul Valery: *„Un om care scrie nu e niciodată singur".* E pentru prima dată, Maestre, când vă contrazic! Nici dumneavoastră, nici Paul Valery n-aveţi dreptate! Ce mult m-aş bucura să greşesc!...

A trecut şi Anul Nou. Am închinat un pahar în cinstea Marelui Reporter. Şi scriitor. Şi i-am resimţit mâna în mâna mea. Mi l-am imaginat cu paharul vieţii plin şi ridicat:

- La mulţi ani! Şi fiţi voioşi – împreună cu familiile!

Aşa a zis, şi a plecat...

———————————

*) Fragment din cartea "Cafea şi fum de tigară", Editura Rexlibris - Sydney, Australia 2017

Brigada evreiască - 1947

Destinația, Israel pentru un concert la Eilat, alături de celebrul artist Nancy Brandes. Voi face cuvenitele explicații într-o postare ulterioară. Sper cu această relatare să va scot un pic din gerul și viscolul din România ... Deci luni 26 februarie, după trezirea la 4 dimineața, am plecat la ora 5 către aeroportul Otopeni. La ora 7 m-am îmbarcat în avionul cu destinația Tel Aviv, Israel. Două ore și jumate mai tîrziu , după aterizare, căutăm un autobuz care te duce la Terminalul 1 de unde pleacă avioanele cu zbor intern, între altele către superba destinație de vacanță, stațiunea-oraș turistic Eilat, la Marea Roșie. Ne-am îmbarcat la 15:30, după o așteptare de 5 ore. La 16:30 în fine, palmierii din Eilat îmi dădeau legănata lor binețe! Prietena mea Liana Herman m-a condus la hotel și imediat după cazare, am pornit agale către promenada splendidă din Eilat. Am găsit un chioșc unde mi-am comandat o porție de falafel și seara, întoarse la hotel, m-am revăzut în fine cu Nancy Brandes cu care am cântat pe vremea când el conducea formația Roșu și Negru... Ori asta se întîmpla la începutul anilor 70'... Până mâine, va doresc să nu răciți și nu uitați să dați de mîncare la păsărele și la animalele fără stăpîn ... Doamne Ajută.

Jurnal de Călătorie, ziua a doua

Care s-a încheiat cu bine! Concertul s-a ținut în sala de conferințe a hotelului în care locuim și a început la ora 21.00 după masa de seară. Nancy Brandes (alături de mine în fotografie) m-a prezentat cu inegalabilul său umor și zice lumea că a spus de bine despre mine. Eu trebuie să-i cred, a vorbit în ivrit!!! Am cântat, am depănat amintiri cu publicul prezent mai bine de o ora și apoi am invitat pe Liana Herman să mă acompanieze la orgă pentru o veche romanță. Între alți artiști locali, menționez cu plăcere pe violonistul Mirel Reznic! Seara s-a terminat pe terasa hotelului alături de o parte din cei prezenți. La finalul serii, am primit o pălărioară și cu toții le-am urat celor prezenți PURIM FERICIT ! A fost foarte frumos !...

***

Pentru cei interesați, adaug un scurt CV laudativ al lui **Nancy Brandes**. Cu o activitate extraordinară începută în 1967 cînd a înființat formația Roșu și Negru, întemeind muzica Rock în România, Nancy Brandes a cântat cu mare succes pînă în 1975 cînd emigrează în Israel. Abia aici începe cariera sa internațională: participă de 3 ori la Eurovizion alături de soliști ca Ofra Haza sau Avi Toledano, obține premii pentru muzică de film, dirijează orchestra aviației, moderează vreme de 10 ani un show TV de mare succes, iar de 20 de ani este unul dintre cei mai apreciați "stand up" comedieni din Israel. În ivrit !!! În prezent pregătește un show alături de celebrul Uri Geller, da, omul care îndoaie linguri doar cu forța

minții. Pe drept cuvînt, Nancy Brandes se consideră "cel mai faimos Român din Israel". Dacă va avea timp și drum prin România, mi-a promis că vine și la Opriți Timpul! Să trăiască!

Evita Ştiru — Spicuiri din activitatea sportivă a Israelului în cei 70 de ani

Sportul, activitate fizică şi mentală care influenţează în mod covârşitor sănătatea, stilul de viaţă şi personalitatea umană are foarte mulţi fani în Israel, simpli practicanţi, performeri sau doar privitori. Este vorba de sportul pe echipe:fotbal, baschet, handbal, volei etc. şi cel individual: judo, tenis, gimnastică, nataţie ş.a.Vom prezenta o succintă incursiune în câteva aspecte ale activităţilor sportive israeliene, unele ce au debut chiar înaintea înfiinţării statului. Începând de la Olimpiada Helsinki 1952, Israel a fost prezentă la toate edițiile Jocurilor Olimpice de Vară, cu excepția Olimpiadei Moscova 1980, boicotată, ca urmare a invaziei armatei sovietice în Afganistan. Din 1994 este prezentă și la Olimpiada de Iarnă. Cea mai mare tragedie din istoria sportului în general și a celui israelian în special s-a petrecut la Jocurile Olimpice, München 1972 când teroriști palestinieni din organizația „Septembrie Negru" au ucis 11 sportivi, membri ai delegației țării noastre, într-un masacru fără precedent. Printre victime se numără și Andrei Spitzer, antrenor de tir, născut în 1945 la Timișoara. Pentru prima dată după 44 de ani, ca urmare a luptei neîntrerupte a famiilor sportivilor uciși, Comitetul Olimpic Internaţional a decis ca la Olimpiada Rio 2016, ceremonia de comemorare a victimelor masacrului să se desfăşoare în cadrul Jocurilor Olimpice, sub egida C.O.I și a președintelui său, germanul Thomas Bach. Atleții "alb-albaștri" nu au cucerit medalii până în anul 1992, când Yael Arad a câștigat medalia de argint la Olimpiada din Barcelona. Performanța de top o deține Gal Fridman cu medalia de aur la sporturi nautice, Atena 2004. Alți 6 sportivi au urcat pe podiumul Jocurilor Olimpice, cuceritori ai medaliilor de bronz la judo. O competiție sportivă de mare anvergură,care a debutat în 1932 este Maccabiada, la care iau parte, la fiecare 4 ani, israelieni și atleți evrei de pe tot întinsul globului. Este al 3-lea eveniment ca amploare după Olimpiadă și Mondialul de fotbal. În 2017, ceremonia de deschidere a fost găzduită de stadionul Teddy din Ierusalim, capitala veșnică a Israelului, care aniversa 50 de ani de la unificare. Au concurat 11.000 de sportivi, din 80 de țări care s-au întrecut în 47 de discipline sportive și au cucerit în total 2100 medalii. Mai presus de rezultate, Maccabiada oferă tinerilor evrei din întreaga lume, oportunitatea să se întâlnească, să se împrietenească și mai ales să cunoască Țara Sfântă, țara străbunilor care întotdeauna îi va primi cu brațele deschise, ca noi cetățeni. „Bine ați venit acasă", a salutat președintele Reuven Rivlin, sportivii. Baschetul este sportul care a adus recunoașterea Israelului în Europa, datorită rezultatelor excepționale obținute de echipa Maccabi Tel Aviv care și-a început activitatea în 1930. Clubul telavivian, al cărui președinte este de 49 de ani, avocatul Shimon Mizrahi a cunoscut o perioadă de glorie timp de circa 3 decenii, perioadă în care a devenit de 6 ori Campioana Europei, în premieră în 1977 şi de 9 ori vicecampioană. Atunci, în 7 aprilie 1977, căpitanul echipei Tal Brody a lansat celebra frază: „Noi suntem pe hartă și vom rămâne pe hartă, nu numai în sport ci în orice domeniu". Jucători precum românul Miki Bercovici, Moti Aruesti, Aulcie Perry, Sarunas etc. fac parte din elita baschetului european. Antrenori ca Ralph Klein, băcăoanul Arie Davidescu, Pini Gershon, David Blatt ș.a. sunt nume de referință care au ghidat echipa de-a lungul anilor, când cetățenii, de la mic la mare, stăteau joi seara în fața micilor ecrane pentru a urmări evoluția echipei favorite. Străzile erau realmente goale în acele seri. Microbul jocului cu balonul la coș „îmbolnăvise" populația. În

prezent, Maccabi Tel Aviv „şchioapătă” pe plan intern şi european, dar fanii nu şi-au pierdut speranţa şi continuă să umple sala din Yad Eliahu, Tel Aviv.
Sportul rege, fotbalul, cea mai populară şi mai îndrăgită disciplină sportivă a inaugurat liga autohtonă în 1931 sub numele de liga „arţit”. Numele s-a schimbat în 1955 în liga „leumit” iar din sezonul 1999/2000, Ligat-Al este eşalonul numărul 1 cu 14 echipe. În paralel evoluează Liga Leumit- divizia a 2-a cu 16 echipe, Liga Alef- divizia a 3-a cu 32 echipe, Liga Bet-divizia a 4-a cu 64 echipe şi Liga Gimel- divizia a 5-a cu 114 echipe. În total 240 de echipe afiliate la Asociaţia Israeliană de Fotbal, la rândul ei, afiliată la forul european UEFA şi la cel mondial FIFA.Toată lumea joacă fotbal, de calitate mediocră, iar rezultatele în competiţiile internaţionale sunt pe măsură. Echipa naţională s-a calificat o singură dată în 1970, în Mexic, la un turneu final al Campionatului Mondial de Fotbal. S-ar mai putea scrie multe rânduri despre campionatele naţionale de baschet, handbal, despre judo, gimnastică, atletism şi alte ramuri sportive care atrag tineri şi mai puţin tineri, dar ne oprim aici. Performanţele sportive nu sunt moneda forte a Israelului. Activitate sportivă intensă există însă, participarea la competiţiile internaţionale se amplifică şi tendinţa este ca Israelul, matur, la 70 de ani, să devină o forţă recunoscută şi apreciată în lume şi în acest domeniu. Dictonul latin spune: „Ad augusta per augusta” sau pe limba lui Arghezi, „La rezultate strălucite se ajunge pe căi înguste, trudnice”, cu alte cuvinte: orice victorie nu se obţine decât prin luptă, prin strădanii, prin înfrângerea piedicilor aflate în cale. Dicton valabil în toate momentele vieţii şi desigur şi în sport.

Radu F. Alexandru **ISRAEL '70: ŢARA FĂGĂDUINŢEI**

Am călătorit în mai multe rânduri în Israel. Am fost să-mi văd familia; am fost, la începutul anilor '90, cu delegaţia Asociaţiei Culturale de Prietenie România-Israel (prima Asociaţie culturală de prietenie a României cu alte state organizată imediat după căderea regimului comunist); am iniţiat şi am făcut o vizită de solidaritate cu Israelul împreună cu un grup de scriitori români: Augustin Buzura, Laurenţiu Ulici, Maşa şi Mircea Dinescu în timp ce Irakul lui Saddam Hussein lansa rachetele scud împotriva Israelului (primul Război din Golf); am făcut parte, pe parcursul celor trei mandate de senator, din delegaţiile care i-au însoţit pe preşedintele Emil Constantinescu, pe premierul Radu Vasile şi pe ministrul Apărării Victor Babiuc în vizitele oficiale pe care le-au întreprins în Israel. Nu am numărat de câte ori am fost în Ţara Sfântă şi nu cred că numărul are vreo importanţă. Niciodată, ca ”vizitator” (oricât de des aterizezi la ”Ben Gurion” tot vizitator rămâi), nu cred că poţi să ajungi să spui ”*ştiu*”. Ştiu ce este şi ce înseamnă Israel. E ca şi cum, după ce ai vizitat un imens muzeu de un număr de ori, ai suficienţa să afirmi că ai descoperit şi te-ai îmbogăţit cu toate comorile pe care le prezervă. Pentru mine, Israel este un *muzeu* care se întinde pe o suprafaţă de 21.000 km2 şi care depune mărturie despre istoria lumii de la facerea ei până în ziua în care i-ai trecut pragul. Un *muzeu viu* al credinţelor în Dumnezeu şi ale celor mai strălucite izbânzi ale spiritului omenesc; în toate domeniile.

Sigur, o întrebare vine de la sine: ”*Şi care e lucru care te-a impresionat cel mai mult, pe care îl apreciezi ca fiind cel mai de preţ în acest muzeu?*”. Răspunsul meu: *oamenii!* Sigur că nu se poate pune nici măcar problema unei estimări al numărului imens de israelieni cu care am stat de vorbă; de toate vârstele, de ambele sexe, de toate condiţiile sociale, *sabri* sau adunaţi din toate colţurile lumii. Indiferent de datele care îi particularizau, un lucru mi se

părut ca fiind definitoriu pentru toți. *Vocația dialogului*. Plăcerea, sau, mai adecvat disponibilitatea, nevoia necondiționată de a sta de vorbă; când împărtășesc punctul de vedere al interlocutorului sau, mai atractiv, când se ivește o chestiune care trebuie clarificată. Nu taclale, nu pălăvrăgeală goală lipsită de conținut. *Dialogul* despre care vorbesc mi s-a impus ca *instrumentul*, ca bisturiul cel mai fin cu care israelienii operează în permanență în căutarea unor sensuri care scapă la prima vedere sau, cu atât mai bine, sunt privite din perspective contradictorii. Cred că ”*scormonitor în căutarea esenței*” este una din genele definitorii ale ADN-ului acestor oameni. De aici, învățătura pe care mi-am însușit-o: dacă vrei într-adevăr să-i faci un cadou frumos unui israelian, roagă-l să-ți deslușească pe îndelete sensul uneia din marile probleme cu care se confruntă omenirea. Oricare ar fi ea. În orice punct al globului pământesc. În orice domeniu. Ai să afli cele mai fabuloase variante de răspunsuri, unele mai convingătoare decât celelalte. Și ai să descoperi că în limba pe care o vorbesc copiii lui Israel sintagma *nu știu* nu există.

Acesta, și numai acesta! este motivul pentru care locul se numește pe bună dreptate *Țara Făgăduinței*. Doar totul este posibil.

Nicu Nitai — De la Hamlet la Yehuda Macabeul

Primii mei pași pe scenă cred că i-am făcut din clipa în care am început să fac pași, când scena își schimba orientarea după cerințele spectatorilor, rude, vecini, colegi și, desigur, părinții mei dragi, vânduți teatrului, care mi-au lăsat moștenire această dragoste pătimașă pe care nu puțini din apropiații mei o numesc, fără perdea, nebunie. Am totuși și o dată oficială a debutului meu pe o scenă profesională. La vârsta de 11 ani, în clasa a IV-a primară, la școala Malbim, profesorul meu, Lică Grünberg, un talent artistic prolific, a montat, cu elevi de școală primară, un spectacol de o rară originalitate, “Copii în luptă cu școala”, o parafrază după filmul-șlagăr hollywoodian “Copii în luptă cu viața” cu Mickey Rooney și Judy Garland. Colaboratorii muzicali ai lui Lică erau maestrul H. Schwartzman și D. Rothblum. În toți ardea talentul și focul sacru al scenei, cu o intensitate interioară, ca o flacără secretă, pe care ne-au transmis-o și nouă, mult mai mult decât o permitea cadrul serbării școlare. Mihail Sebastian, care avea să ne fie profesor în anul următor, la Liceul Cultura B, l-a luat desigur ca model pe maestrul Schwartzman pentru personajul Udrea, profesorul de muzică din Steaua fără nume. Lică Grünberg m-a adăugat la spectacolul lui ca un număr de senzație, să interpretez, în travesti, rolul unei mame al cărei băiat făcuse alyia în Israel: într-o impresionantă scrisoare care încheia spectacolul, această mamă își exprima mândria și emoția că fiul ei va fi unul din haluțimii care vor construi Israelul, noua și mândra țară a evreilor, după tragedia Holocaustului... un vis care se împlinea. În programul spectacolului eram desemnat: Mama - Nicu Iacob (în unele programe, din confuzie, Micu Iacob, un nume care m-a urmărit un timp oarecare). Acesta a însemnat debutul meu oficial pe o scenă profesională: Teatrul Barașeum. Vedetele spectacolului erau: Frații Ursu, R. Gleicher, Silviu Inghel și mai târziu, cu spectacolul “Micul Guliver” s-au mai adăugat Armand Goldenberg (Pițu) și un coleg mai mare cu o voce de aur Simon Goldstein, care a devenit, mai târziu, pe scene profesioniste românești, Simon Brebu, iar în Israel, Shimon Bar, pe scena Teatrului Cameri, sau făcând parte din Quartetul “Moadon HaTeatron”. Într-o perioadă de prigoană și asuprire a artiștilor evrei, care au fost alungați din teatrele oficiale românești, modestul Teatru

Barașeum (astăzi TES - Teatrul Evreiesc de Stat) a devenit o baricadă de rezistență culturală, de curaj, fantezie și umor. "Ce faci astă-seară?", spectacol "fringe" început cu sfială și ezitare, a devenit, peste noapte, un șlagăr al artiștilor evrei, care își găsiseră refugiu la Barașeum. Agnia Bogoslava, Surorile Gamberto, Jenny Șmilovici, Beny și Rudy (Rudy Friedman care mai dansează step și astăzi la Ierusalim, la vârsta de 97 ani) au devenit, peste noapte, vedete adevărate, căutate și adulate chiar și de spectatorii români. Așa au trecut anii mei de liceu care, din Cultura B, a devenit Liceul Mihail Sebastian, în cinstea geniului care mi-a fost profesor de limba română, în clasa I de liceu și și-a găsit tragicul sfârșit într-un accident stupid în 1944. Dar Sebastian mi-a rămas mentor pentru veșnicie iar opera lui publicistică și dramatică mi-e tovarășă de creație și inspirație de fiecare zi. În liceu și pe alte scene începusem să apar singur, cu niște poeme lungi de un kilometru... Colegii de liceu și spectatorii meciurilor de basket (sport care deasemenea mă pasiona) mi-au agățat porecla Nicu Poezie sau Hamlet la Coș. Așa mă strigau pe terenul de basket. În perspectiva unui spectacol, al tuturor școlilor evreiești din București, despre viitorul stat Israel, spectacol scris și regizat de Lică Grünberg, maestrul Schwartzman, care ne rămăsese profesor de muzică încă din școala primară, urmărindu-mi toată activitatea artistică "independentă", m-a târât din nou în fața lui Lică. Acesta și-a adus aminte de puștiul de altădată pe care îl regăsea acum în adolescentul pătimaș, cu capul în nori. Și așa am devenit vedeta spectacolului epopee, creat de Lică Grünberg și Mariana Sărățeanu, "Profesiunea de credință", în care jucam rolul "Spiritul poporului evreu", o enciclopedie vie a creațiilor poetice universale dedicate poporului evreu de-a lungul veacurilor. Apăream îmbrăcat cu totul în alb, ca și la debut (o mantie albă imaculată pe care o trăgeam pe scena teatrului Alhambra, unde am prezentat premiera în fața reprezentanților școlilor evreiești. Mariana Sărățeanu, care era tot o profesoară îndrăgostită de teatru (cred că și de Lică Grünberg) m-a învelit nu numai cu mantia albă, ci și cu nenumărate texte, clasice și moderne, ale epopeei evreiești. Haim Schwartzman, o enciclopedie vie de muzică universală și evreiască, dirija o orchestră imensă și un cor superb; Maci Ițicovici, profesoară de dans, a inventat o coregrafie modernistă a la Martha Graham, un ansamblu imens de elevi talentați din toate școlile evreiești din București, iar eu, cu mantia mea cea albă, nu declamam, ci zburam printre texte geniale și fete frumoase de 16 ani. Toate pe scena Teatrului Alhambra cu rezonanțe clasice. Un succes imens. Nu erau locuri. Nu mai țin minte de câte ori am fost siliți să-l repetăm. Iar eu devenisem imaginea poporului evreu în lupta de eliberare. Totul în cinstea Statului evreu în curs de creare. Și, când am crezut că totul s-a terminat, dar încă în euforie, cu capetele în nori, și ne-am reîntors la casele noastre mai mult sau mai puțin modeste, vine bomba adevărată: Statul Israel va fi votat la ONU! Un spectacol și mai grandios, cu mai mulți actori-elevi, optimist, curajos, îndrăzneț, strălucit, iar eu, nu mai eram spiritul poporului evreu în exil, ci Yehuda Macabeul, încarnarea tânărului stat Israel, entuziast, plin de vise și de aventuri. Spectacolul festiv era montat în Sala Liceului Matei Basarab devenită Sala Teatrului Național, cu catifeaua purpurie ce tapeta scaunele și întreaga sală. Echipa de creație era aceeași: Lică Grünberg, Mariana Sărățeanu, Haim Schwartzman, Maci Ițicovici care mă descoperise de la spectacolul precedent și ca dansator; așa încât apăream și aici cu toate fetele din balet, în scena votării la ONU: Adriana (Statele Unite ale Americii), Angi (Anglia), fata lui Maci (Rusia). Iar toată echipa era întregită de colegul meu de clasă, Țumpi, în rol de sufleur, care avea grijă să nu introduc pași de balet în locul textelor clasice... Tot el m-a salvat în ultima clipă strigându-mi să nu ies din scenă împreună cu fetele din balet, la sfârșitul votării ONU, furat de farmecul Statelor Unite (frumoasa Adriana de care eram îndrăgostit și pe care o chema… tot Iacob… ca și pe mine)

căci mai aveam de recitat textul final al spectacolului, monologul lui Yehuda Macabeul. Era așa o euforie, o explozie de entuziasm, de fantezie și puțin de nebunie! Așa au sărbătorit școlile evreiești din București înființarea Statului Israel. Și eu? Statul Israel! Nici mai mult, nici mai puțin. Cum să nu te umfli în pene de orgoliu și mândrie?!

Nicu Nitai *- actor, regizor de teatru, poet, dramaturg. După o bogată activitate în teatrele consacrate de repertoriu se dedică teatrului independent "fringe" (1980). Întemeietorul teatrului „Hasimta" din Yafo și al teatrului „Karov".*
Rolul principal în serialul TV pentru copii „Keshet veanan" (Curcubeul și norul).
1996 - Premiul Rosenblum pentru activitatea și contribuția sa la arta teatrală în Israel
2012 - Premiul Landau pentru arta teatrală
2015 - Premiul de excelență al Festivalului de Teatru Independent Undercloud, București pentru piesa-monolog „Căderea" după Albert Camus, pe care o joacă permanent începând din anul 1975, peste 3600 reprezentații

Nicu Nitai **Mediteraneea**

În fiecare vară
de când aveam doi ani
mama mă lua pentru o lună
la Carmen Sylva
sau la Eforie
Eu am început să înot
în Marea Neagră
cu ochii deschiși
pentru că procentul de sare
din mare
era egal cu procentul de sare
din lacrimile mele
Când am ajuns aici
la Haifa și la Tel Aviv
am încercat să înot
și în Marea Mediterană
cu ochii deschiși
Dar sarea mării
mi-a ars ochii
De atunci înot
în Orientul Mijlociu
cu ochii închiși

La începutul acestei veri
din imprudență
am deschis ochii în mare
și ea m-a surprins
cu atingerea ei catifelată
Oare procentul de sare
din Marea Mediterană a scăzut?
Sau procentul de sare
din lacrimile mele
a crescut considerabil?

Luiza Kohn * **FCER, leagăn al identității evreiești**

Corule cu cântec dulce... Cin' te bea nu se mai duce

Numai cine a gustat nectarul acelor ani, în locul acela binecuvântat al FCER - Templul Coral - Popa Soare, sub veghea dascălilor noștri, adevărați părinți, picurându-ne în suflet dragostea pentru Israel, poate înțelege de ce acum, la marea sărbătoare a †ării, un gând de adâncă recunoștință se îndreaptă către ei. La îndemnul mamei am intrat, la 17 ani, în Corul FCER, una din inițiativele șef rabinului dr. Moses Rosen pentru menținerea unei vieți evreiești chiar departe de Ereț Israel, alături de cursuri Talmud Tora, conferințe, seri de Oneg Shabat în care prof. rav Haim Riemer, dir. Revistei Cultului Mozaic (Realitatea Evreiască de azi) ș.a. ne depănau Pericopa săptămânii dându-ne primele noțiuni de istorie, tradiție, etică iudaică, sădind în noi demnitatea, mândria, bucuria și responsabilitatea de a fi evrei. Sub bagheta talentatului dirijor, actorul Adrian Mandel, apoi a genialului Izu Gott (z.l.), omul orchestră, cel care făcea și pietrele să cânte, Corul împreună cu formația Menora condusă la pian de maestrul Gerry Podgoreanu, au fost leagănul în care generații de tineri împreună cu părinții noștri, trăind sărbătorile și comemorările cu o intensitate pe care poate numai depărtarea și dorul de Israel o pot da, ne-am recăpătat identitatea evreiască: altfel pășeam, altfel priveam, altfel deschideam gura, iar ajungând apoi în Israel aveam o zestre atât de bogată. Cântecele noastre nenumărate culese și țesute cu migală și măiestrie în potpuriuri de legendarul Izu Gott erau pledoaria pentru Israel pe care zeci de discursuri nu o pot face. Departe de Ierusalim, duceam cu noi Ierusalimul prin cântecele lui, în întreaga lume, din Parlamentul European până pe treptele Casei Albe, în tovărășia lui George Bush.

Când se înființa primul Club de tineret evreiesc, al Mișcării de Aliya, în România post-comunistă, sub conducerea entuziastă a Tovei Bin-Nun (viitoarea președintă a vestitei Fundații Ronald S. Lauder de acum) cu neuitatele seri de tineret, dansuri israeliene, programe variate, cu noul avânt venit de pe malurile Mediteranei, eram deja pregătiți să o primim. Cu greu m-am desprins de cei 20 ani legănați în acest paradis, odată cu plecarea în Israel. Acum, după alți 20 ani, de cotituri, noi începuturi, mă bucur că, prin munca mea în cadrul redacției Jurnalului Saptămanii, fac parte tot dintr-un "cor" sub bagheta măiastră a Doinei Meiseles, rămânând într-un teritoriu atât de drag, între cele două limbi și culturi, la fel de mult atașată de amândouă și privesc de aici, de lângă Ierusalimul redobândit cu sânge unic și fără asemănare, la cel al plăsmuirilor noastre din cântec, vis și dor pe plaiul mirificei copilării.

E un 'Ierusalim' care continuă să se înalțe acolo sub veghea inspirată și brațul energic al președintelui FCER dr. Aurel Vainer care, împreună cu o întreagă echipă de suflete dăruite, realizează o înflorire a vieții evreiești pe meleagul natal, la un nivel pe care nu-l visam. Privind minunile înfăptuite de ei ca și de Tova Ben Nun Cherbis dir. Complexului Lauder Reut, m-aș mai naște o dată să o iau de la capăt. Cu o deschidere sufletească și un spirit vizionar ce se simt în fiecare inițiativă, în care sunt antrenați oameni de cultură, oficiali români, precum și noi cei de aici, FCER, Complexul Lauder Reut, întreaga Românie ne întind o punte de lumină și energie vitală care ne întărește mândria de a fi israelieni și români deopotrivă. Porniți într-o aliya care nu sfârșește odată cu pășirea pe Pământul Sfânt, rămânem de-a pururi în pupitrele Templului Coral, așteptând ca dirijorul nostru să ne dea tonul, iar părinții noștri dragi, dascălii FCER, izvor de inspirație și spirit iudaic pentru generații întregi de viitori israelieni, să continue de pe plaiurile natale, să ne învețe cum să iubim Israelul.

** Luiza Kohn, redactor, grafician la "Jurnalul Saptămânii".*

Declarații de dragoste

Mulțumesc, Israel, că exiști, dintotdeauna și pe vecie, că ai renăscut în urmă cu 70 de ani, că te înalți cu fiecare zi, cu fiecare faptă I cu fiecare vis. Mulțumesc Albumului 70 căci momente ca acesta ne fac să devenim conștienți de țesătura de fapte și întâmplări care ne-au făcut să devenim ceea ce suntem. Acum toate capătă sigiliul tău, Israel, sub nimbul tău se adună și clipele de bucurie și cele de cumpănă și marile întâlniri cu cei ce ne-au vegheat pașii ca să ajungem la tine, în veghea lor erai și tu, legându-le pe toate cu fire de aur alb-albastru ca să ne aduci la tine, cât mai aproape. Cine mai știe de unde, de când a pornit firul meu către Tine...

••• Mi-aş dori să am puterea de a Te îmbrățișa așa cum numai mama, Sara-Beri știa, din tot sufletul, înainte de a te fi întâlnit și din primul moment când a pus piciorul pe pământul Tău Sfânt. Recunoștința era pentru ea profesiune de credință. “Tot ceea ce nu dăruim rămâne pierdut” spunea. Fără să aştepte un Album festiv de Yom Atzmaut, ea a adunat primele impresii luminoase de ole hadaş în prima ei carte “Declarație de dragoste”... un imn de slavă Israelului. Optimismul ei molipsitor ascundea o mare luciditate și înțelepciune și o făcea să privească tot ceea ce înseamnă Israel în adevărata dimensiune, a miracolului... în culori pe care nu oricine le poate percepe... trebuie să fi cunoscut, ca ea, tragedia Războiului, a Pogromului de la Iași, a Trenurilor Morții unde tatăl și fratele mijlociu au fost luați și din care prin minune s-au întors, trebuie să fi fost alungată, cu politețe, din școala cea dragă, trebuie să fi zburat, în timpul bombardamentelor, pe treptele ce duceau în pivniță, ca să știi că ai aripi și că, pășind apoi pe pământul Israelului, zbori. O nouă, neasemuită înflorire, a trăit mama venind în Israel. Nimic nu-i era prea greu, nici un capăt de țară prea îndepărtat și îmi punea și mie pe umeri aripile ei, să simt și eu zborul pe care ea îl trăia clipă de clipă.

••• Mi-aş dori energia și verva bunicuței Anuța, Nechama, forța ei de a se reinventa ajungând în Israel, din extravaganta “Domnișoara Milion” a Iașiului, devenind super-bunicuța care, cu o bucurie și o voință mutând munții din loc, se trezea la 5 dimineața, mult după 80 ani, să împingă căruciorul cu ziare și reviste, spre vestitul chioșc albastru din intersecția centrală a Petah Tikvei, palatul ei, pupitru de comandă și control, punct de întâlniri și conversații, buricul Pământului.

••• Mi-aş dori talentul și priceperea lui Nellu, cel care mi-a deschis poarta spre Israel, primindu-mă ca tovarășă de viață și care, ca inginer electronist în cadrul întreprinderii de Electro-Optică ELOP & Elbit, a creat dispozitive și sisteme electro-optice, perle ale tehnologiilor de vârf, utilizate în medicină și mai ales în industria de apărare a Israelului. În misiuni de înaltă răspundere, ca director de integrare al echipelor interdisciplinare, în tratative pentru încheiere de contracte interne și internaționale, a fost răsplătit cu distincții și cu o imensă dragoste și prețuire în marea familie ELOP-Elbit. Chiar și acum, în fiecare succes al lor, scuturi anti-rachetă, aparate ce fac posibilă vizibilitatea pe câmp de luptă, dispozitive ce echipează cel mai perfecționat avion F-35 dându-ne siguranța că Israelul stăpânește cerul și-l poate apăra, e și veghea neîntreruptă de acolo de sus și zâmbetul lui Nellu Blumenfeld (z.l.). Mi-aş dori să fac și eu pentru Israel fapte mărețe sau măcar să știu să-i mulțumesc cum se cuvine, însă cu tot ce-aş face și aș simți, mă plec odată cu noi toți, în fața lui, întemeietorul care a fluturat steagul independenței de aici, de pe Pământul Sfânt și resfințit de el. E în fiecare familie unul, omul începutului. Pentru mine el e scumpul meu unchi, Solfi:

Solfi, întemeietor la 15 ani

Băiatul cu păr blond, bogat, ondulat, salvat ca prin minune, din clădirea Chesturii de Poliție Iași unde se pregătea "încolonarea" spre Trenurile Morții" băiatul care, apoi, într-o dimineață luminoasă de aprilie '44, în timpul bombardamentelor sovieticilor asupra orașului, ia hotărârea cea mare: cu ultimul tren de refugiați ajunge la București, având cusută în căptușeala uniformei de liceu kaki, o recomandare din partea "HaShomer HaTzair" de plecare în Palestina. După demersuri, în condițiile de război de atunci, pleacă la Constanța și, cu vaporul de tineret "Milka" (de mărimea unei camere) ajunge în Ereț, luând viața pieptiș, în kibuțul Ein Shemer, lângă Hedera, unde e repartizat, fără ca măcar o clipă să se plângă. La cei 15 ani, departe de cei dragi, muncind la gospodăria kibuțului și la căratul pietrelor pentru șoselele țării, cu amenințarea arabă asupra corturilor, trăind din conserve, fără vitamine, verdețuri și legume proaspete, pierzându-și podoaba părului, cu dorul de a învăța, Solfi, mezinul familiei, avea să devină far călăuzitor pentru întreaga familie. În '46 trimite certificate de chemare părinților. Cu un grup de 60 de băieți și fete reîntemeiază kibuțul Gvulot în Negev, ce fusese părăsit. Timp de 9 ani este educatorul tinerilor adunați de la 6 'Maabarot' și reprezentant economic al kibuțului. O cunoaște pe Alice, cuceritoarea franțuzoaică, una din elevele lui, și amândoi, fermecați, spun "Oui", începând un lung drum împreună. Ce fericire la nașterea fetițelor minunate Ofra apoi Osnat. În '56 Solfi face încă un pas înainte devenind profesor în Kfar Ha Noar Ben Shemen, un sat de educație pentru tineri lângă Lod iar în '61 urmează marea hotărâre, de a părăsi kibuțul împreună cu familia, devenind educator de școală în moshav Hagor. În '63 înființează o nouă școală în Petah Tikva unde e director și predă Istorie, Tanah, Literatură, Matematică, Geografie. Dorea însă mai mult. Susținând examene grele, urcă treaptă cu treaptă spre Universitate. Studentul eminent devine profesorul strălucit și iubit de toți, cu B.A. în Istorie, Geografie și Educație. Dragostea pentru elevi, talentul pedagogic, calități morale deosebite, o rară intuiție și un umor cuceritor fac ca Solfi - Zeev Beery să fie trimis de Org. Sionistă ca inspector școlar, 4 ani în Argentina pentru a ajuta la organizarea învățământului în cele 50 școli evreiești, iar apoi 5 ani în Mexic ca director de Seminar pedagogic, ani fructuoși plini de satisfacții. Creează între timp câteva manuale școlare (Viața cotidiană în timpul Bibliei, Cum învățăm Istoria, Ebraica, Orașul Tel Aviv). După pensionare, lucrează încă 7 ani în cadrul Primăriei Tel Aviv, dep. Educație. Înconjurat de familia iubitoare cu nepoți, strănepoți, sute de prieteni și având-o de mulți ani alături ca tovarășă de viață pe Ruth, talentata pictoriță, Solfi e gata oricând să te ia la o plimbare prin Tel Aviv, prin țară sau prin lume, să-ți fie ghidul ideal căci aproape peste tot a pus o piatră de temelie. Cu intuiția, cu gândul lui bun, cu felul unic de a îmbina visul cu fapta,

precum numele celor doi bunici, Solomon și Wolf, se îmbină ca o predestinare în numele lui, Solfi e cel care și acum găsește pentru toți, în orice împrejurare, sfatul cel bun, drumul cel drept.

Israel 70 și Jurnalul 10, braț la braț la veșnicie

Aniversarea renașterii Israelului e pentru noi, colectivul "Jurnalului Săptămânii" un prilej special de bucurie. În urmă cu 10 ani, plini de temeri și de speranțe, cu eforturi și sacrificii, călăuziți și vegheați de nenumărate forțe benefice, ne-am trăit propria renaștere, miraculoasă, atunci când o zână bună lua pe umerii ei o responsabilitate uriașă: legendarul ziar "Ultima Oră", îndurerat la pierderea genialului umorist, jurnalistul Izu Schechter, sufletul redacției, renăștea în "Jurnalul Săptămânii", sub bagheta Doinei Meiseles. În vâltoarea muncii de redacție, preocupați mereu să prindem clipa, nu avem răgazul de a privi înapoi, să numărăm anii și să-i sărbătorim. Pentru noi timpul se măsoară mai ales în zile și în săptămâni, din joi în joi când apare ziarul, sau în ore atunci când tipografia ne așteaptă și nu găsim un colț de pagină pentru o știre de 'ultimă oră'. Fiecare ziar în care reușim să cuprindem pentru cititorii noștri cât mai mult din tot ce se petrece în lume, în România natală și mai ales în viața Israelului, țara noastră, renăscută, regăsită, e o sărbătoare; inima noastră bate cu fiecare soldat căzut, cu fiecare învinuire nedreaptă a Israelului, cu fiecare atentat criminal și cu fiecare succes al armatei noastre, cu gravele probleme și cu marile înfăptuiri; ziarul nostru le culege, râde și plânge cu fiecare din ele și le traduce redându-le cititorilor de limbă română. Câți? Zeci de mii? Sute? Mii? Pentru noi sunt milioane, umplând întreg Israelul și dincolo de hotarele lui. Inima ziarului bate cât pentru milioane iar fiecare cititor este cât un milion de prieteni devotați. Jurnalul Săptămânii este o baricadă a limbii române, a realității israeliene și românești și a aliyalei române. Trăim acum, ca și pe timpul "Ultimei Ore" cu credința că noi, întreaga echipă a Jurnalului suntem regimentul ce luptă în Zahal, în prima linie, apărând și susținând Israelul. Iar pe de altă parte, încercăm să fim un liant care să susțină alyaua noastră, dândui informațiile de care are nevoie, oferindu-i acea tribună deschisă tuturor, iar fiind sinceri și obiectivi în mărturisiri și atitudini, regăsindu-ne în fiecare rând scris, să o ajutăm să se regăsească, să-și păstreze identitatea. Suntem binecuvântați cu zestrea Ultimei Ore, un buchet de cavaleri ai condeiului, jurnaliști profesioniști în frunte cu redactorul nostru șef Jean Steiger, alături de penițele de aur ale scrisului de limbă română pe pământ israelian, strălucind fiecare în parte iar împreună, uitându-și adesea semnătura, în munca de echipă. Împreună ne prezentăm la marea sărbătoare a Țării, o echipă de campioni, spunem prezent, împreună îi urăm iar astfel urarea fiecăruia din noi răsună cu mai multă forță. Împreună, înnoind legăminte, un buchet strâns în jurul zânei noastre Doina care ne călăuzește cu inspirație și înțelepciune, ne susține, pentru ca rodul muncii noastre, atât de efemer, să devină nemuritor. Acum, în ceas aniversar, să le urăm celor doi puști, Israelului la 70 și Jurnalului la cei 10 ani ai săi, să meargă mână în mână, să-și înmulțească anii, străbătând timpul, mereu învingători, la veșnicie! **MAZAL TOV!**

מתרגם, משורר אנדרי פישהוף

Praful cailor sălbatici (Editura Onix, Haifa 2006)

Poezia este tăcerea
Cailor sălbatici ai cuvintelor,
O grămadă de cuvinte lipite de ramă,
Deasupra pereților nopților mele.

Praful ce se ridică din galopul lor neînfrânat
Se lipește de acoperișuri
Ca un bandaj pe fruntea unui rănit,
Ca fratele năzdrăvan al norilor.

נולד ב-1940 ברומניה, ועלה לארץ ב- 1976. בעל תואר שני בפיסיקה תעשייתית מטעם האוניברסיטה באבש-בוליאי – קלוז' – רומניה. פרסומו הראשון היה ברומנית בחוברת הספרותית FAMILIA ב-1969. אחריו באו פרסומים רבים בכתבי עת נוספים. עסק בתרגום ספרי שירה, פרוזה ומסות מהונגרית לרומנית. זכה בפרסים שונים על שירתו ברומנית ועל תרגומיו (פרס אגודת הסופרים ברומניה על תרגומיו-- 1974; פרס ציון, 1990 ועוד). עם עלייתו ארצה המשיך במלאכת התרגום, הפעם מרומנית לעברית, ומעברית לרומנית. שיריו ותרגומיו ראו אור בכתבי עת ובאנתולוגיות בארץ ובארצות הברית, ניו זילנד, צרפת, הונגריה, רומניה, גרמניה ועוד. חמישה ספרים משלו ברומנית ראו אור בהוצאות ספרים בארץ וברומניה.

פרסומים:

כאב לבן, צ'ריקובר, 1991
ריקוד המילים, עקד, 1993
שֵׂיבת הזמן, הקיבוץ המאוחד, 1997
כמעט, הקיבוץ המאוחד, 2002

תרגום:

חורף ירוק (אנתולוגיה של משוררים ישראלים כותבי רומנית), התאחדות אגודות הסופרים בישראל, 1995
דוז'א, פואמה מאת סקיי יאנוש, קריטריון, רומניה, 1970
התְרמיטים, מסות מאת מולטר קארוי, קריטריון, רומניה, 1973
הזאבים הכחולים, רומן מאת קיראי לאסלו, קריטריון, רומניה, 1975
אבק סוסי הבר: שירים, 2006

פרסים ומענקים:

פרס קרן תרבות, חיפה, 1991, 1993, 1997, 2002
Premiul Uniunii Scriitorilor din România pentru traduceri 1973
Premiul Sion pentru întreaga activitate literară în ebraică și în română, Israel 1997

ספרים ברומנית:

Dialog imaginar - Ed Cerikover Tel Aviv -1978, Uitarea de sine - Tel Aviv -1983 Atingerea umbrei - Ed Arhipelag Târgu Mureș -2000, Prefăcuta liniște - Ed Hasefer București -2003,Umbletul îndoielilor - Ed Galateea -2005,Izgonirea din iad - Editura EuroPress Group București- 2008,Sonete în amurg - Ed Ofakim Tel Aviv 2016

ספרים בעברית:

Keev lavan - Durere albă - 1991, Rikud hamilim - dansul cuvintelor- 1993
Horef yarok - Iarnă verde, antologie de poeme traduse în ebraică - 1995
Seyvat hazman - Încărunțirea timpului - 1997
Kim'at - Aproape că - 2002, Avak susey habar - Praful cailor sălbatici - 2006

מירים גמבורד

נולדה בקישניב למשפחה של אמנים. אביה משה גמבורד (1903-1954) קלאסיקון של האמנות המולדבית. אמה איבגניה גמבורד (1913-1956) מעצבת תלבושת של סרטו הראשון של הבמאי סרגיי פרדג'נוב. מרים סיימה ב-1970 בפקולטה לפיסול מונומנטלי באקדמיה לאמנות ע"ש מוכינה בלנינגרד (סנט פטרבורג). ב 1977 עלתה לארץ, מתגוררת בתל אביב. עוסקת באמנות ומלמדת בבצלאל ובמדרשה לאמנות, בית ברל.

אומנים רומנים נוספים שיצרו ויוצרים בישראל:

ז'אן דוד (1908 – 1993)
אביגדור אריכא (1929 – 2010)
יהודית מצקל (1951 – 2013)
שלמה שוורץ
אריה ברקוביץ'
מוריס מנס
אדוין סלומון
אפי בן דוד
יעקב אייזנשר
בלו סימיון פיינרו
דב הלר
איריס קובליו
נורה סטנשו
פיליפ רנצר
פאול פאון
סשה סרבר
אריקה וייס שוייגר
סמי בריס
נחמה לבנדל
מוטק'ה בלום
זינה ברקוביץ'
ליאנה סקסונה – הורודי
מירי קוזו'קרו
בתיה רגב
ענת חנית
מרגה גראונפלס

Ruth Oren – Boabe dulci ispititoare

Liana Saxone Horodi - Peisaj Românesc

ברוך אלרון (1934 – 2006)

ברוך אלרון נולד ב-1934 בבוקרשט, רומניה - שם סיים תואר שני באקדמיה לאמנות.

ברומניה עסק בגרפיקה לפרסום, איור ספרים ובתקופת היותו סטודנט, עסק גם בציור קריקטורות.

ציוריו של ברוך אלרון משקפים שפה מגוונת וייחודית בהשפעת "הריאליזם הפנטסטי". הוא יצר שילוב יוצא דופן של דימויים פיגורטיביים מציאותיים יחד עם מרכיבים סוריאליסטיים.
מרכיבים אלו מוצגים בשלל קונפליקטים ופרדוקסים שהניעו אותו אל מחוזות הדמיון, תוך כדי שימוש באמצעים סימבוליים ומטפוריים המדגישים את נושא היצירה.
בעבודותיו של ברוך אלרון ניתן למצוא דמויות עלומות לצד דמויות ממשיות של כאן ועכשיו המתמזגות עם גיבורים ואירועים מיתולוגיים מעולם המקרא.

ברוך אלרון זכה בפרסים רבים במהלך הקריירה רבת השנים שלו.
עוד בימיו כסטודנט בשנת 1958 הוא זכה בפרס הצטיינות בתערוכה בינלאומית בסאן פאולו וגם בשנת 1959 זכה בפרס הנוער בפסטיבל במוסקבה ופרס על איורי ספרים ביריד הספרים של ביה"ס דרזדן ב-1960 ועוד.

ב-1961 נשא לאישה את לידיה, עו"ד במקצועה - עמה עלה לישראל ב-1963.

בשנותיו הראשונות בארץ עבד כגרפיקאי ובמקביל החל לצייר וללמד ציור ואמנות.

אלרון היה חבר באגודת הציירים והפסלים בישראל, ואף כיהן כיו"ר האגודה.

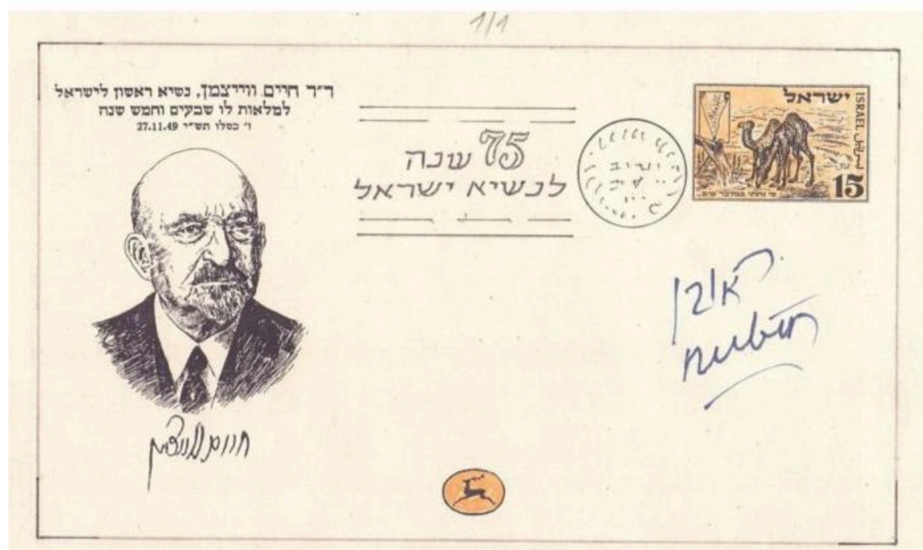
הוא השתתף בתערוכות קבוצתיות רבות, וכן קיים תערוכות יחיד רבות בארץ ובחו"ל (בגלריות לאומנות ובמוזיאונים) בערים כמו: פריז, בזל, דיסלדורף, קלן, סולינגן, ניו יורק, בוסטון, קובלנץ ועוד רבות אחרות.

גם בשנותיו האחרונות לא חדל מפעילותו בזירה האמנותית, אהב ללמד וגילה לתלמידיו את סודות ורזי אמונתו.

Elron

ראובן רובין (1893 – 1974)

מראשוני הציירים הישראלים שהתפרסם בתקופת המנדט הבריטי ובראשית המדינה.
ביצירותיו נתן ביטוי מלא השראה לנופי הארץ ואנשיה, האור הים תיכוני והרוח הציונית החדשה.
רובין נולד בגאלאץ בשם ראובן זליקוביץ'.
בשנת 1912 הגיע לארץ ישראל על מנת ללמוד אמנות בבצלאל, אך הוא נשאר למשך שנה בירושלים ואז המשיך לפריז, בירת האמנות ומשאת הנפש של אמני אותם ימים. הוא נשאר בפריז עד פרוץ מלחמת העולם הראשונה ואז נאלץ לחזור לרומניה.
בין השנים 1914 - 1919 שהה בפולטיצ'ן שבצפון מולדובה ברומניה.
ב-1919 הגיע לצ'רנוביץ והרבה להתרועע עם אנשי רוח משוררים וסופרים יהודים שהתרכזו בעיר. הוא התגורר ויצר בעיר עד נסיעתו הראשונה לארה"ב ב-1921. בתקופה זו כתב שירה ביידיש שהתפרסמה בכתב העת "ליברטטה" (ברומנית 'חירות').
בניו יורק הציגו ראובן וחברו, ארתור קולניק, תערוכה בחסות הצלם ואיש האמנות הנודע, אלפרד שטיגליץ.
בשנת 1923 חזר ראובן בשנייה לארץ והפעם מתוך החלטה להשתקע.
הוא התגורר בתל אביב וסייר בארץ ועד מהרה הפך לאחד מהבולטים באמניה. את תערוכת היחיד הראשונה שלו כאן הציג במצודת מגדל דוד בירושלים. התערוכה עברה משם והוצגה בגימנסיה הרצליה בתל אביב.
במשך כל שנותיו שאב את השראתו מנופי הארץ והירבה להציג את ציוריו גם בחו"ל.
רובין נמנה על מקימי אגודת הציירים והפסלים בארץ ישראל ובשנות השלושים והארבעים הירבה לעסוק בעיצוב תפאורות ותלבושות לתיאטרון הארצישראלי (התא"י), ל'הבימה' ולתיאטרון ה'אוהל'.
בשנת 1948 נמנה על ועדת הסמל והדגל שבחרה בסמליה של מדינת ישראל שזה מקרוב קמה.
כמו כן, נשלח לפתוח את הנציגות הדיפלומטית של ישראל ברומניה וכיהן כציר הראשון שם.
בשנת 1964 זכה בפרס דיזנגוף ובשנת 1973 הוענק לו פרס ישראל על מפעל חייו באמנות.
את ביתו ברחוב ביאליק בתל אביב הוריש לציבור והבית מתפקד כמוזיאון "בית ראובן" מזה שלושים שנה.

נחום גוטמן (1898 – 1980)

צייר, פסל וסופר ישראלי.
יליד בסרביה. הגיע לארץ ישראל עם משפחתו בראשית המאה ה – 20 והשתקע בשכונת נווה צדק . למד אמנות ב""בצלאל אצל בצלאל. אצל פן וזאב רבן.
בשלהי מלחמת העולם הראשונה התנדב יחד עם מרבית תלמידי "בצלאל", לגדוד העברי.
בשנים 1920 - 1926בברלין ובפריז, בבוינה, למד אמנות בווינה, בברלין ובפריז1926 - 1920בשנים - שם השתלם בטכניקות הדפס ותחריט ושכלל את יכולות הרישום שלו.
הוא .בשובו לארץ ערך תערוכות ציורים והשתתף בתערוכות אמני ארץ ישראל במגדל דוד ,השתייך לקבוצת האמנים של ""ארץ ישראל שנושאי הציור שלה היו אסכולת ארץ ישראל, נופיה ואנשיה, ואשר שמה את הדגש על הצבעים העזים והאור הבוהק של הארץ.
נחום גוטמן אייר את ספריו של חיים נחמן ביאליק ונחשב לחלוץ איור ספרי הילדים בארץ. אייר במשך עשרות שנים מאות ספרים, כולל ספריו שלו.
בשנת 1931 השתתף בייסוד כתב העת לילדים, "דבר לילדים", ובמשך 32 שנה היה חבר במערכת העיתון. הייתה לו פינה קבועה בעיתון – בה סיפורים בהמשכים שאייר, שקובצו מאוחר יותר לתוך ספריו.
בנוסף לפעילותו כצייר וכסופר עסק גוטמן בעיצוב תפאורה להצגות תיאטרון.
בשנות ה – 50 זכה להכרה בינלאומית, ציוריו הוצגו במוזיאונים הנחשבים בעולם והוא ייצג את ישראל בביאנלות בינלאומיות. כמו כן, זכה בעיטור כריסטיאן אנדרסן לספרות ילדים על ספרו, " שביל קליפות התפוזים ונוער ".
ב- 1966 יצר גוטמן קיר ענק של פסיפס המספר את סיפורה של תל-אביב, בבנין מגדל שלום.
ב-1967 יצר קיר פסיפס במשכנה החדש של גימנסיה הרצליה ובשנת 1976 יצר את הפסיפס במזרקה שברחוב ביאליק ובה תמונות המספרות את סיפורי תל-אביב.
בשנות ה – 70 החל גוטמן ליצור בחימר. פסלי הקרמיקה שלו מבוססים תמיד על צורת הכד החלול והוא המשיך גם בתלת-ממד לעסוק בדמויות המזרחיות שאהב, בגיבורים תנ"כיים ובדמויות מימי ראשיתה של תל אביב.
גוטמן הוא יקיר העיר תל אביב-יפו לשנת 1976וחתן פרס ישראל לספרות ילדים לשנת . 1978

מרסל ינקו (1895 – 1984)

אמן, ארכיטקט ותיאורטיקן אמנות רומני-ישראלי.
ינקו היה אחד ממייסדי זרם ה"דאדא" בציריך 1916 - 1919 וכן היה בעל החזון להקמת כפר האמנים עין הוד שבחוף הכרמל וייסד אותו יחד עם קבוצת אמנים.
בעין הוד נמצא כיום מוזיאון "ינקו-דאדא", המציג תערוכת קבע מיצירותיו וכן תערוכות מתחלפות של אמנים אחרים.
תולדות חייו של מרסל ינקו נחלקים לשני פרקים עיקריים:
ארבעים ושש שנים שבהן חי באירופה וארבעים ושלוש שנים שבהן קבע את ביתו בארץ ישראל. כבר בהיותו נער התגלו בו כישרונות אמנותיים. מורהו, יוסף איסר, הטמיע בו את יסודות האמנות הקלאסית שהשפיעו על יצירתו במשך כל השנים.
בגיל 14 נחשב ל״ילד פלא״ והציג לראשונה בסלון הרשמי של בוקרשט.
בגיל 17 הוציא לאור יחד עם חבריו: טריסטאן צארה ויון וינאה את כתב העת ״סימבולול״.
בתחילת דרכו האמנותית יצר בסגנון שהתכתב עם הקוביזם ומגמות מודרניסטיות אחרות ובהמשך חבר עם אחרים להקמת ״דאדא״- תנועה מהפכנית שהציעה אלטרנטיבה לאמנות הקיימת.בהיותו בן 20, הגיע מרסל ינקו לציריך שבשווייץ ללמוד אדריכלות במכון הפוליטכני.
כאשר שב לרומניה בשנת 1922 הקים ינקו משרד ארכיטקטים יחד עם אחיו, ז׳ול ינקו.
מעל ששים בתים פרטיים ומבני ציבור הוקמו ברומניה לפי תכנונם.
בתקופה שבין מלחמות העולם נחשב ינקו לאחד ממנהיגי האואנגארד הקונסטרוקטיביסטי במזרח אירופה והיה עורך של כתב העת ״קונטימפורנאול" (העכשווי) שהיה מגזין תנועת האוונגרד הרומנית.
לאורך השנים צייר ינקו בסגנון מופשט ופיגוראטיבי במקביל.
עם עלייתו לישראל בשנת 1941, הושפע מהנופים והמראות ומההתעוררות של הלאומיות הציונית והחל לצייר נושאים הקשורים לארץ ישראל ולמדינת ישראל המתפתחת, כגון : חיילים פצועים, מעברות, צופרים ועוד בסגנון השואב מן הקוביזם והאקספרסיוניזם.
בנוסף, עבד בעיריית תל אביב ולאחר מכן באגף התכנון במשרד ראש הממשלה והיה אחראי במידה רבה לאיתור מקומות להקמת פארקים לאומיים ולשימור אדריכלי של ערים כמו רמלה ויפו.
גם בתקופת מגוריו בישראל המשיך להציג בעולם, ייצג את ישראל בביאנלה בונציה ב-1952 ועבודותיו נמצאות באוספי מוזיאונים רבים בעולם, כולל מרכז פומפידו לאמנות מודרנית בפריז.
בישראל נחשב לאמן פורה ולדמות בולטת בסצנת האמנות והיה ממקימי תנועת "אופקים חדשים" שהביאה את בשורת המודרניזם לישראל. ינקו זכה פעמיים בפרס דיזנגוף (1945/1950) וכן בפרס ישראל לציור בשנת 1967.

מרסל ינקו – ציור של טריסטן צארה

א.מ.י.ר.

ארגון מאוחד של יוצאי רומניה בישראל (ע"ר)

מורשת יהדות רומניה בת מאות השנים, הינה מורשת עם היסטוריה של יצירה תרבותית, מדעית, קהילתית, הנהגתית ודתית עשירה ברומניה ובארץ ישראל ושל תרומה אדירה לרומניה ואחר כך למדינת ישראל.
היהודים שהגיעו מרומניה לישראל – עלייה מבורכת של 400,000 איש ומהווה את העלייה השנייה בגודלה בישראל – השתלבה בכל תחומי העשייה ותרמה רבות למדינה, לפיתוחה ולהישגיה. נתון מעורר כבוד הוא ש - 40 מחתני וכלות פרס ישראל הם ממוצא רומני וזהו רק חלק מההוכחה הניצחת להישגים שלנו.

בתחומי התרבות והאומנות בכללם – נמצאים השמות הבולטים והמכובדים בישראל: נחום גוטמן, מרסל ינקו, ראובן רובין, ברוך אלרון ורבים אחרים.

עולם התרבות של ישראל חובק בתוכו את מיטב הכישרונות שהגיעו מרומניה והשתלבו ככפפה בכל המוסדות והאפיקים: על בימות התיאטרון והמחול, על המסך – הגדול והקטן ובתוך הגלריות והמוזיאונים.

ארגון א.מ.י.ר. – ארגון מאוחד של יוצאי רומניה בישראל – אשר חרט על דגלו את שימור מורשת יהדות רומניה בכל דרך ואמצעי, גאה להמשיך ולהאדיר את כבודה של הקהילה המפוארת של עולי רומניה בישראל ולהעלות על נס את הישגיהם גם בחגיגות ה – 70 למדינת ישראל.

בכבוד רב,

מיכה חריש

יו"ר ארגון א.מ.י.ר.

הפקה: SAGA PUBLISHING

מו"ל: גראונפלס אדריאן gadrian40@gmail.com

אלת Astarte - פסל מארד בשימוש בכנען - 3000 שנה לפני הספירה

ישראל בת 70

AZOCLR * A.M.I.R. * SAGA

חוגגים 70 לעצמאות מדינת ישראל

מאי 2018

